

Kroshi obzorja

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXV | ŠTEVILKA 4 | AVGUST 2023 | TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210 SEŽANA

OBČINA
SEŽANA

IZ VSEBINE:

- Praznik Občine Sežana
- 51. Praznik terana in pršuta
- Ob 100-letnici rojstva slikarja Ivana Varla
- 20-letnica Mladinskega hotela Pliskovica

KOSOVELOV
DOM SEŽANA

VABLJENI K VPISU V ABONMAJE

2023/2024

ABONMA **TEATER**
ABONMA **MELODIJA**
ABONMA **ŠKRATKIN**
FILMSKA **SEDMICA**

VEČ KOSVELOVDOM.SI

Izdaja:
Občina Sežana

Odgovorni urednik:
Miha Ravbar Vidmar

Namestnica odgovornega urednika:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
David Terčon, Bojana Škabar,
Klementina Križman, mag. Peter Štoka,
Olga Knez

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Grafično oblikovanje:
DTP studio, Čeh Damijan s.p.

Tisk:
Grafika Gracer d. o. o.

Število izvodov:
5350

Glasilo je vpisano v Razvid medijev,
ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS,
pod zaporedno številko 388.

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega
glasila dobite na tel. št.: 05/ 73 10 148,
e-mail: glasilo@sezana.si,
Petra Arko Kovačič.

Slika na naslovnici:
Marko Pleterski

Glasilo si lahko ogledate v el. obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Spoštovane občanke, cenjeni občani.

Naravna, zgodovinska, kulturna in strateška vrednost naše skupnosti ponuja bogato popotnico za navdihe v sedanjosti in načrte v prihodnosti. Oplemenitimo te danosti s predanim delom, ustvarjalnostjo in inovativnostjo. Prizadevajmo si k strpnosti in enotnosti ter za skupne vrednote. Le tako bomo kos razvojni viziji, realnim ciljem in sodobnim izzivom.

Naj bo praznovanje priložnost za krepitev medsebojnega povezovanja in sodelovanja.

Ob 28. avgustu – prazniku občine Sežana Vam iskreno čestitam,

Andrej Sila, župan
s sodelavci

OBVEŠTILO AVTORJEM:

Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na elektronski naslov glasilo@sezana.si. Rok za oddajo gradiva za naslednjo številko je 29. 9. 2023. Članki naj obsegajo največ 3000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter ime in priimek avtorja oziroma avtorjev besedila in fotografij. Fotografije morajo biti v jpeg formatu, ustrezne ločljivosti (300 dpi, najmanjše velikosti 1MB in ne večje od 3 MB), neobrezane in neoblikovane. Uredniški odbor si pridružuje pravico do zavrnitve neprimernih prispevkov, do spreminjanja besedila v smislu lektoriranja, krajšanja in združevanja prispevkov ter pravico do obdelave poslanih fotografij. Z oddajo gradiva se pošiljatelj strinja z njegovo objavo.

Pogovor ob občinskem prazniku z Andrejem Silo, županom Občine Sežana

Kako se počutite v vlogi župana?

Vlogo župana jemljem z veliko odgovornostjo in zavzetostjo. Priznam, da se zaenkrat še malo lovim, vsak dan me kakšna stvar preseneti. Na srečo mi s pomočjo dobrih sodelavcev, tako v občinski upravi, občinskem svetu in v javnih zavodih, uspeva zadeve reševati sproti. Seveda si želim še veliko več. Včasih se po zaključku delovnega dne vprašam, kaj sem danes sploh naredil, so pa tudi dnevi, ko se zadeve rešujejo kot po tekočem traku.

Veseli me, da smo vzpostavili dober dialog s člani občinskega sveta, direktorji javnih zavodov in nevladnimi organizacijami, predstavniki ministrstev in, nenazadnje, z našimi občani. Trudim se, da so vrata občine odprta za vse, naklonjeni smo dobrim pobudam in predlogom, prizadevamo si za povezovanje in sodelovanje.

Funkcija župana bi bila krasna, če se ne bi bilo potrebno srečevati z nestrpnostjo, neosnovanimi kritikami, obsojanji brez argumentov in poraslemu vandalizmu. Če bi vsak po svojih močeh prispeval k dobrobiti skupnosti, bi bilo v naši občini zagotovo še lepše.

Že prej ste bili član občinskega sveta v dveh mandatih in ste delovanje občine poznali. Pa vendar, kaj vas je ob nastopu funkcije najbolj presenetilo?

Tudi ko sem bil v občinskem svetu, sem svojo nalogo jemal izredno odgovorno. Z nastopom funkcije župana se to ni spremenilo, je pa res, da je biti župan veliko večji izziv. Danes lahko rečem, da so delovanje lokalne skupnosti in naloge župana veliko širše področje, kot sem si predstavljal. V vlogi župana si odgovoren za delovanje celotnega sistema.

Zagotovo me je zelo presenetila količina nedokončanih in neurejenih zadev iz preteklosti. Reševanju lastniških razmerij, pogodbenih obveznosti in urejanju pravnih postopkov v zadnjem času namenjamo veliko truda. A vse to je enostavno treba urediti, saj gre za dobro vseh občanov.

Prav tako vsak dan znova ugotavljam, da imajo občine vedno več novih nalog, zato sem se odločil, da je potrebno delovanje občinske uprave reorganizirati z željo po učinkovitejšem in racionalnejšem delovanju, ki bo bolj moderno, odprto in usmerjeno k potrebam občanov.

V teku je veliko podedovanih projektov. Kateri izmed njih se približujejo zaključku? Boste katere črtali?

Razumljivo je, da projekti, še posebej veliki, potekajo več let. Lahko celo iz mandata v mandat. Vendar pa je trenutno število nedokončanih projektov in prevzetih obveznosti tako veliko, da je, žal, tudi moj zastavljeni program dobra zamaknjen. Namreč, vse te projekte in obveznosti je bilo treba vključiti v letošnji proračun. Glede na zastavljene terminske načrte bi se jih večina morala zaključiti že v letu 2022 oz. v začetku leta 2023.

Toda moje mnenje je, da je potrebno začete stvari pripeljati do konca. Zato bomo vse obveznosti in dogovore iz preteklosti realizirali. Pri tem je potrebno poudariti, da ne gre le za ideje, temveč za dejansko prevzete pogodbene obveznosti.

Od velikih projektov gre izpostaviti kanalizacijo v Stari vasi, reflektorje na Nogometnem stadionu Rajka Štolfe, drugo fazo rekonstrukcije ceste s pločniki v Dutovljah, izgradnjo glasbene šole, poslovne cone, že desetletja obljubljeni gasilski dom, balinišče v Pliskovici, energetsko sanacijo športne dvorane, Inkubator turizma, kolesarski projekt Geo-Mob ... Vseh teh obveznosti je toliko, da prostora za nove projekte trenutno, žal, ni.

Kje vidite največje izzive v občini Sežana?

Občina Sežana ima zaradi svoje strateške lege, naravne in kulturne dediščine, pestre zgodovine ter edinstvenih ljudi ogromno potencialnih možnosti

za vsesplošni razvoj. Zagotovo imamo tudi nekaj omejitev, a z ustvarjalnostjo in inovativnostjo lahko na vseh področjih dosežemo napredek.

Posebno pozornost bo potrebno nameniti dolgoročnemu načrtovanju razvoja, ki bo vključeval cilje in prioritete celotne skupnosti in vseh družbenih področij. Začeli smo z vključevanjem občanov v okviru delavnic za pripravo strategije lokalnega razvoja, pripravljamo strateški prostorski načrt, snujejo se strategije na področju družbenih dejavnosti in še marsikaj.

Vsi ti dokumenti bodo odražali trenutne potrebe in vizijo razvoja v prihodnosti. Zagotovo se bomo v kratkem morali spoprijeti z izgradnjo nove osnovne šole, vrtca, zdravstvenega doma, poslovnih con, pametnega podeželja idr. Izzivov nam zagotovo ne bo zmanjkalo.

Omenili ste podeželje. Kako vidite razvoj podeželja v primerjavi z razvojem mesta Sežana?

Morda se zdi, da se večinoma vlaga v Sežano, pa ni tako. V mestu je namreč veliko institucij, ki so namenjene vsem prebivalcem naše občine. Vsi javni zavodi in organizacije imajo sedež v mestu.

Želim si, da bi se tako mesto kot tudi vasi razvijale uravnoteženo. Nekateri si predstavljajo, da enakomeren razvoj pomeni enak vložek, vendar s 100.000 EUR v Sežani naredimo bore malo v primerjavi s tem, kar se z enako vsoto denarja lahko uredi v posamezni vasi. Dejstvo je, da Sežana ni veliko pa tudi ne več majhno mesto, zato posamezne investicije enostavno pomenijo velike, tudi večmilijonske projekte. Toda vlaganja v mesto nikakor ne smejo posegati v vlaganja na podeželju, zato krajevnim skupnostim namenimo nekoliko več sredstev.

Od nastopa funkcije župana sem veliko svojega časa posvetil spoznavanju delovanja krajevnih skupnosti. Obiskal sem že skoraj vseh 64 naselij v občini. Moram priznati, da sem navdušen nad angažiranostjo krajanov in pripravljenoostjo za sodelovanje v želji po razvoju svojega kraja, ter, nenazadnje, tudi občine kot celote. Vpogled v želje in potrebe sem dobil tudi na delavnicah Kakšne

občine si želimo?. Pri tem me je še posebej navdušilo, da so se v iskanju rešitev lokalno povezale različne skupine prebivalcev. Prejeli smo veliko zanimivih, dobrih in izvedljivih idej, ki jih bo občina vključila v svoje strategije razvoja.

Je pa tako v mestu kot na podeželju veliko izzivov. Da bi lahko razvijali mesto in podeželje, pa moramo več storiti na prihodkovni strani proračuna, kar pomeni stalno iskanje novih virov financiranja.

Zagotovo imate pri tem v mislih evropska sredstva?

Med drugim tudi evropska, vendar iščemo podporo tudi v nacionalnih razpisih, velik potencial pa vidimo v javno-zasebnih partnerstvih.

Pridobivanje dodatnih sredstev je bil eden od poudarkov mojega programa. In zaenkrat moramo biti zadovoljni, saj je rezultat našega dela na tem področju odličen. Že v prvi polovici leta smo se razveselili odobritve projekta KRAS-CARSO II, ki nadgrajuje dolgoletna prizadevanja za povezavo čezmejnega območja Matičnega Krasa. Projekt KARST-SAFE Preventivni ukrepi za varen Kras, bo pilotno reševal problem zaraščenosti in protipožarne varnosti naših vasi. KONStrukturizem bo povezal dediščino Srečka Kosovela, že obstoječe produkte in jih z digitalizacijo nadgradil v atraktivna doživetja. S projektom Trajnostne mobilnosti na Krasu in v Brkinih smo končno vzpostavili prevoze med občinskimi središči in podeželjem. Skupna vrednost teh projektov je preko 6 milijonov EUR, pričakujemo pa še odgovore za nekatere prijave. Kar nekaj projektnih idej in zasnov imamo v pričakovanju novih razpisov tudi že 'v predalih'.

Vsi ti projekti so seveda dobrodošli, vendar pa ljudje pričakujejo razvoj na področju gospodarstva, ki bo generiralo tudi ostali napredek občine.

Vsekakor je gospodarstvo eno najpomembnejših področij razvoja. Žal je bilo v preteklih letih pri nas zapostavljeno, zato nas čaka tu ogromno dela. Že kot občinski svetnik sem bil pripravljen, da je dokumentacija za izgradnjo

poslovne cone tako rekoč 'ready to go', vendar ni bilo tako. Kar nekaj dokumentacije je bilo potrebno še pripraviti in trenutno smo v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja. Izgradnja poslovne cone tako ostaja ena od prioritete. Seveda bomo tudi tu iskali možnosti sofinanciranja, da bo izgradnja čim hitrejša.

Kot župan sem ponosen na uspešna podjetja, ki jih je v naši občini veliko. Ob tem naj posebej izpostavim tudi podpirne institucije, ki omogočajo zagon podjetnih idej. Želim si, da bi se v bodoče Inkubator nadgradil v tehnološki park, ki bi novonastalim gospodarskim subjektom ponudil možnost za umestitev v naše okolje.

Kljub temu pa se razvoja gospodarskega področja lotevamo z dolžno previdnostjo. Zavedamo se, da se naše okolje trenutno sooča s pomanjkanjem stanovanj, prostorsko stisko v osnovni šoli, vrtec postaja pretesen, zdravstveni dom nima ustreznih in zadostnih prostorov ... Tudi tem področjem namenjamo veliko pozornosti in iščemo najprej kratkoročne pa tudi daljnosežne rešitve.

Kakšna je torej dolgoročna vizija razvoja občine Sežana?

Predstavljam si, da bo občina Sežana eden od sodobnih centrov v Sloveniji, kjer bodo ljudje imeli obilico možnosti za razvoj na vseh področjih. Zaradi svoje lege in vseh danosti bo privabljala uspešna podjetja z visoko dodano vrednostjo in kakovostnimi delovnimi mesti. Z učinkovito podporo izobraževanju, zdravstvu, medgeneracijskem sodelovanju, športu, kulturi, zabavi in medsebojnemu druženju bo zagotavljala pogoje za ugodno in sodobno okolje, v katerem je lepo živeti.

Utrdila bo položaj središča Krasa, ki razvija in promovira turistično destinacijo s poudarkom na kmetijstvu, naravni in kulturni dediščini.

Gospod župan, najlepše se vam zahvaljujem za pogovor. Naj se načrti uresničijo!

Miha Ravbar Vidmar,
odgovorni urednik

Kroški obzorja

Podelitev občinskih priznanj za leto 2023

Letošnje prejemnike občinskih priznanj je Občinski svet Občine Sežana določil na seji 22. junija 2023. Kot običajno bo župan Andrej Sila priznanja izročil na slavnostni seji najvišjega organa Občine ob 28. avgustu – prazniku Občine Sežana, in sicer v petek, 25. avgusta.

Najvišje občinsko priznanje je letos špor-

tno obarvano. 'Pritekli' so si ga ljubitelji teka, saj nagrado Občine Sežana prejme Športno društvo Kraški tekači za uspešno delo pri promociji tekaških prireditev v občini Sežana in spodbujanje zdravega življenjskega sloga za vse generacije.

Ljubo Gorup bo postal lastnik priznanja Občine Sežana za dolgoletno prizadevno

in uspešno delo v Kinološkem društvu Sežana.

S plaketo Srečka Kosovela pa se bo Občina Sežana zahvalila mag. Dušanu Luinu za dragocen prispevek k ohranjanju kulturne dediščine in izjemno požrtvovalnost pri celostni ureditvi in razvoju vasi Kosovelje.

6. seja Občinskega sveta Občine Sežana

22. junij 2023

SPREJETI SKLEPI IN DRUGI AKTI

1. Sklep o seznanitvi z oceno izvajanja Občinskega programa varnosti občine Sežana v letu 2022.
2. Sklep o izdaji soglasja k zadolžitvi javnega zavoda Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana.
3. Odlok o dopolnitvi Odloka o proračunu Občine Sežana za leto 2023.
4. Sklep o izvajanju storitve 'Pomoč

družini na domu'. Sklene se neposredna pogodba z Domom upokojencev Sežana za obdobje petih let.

5. Sklep o soglasju k sistemizaciji delovnih mest v Vrtcu Sežana v šolskem letu 2023/2024.

6. Sklep o ukinitvi statusa grajenega javnega dobra na nepremičnini katastrska občina 2440, Veliko Polje: parcela 3301/27 (ID 7321730).

7. Sklep o podelitvi priznanj Občine Sežana za leto 2023.

8. Volitve in imenovanja:

– Sklep o podaji predloga za imenovanje predstavnika Občine Sežana v Nadzorni svet Holdinga Kobilarna Lipica, d. o. o., – Goran Mijatovič.

Gradivo k točkam dnevnega reda, ki jih je Občinski svet Občine Sežana obravnaval na 6. seji, dne 22. junija 2023, je dostopno na spletni strani www.sezana.si.

Obisk ministra za solidarno prihodnost na Občini Sežana

V torek, 18. julija 2023, je Občino Sežana obiskal minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac.

Na delovnem sestanku so bili poleg župana Občine Sežana Andreja Sile prisotni še poslanka v državnem zboru Andreja Živic, občinska svetnica Alenka Miklavc, v. d. direktorja Doma na Krasu Goran Blaško in Tanja Ravbar iz občinske uprave. Obravnavali so aktualno problematiko s področja socialnega varstva, zakon o dolgotrajni oskrbi, pomanjkanje kadrov, možnost zaposlovanja ranljivih skupin prebivalstva ... V nadaljevanju je pogovor tekel o mogočih novih vsebinah objekta Doma na Krasu po zaključeni deinstitutionalizaciji.

Vsi prisotni so se strinjali, da bodo najustreznejšo rešitev za uporabo objekta iskali v soglasju med pristojnim ministrstvom in Občino Sežana. Na to temo bo potrebno še kakšno srečanje, prvo verjetno že jeseni.

Sanacija kuhinje v Enoti Lehte

V Vrtcu Sežana, Enoti Lehte, so sredi julija začeli obnavljati prostore. V kuhinji, pralnici, treh kopalnicah in igralnicah bodo na stenah in po tleh zamenjali keramične ploščice, ki so odpadle.

Vrtec je o potrebnih delih že lani obvestil Občino Sežana, ki se je za obnovo dogovarjala z Novo KBM, ki je lastnica prostorov. Dela opravljajo poleti, ko je v vrtcu manj otrok, njihovo varstvo in izobraževanje pa sicer poteka nemoteno.

Zaradi lažje organizacije dela je bil namreč en prostor kuhinje saniran že v juniju, poleg tega so maja obnovili deset teras igralnic. Ker med obnovo kuhinje ne uporabljajo, bodo v tem času broke pripravljali v kuhinji enote vrtca v Divači, po potrebi pa tudi v Hrpeljah.

Sanacija naj bi bila končana najkasneje do 29. avgusta, pred začetkom novega šolskega leta.

Slika: arhiv Vrtca Sežana

Obnovljena stavba na Trgu 28. avgusta

Občina Sežana je skupaj z ostalimi etažnimi lastniki pristopila k sanaciji stavbe na naslovu Trg 28. avgusta 5 v Sežani. Obnovljena je bila vzhodna fasada, popravljena streha in napušč ter zamenjani odtočni žlebovi. Vrednost del je znašala 12.737,00 EUR.

V Sežani in na Krasu več možnosti za izposajo navadnih in električnih koles

V Sežani je urejena nova kolesarska postaja v sistemu Kras Brkini bikes za izposajo navadnih in električnih koles. Poleg postaje pri Osnovni šoli Srečka Kosovela je občanom na voljo tudi postaja na Trgu 28. avgusta (pri nekdanji avtobusni postaji).

Kaj nam omogoča Kras Brkini bikes?

Sistem avtomatizirane izposoje koles Kras Brkini bikes omogoča izposajo koles registriranim uporabnikom. Kolo si je mogoče izposoditi na eni od postaj in ga vrniti na kateri koli od postaj. Trenutno je na osmih postajah na voljo 12 navadnih in 33 električnih koles.

Lokacije kolesarskih postaj:

- Sežana: pri Osnovni šoli Srečka Kosovela in na Trgu 28. avgusta,
- Komen: na 'placu' pri OMV,
- Štanjel: na avtobusni postaji,

- Pliskovica: na parkirišču na začetku vasi (trenutno ne obratuje),
- Divača: parkirišče ob električni polnilnici (dostop z ulice Trg 15. aprila 1b) in pri Zdravstvenem domu,
- Kozina: pri parku Žaga,
- Rodik: pri vaškem domu.

Kako do kolesa?

Izposoja je mogoča z registracijo in nakupom paketa izposoje:

- dnevni paket stane 5 EUR in omogoča uporabniku izposajo koles (glede na izbrani tip kolesa) 840 minut oz. 14 ur na dan nakupa paketa. Veljavnost paketa je 24 ur od prve izposoje oz. aktivacije računa.
- letni paket je veljaven 365 dni in stane 25 EUR; v tem obdobju si lahko uporabnik kolo izposodi za 840 minut oz. 14. ur na teden. Minute se odštevajo glede na čas začetka iz-

posoje kolesa pa vse do časa vračila kolesa. Stanje se vsak začetek tedna ponastavi na 840 minut in se ne seštevata s stanjem prejšnjega tedna.

Registracija je mogoča brez ali z uporabniško kartico. V primeru, da želite do koles dostopati z uporabniško kartico, je zanjo treba odšteti še 2,50 EUR.

Registracijo in plačilo lahko uredite na turistično-informacijskih centrih v Sežani in Štanjelu, v Muzeju slovenskih filmskih igralcev v Divači ter v Centru za obiskovalce Mitskega parka v Rodiku ali v aplikaciji Mobiln.si s spletnim plačilom.

Podrobneje o Kras Brkini bikes:

Kras Brkini bikes je sistem za izposajo koles, ki je bil vzpostavljen leta 2019 v okviru Interregovega projekta Crossmoby. Takrat je bilo postavljenih 5 kolesarskih postaj s skupno 25 električnimi kolesi. V letu 2020 smo se pridružili projektu sodelovanja Kolesarska veriga na podeželju, sofinanciranim iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, v katerega so se kot projektni partnerji, poleg vodilnega partnerja LAS oz. ORA Krasa in Brkinov, vključile še Občina Divača, Občina Hrpelje - Kozina in Občina Sežana. V okviru tega projekta so bile v sistemu Kras Brkini bikes postavljene še štiri kolesarske postaje in nabavljenih še osem električnih ter 12 navadnih koles.

Izposojevalcem koles je na voljo tudi 24-urni klicni center za uporabnike, ki ga izvaja podjetje MM IBIS, d. o. o., vzdrževalec sistema pa je podjetje AlMi Tech, d. o. o.

Nadgradnja železniške proge Divača–Sežana

Na pobudo Drsi ter DRI se je v četrtek, 6. julija 2023, v prostorih Občine Sežana odvijal sestanek na temo nadgradnje železniške proge Divača–Sežana v okviru katere se bo pripravil državni prostorski načrt. Predstavljena je bila celotna zasnova železniške proge z ukinitvijo nivojskih prehodov na območju občine Sežana ter prenova železniške postaje. Tovrstna ureditev predstavlja prispevek k regionalnemu in mednarodnemu sodelovanju z Italijo. Hitra proga bo tako omogočila boljše potniške povezave, zmanjšala tovorni promet na avtocestah in omogočila razvoj predvidene industrijske cone v Sežani.

Na obisku pri Rodu kraških j'rt Sežana

Tabornice in taborniki Rodu kraških j'rt Sežana letos skupaj s celjskim rodом RDGO taborijo v Geršičih. Odlična družba, nepozabne dogodivščine in zabava v naravi so včeraj na taborjenje privabile tudi Erika Modica, župana Občine Komen, in Andreja Silo, župana Občine Sežana.

Baje, da sta se v kuhinji in pri pomivanju posode izkazala kot prava tabornika, zato sta za nagrado dobila nepozabno vožnjo s kanujem. Prepričana, da sta osvojila kar nekaj taborniških veččin, sta s težavo zapustila tabor in se že naslednji dan spet vrnila na svoji delovni mesti.

Prispevke rubrike Občinska uprava so pripravili zaposleni na Občine Sežana. Slike: ahiv Občine Sežana.

Oddana strategija lokalnega razvoja LAS Krasa in Brkinov za programsko obdobje do konca leta 2027

Lokalna akcijska skupina (LAS) Krasa in Brkinov je v sredini julija 2023 na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) oddala Strategijo lokalnega razvoja (SLR) LAS Krasa in Brkinov za programsko obdobje 2021–2027 (v nadaljevanju: Strategija).

Konec februarja (23. februarja 2023) je bila ustanovna seja Skupščine LAS Krasa in Brkinov, kjer je bil potrjen enak oz. obstoječ obseg delovanja LAS Krasa in Brkinov. LAS tako še vedno pokriva območje štirih kraško-brkinskih občin (Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana), vodilni partner pa še naprej ostaja Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, d. o. o. Pogodbo o ustanovitvi LAS je podpisalo 67 članov; poleg že

včlanjenih tudi nekaj novih. Članstvo v LAS še vedno ostaja odprto skozi celotno programsko obdobje, kar pomeni, da se lahko vsi zainteresirani, ki želijo sodelovati pri razvoju kraško-brkinskega območja (posamezniki, društva, zavodi, samostojni podjetniki, nevladne organizacije, kmetje ...), kadar koli tudi naknadno včlanijo v LAS. Izpolnjen in podpisan prijavi obrazec, ki se nahaja na spletni strani LAS (www.laskrasainbrkinov.si), je potrebno poslati v pisarno LAS, članstvo v LAS pa s sklepom potrdi Upravni odbor.

Po ustanovitvi novega LAS so bile vse moči usmerjene v pripravo nove Strategije. V ta namen je bilo izvedenih 16 interaktivnih delavnic, objavljen spletni

vprašalnik ter izvedeni individualni razgovori oz. intervjuji.

Delavnice, ki so potekale po vseh štirih kraško-brkinskih občinah, pod naslovom Kakšne občine si želimo?, ocenjujemo kot zelo uspešne. Preko razprave z udeleženci smo prepoznali možnosti za razvoj območja. Udeleženci so našli vrsto dobrih predlogov ter konstruktivno sodelovali v razpravi. Marsikje so bile pobude podobne: udeleženci priložnosti vidijo predvsem v obnovi skupnih javnih prostorov, obnovi in nadgradnji tematskih poti, vključevanju priseljencev, vzpostavljanju turističnih infotočk, muzejskih zbirk in trgovinic z lokalnimi pridelki, pogojih za medgeneracijsko druženje in oskrbo starejših v doma-

čem okolju ..., pomanjkljivosti pa v premajhnem sodelovanju, povezovanju turistične ponudbe, pomanjkljivem javnem prevozu, zamiranju družbenega življenja in podobno. Zavedajo se ranljivosti narave in naravnega okolja ter vedno bolj dragocene vloge vode. Prejete pobude, ideje, predloge in zoznane pomanjkljivosti so bile upoštevane pri oblikovanju ciljev in ukrepov Strategije.

Za namen priprave nove Strategije je bil v obdobju od sredine marca do sredine junija 2023 na spletni strani in strani Facebook LAS Krasa in Brkinov objavljen tudi spletni vprašalnik, ki je bil razširjen tudi po spletnih straneh občin članic LAS. Namenjen je bil podaji predlogov in pobud, podaji primerov dobrih praks ter možnosti podaje idejnih zamisli za izvedbo prihodnjih projektov. Spletni vprašalnik je izpolnilo 45 posameznikov.

Pomembno vlogo pri pripravi nove Strategije so imeli tudi individualni raz-

govori oz. intervjuji. Izvedenih je bilo 18 pogovorov, v katerih je sodelovalo 27 oseb. Da bi pridobili čim bolj natančne podatke in informacije z različnih področij, so bili intervjuvanci predstavniki različnih strokovnih institucij in nevladnih organizacij. Posebna pozornost je bila namenjena vključevanju mladih, žensk in predstavnikov ranljivih skupin oz. organizacij, ki delajo z njimi. Njihovi uvidi, podatki, mnenja in pobude so zelo prispevale k bolj realni oceni potreb med prebivalci.

Osnutek Strategije je bil 12. junija 2023 podan v javno obravnavo, kjer je zainteresirana javnost imela možnost podati svoje pripombe in predloge. V četrtek, 15. junija 2023, je bila preko orodja Zoom tudi javna predstavitev osnutka Strategi-

je. Pripombe in popravki, prejeti v času javne obravnave, so bili oddani v Strategijo, ki sta jo pred oddajo na MKGP potrdila še Upravni odbor ter Skupščina LAS Krasa in Brkinov. V poznem poletnem oz. jesenskem času lahko pričakujemo še morebitne dopolnitve, Strategija pa bo potrjena do konca leta 2023.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili vsem, ki so kakor koli pomagali in prispevali k sami pripravi Strategije, vsem strokovnim službam in posameznikom, ki so prispevali projektne ideje, izpolnili spletni vprašalnik ter se udeležili delavnic v okviru priprave Strategije.

Za več informacij o LAS Krasa in Brkinov vas vabimo, da obiščete našo spletno stran ali stran Facebook.

Maja Colja

Delo LAS Krasa in Brkinov v spomladansko-poletnih mesecih

Lokalna akcijska skupina (v nadaljevanju LAS) Krasa in Brkinov v spomladansko-poletnem obdobju sploh ni počivala. Glavna aktivnost je vsekakor bila priprava nove Strategije lokalnega razvoja (SLR) za programsko obdobje do leta 2027, o čemer pa podrobneje pišemo v ločenem prispevku. Na podlagi podane vsebine v Strategiji, ki je bila oblikovana s prebivalci vseh štirih občin, bo mogoče koristiti sredstva na podlagi javnih pozivov LAS. Poleg tega smo skrbeli za nemoteno izvajanje projektov, se udeležili strokovne ekscurzije z ogledom dobrih praks koriščenja sredstev LEADER na Irskem, sodelovali pri kontrolah že zaključenih projektov, izvajali projekt Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in Brkinih, kjer so bili vzpostavljeni prevozi na zahtevo Lokalno povezani, ter zaključili dva projekta tretjega in četrtega Javnega poziva LAS ter projekt sodelovanja.

Zaključek dveh projektov, tretjega in četrtega Javnega poziva LAS Krasa in Brkinov ter projekta sodelovanja

Marca sta se zaključila še dva projekta, ki sta se izvajala v okviru četrtega Javnega poziva LAS iz Podukrepa 19.2, in sicer Njivce na vasi ter Kulturna in krasoslovna dediščina, junija pa projekt Izročilo, ki se je izvajal v okviru tretjega Javnega poziva LAS. V okviru projekta Izročilo je nastala platforma, ki je dostopna na spletni strani www.izrocilo.si, in ki je pomembno Spletišče dokumentiranega izročila o naravni in kulturni dediščini Brkinov in Krasa, zato vabljeni k njegovemu raziskovanju.

V okviru projekta sodelovanja Kolesarska veriga na podeželju sta bili na območju občine Sežana postavljeni dve novi postaji za avtomatizirano izposajo koles v sistemu Kras Brkini bikes. V Sežani je pri stari avtobusni postaji urejena nova kolesarska postaja za izposajo navadnih in električnih koles, ki dopolnjuje ponudbo koles s postajo pri Osnovni šoli Srečka Kosovela. Postavljena je bila tudi postaja v Pliskovici. Tako je na celotnem območju Krasa in Brkinov sedaj na devetih postajah za izposajo na voljo 12 navadnih in 33 električnih koles.

Poleg navedenih projektov, ki so se zaključili, pa je LAS kot prijavitelj tudi od-

dal vlogo za izvedbo projekta Bogastvo Krasa in Brkinov, o katerem vas bomo obveščali v prihodnji številki.

Spletna stran in profil Facebook

LAS Krasa in Brkinov, v okviru svojega rednega delovanja upravlja tudi spletno stranjo LAS Krasa in Brkinov ter profilom Facebook. Na spletni strani LAS (<https://www.laskrasainbrkinov.si>) ter profilu Facebook (@LAS.Krasa.in.Brkinov) najdete poleg osnovnih informacij in projektov tudi aktualne novice in dogajanje ter vabila na dogodke in delavnice. Prav tako so razni dogodki in novice objavljeni na profilu Facebook.

Povabilo k včlanitvi v LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov vabi vse, ne glede na status (fizična oseba, podjetja, zavodi, javne institucije ipd.), ki želite sodelovati pri razvoju območja Krasa in Brkinov, k včlanitvi v LAS. Na spletni strani www.laskrasainbrkinov.si najdete prijavni obrazec, ki ga izpolnjenega pošljete na elektronski naslov info@laskrasainbrkinov.si ali po navadni pošti na LAS Krasa in Brkinov, Partizanska cesta 4, 6210 Sežana.

Besedilo: Jerneja Modic
Slika: arhiv LAS Krasa in Brkinov

Stari krajevsi Krasa: Teran

Avstrijsko Primorje prištevamo med najstarejše vinorodne pokrajine. To obsega pokneženo grofijo goriško in gradiško, mesto Trst z okolico in istrski polotok. Najstarejša poročila o vinoreji v tej pokrajini pravijo, da so tu ne samo sadili oziroma pridelovali prav mnogo vina, ampak so tudi napravljali vina izbornih vrst in jih izvažali na vse strani takratnega sveta. Vina te pokrajine so ostala na dobrem glasu ves čas srednjega veka do začetka 19. stoletja. Takrat so primorska vina popolnoma izgubila veljavo in sloves. Na to so vplivale različne okoliščine, med katerimi velja posebej izpostaviti trtno bolezen 'oidium', pred katero niso bile odporne plemenite domače trte. Nekdaj toliko slavljena vina so tako ohranila zgolj lokalni pomen. Med njimi zavzema kraški teran odlično mesto, ker je ta črnina med domačimi vinskimi poznavalci zelo čislana in se med vsemi namiznimi vini na Goriškem najdražje prodaja. Tomajski župnik msgr. Urban Golmajer je leta 1891 ustanovil prvo kmetijsko zadrugo z omejeno zavezo – Kraško vinorejsko društvo v Tomaju, ki jo je vodil vse do svoje smrti. Samo vladne podpore, brez katere bi se društvo težko vzdrževalo, je izprosil za okoli 3200 tedanjih kron, svojim rojakom pa je znal pridobiti mnogo podpore tudi po drugih poteh.

Danes beležimo na Krasu 600 ha vinogradniških površin, ki so 80-odstotno posajene z vinsko trto, iz katere se pridelava teran, ostalih 20 odstotkov pa predstavljajo druge bele in rdeče sorte. Ta kmetijska panoga se je po letu 1970 intenzivno vključila v proces povezovanja s trgovino, turizmom in storitveno dejavnostjo. V tej smeri razvojna programa vinogradništva in vinarstva dosega ta vidni napredek, saj predstavljata polovico prihodka v kmetijstvu. Intenzivna obnova vinogradov v zadnjih 20 letih je privedla do specializiranih vinogradniških kmetij. Kraševci so slikovitost pokrajine, ki jo oblikuje kamen, vtkan v arhitekturo naselij, ter kakovost pridelkov, ki jih ponuja Kras, znali združiti v enotno ponudbo. Pomembno vlogo pri razvoju te panoge imajo Združenje Konzorcij kraških pridelovalcev terana, Kmetijska zadruga Vinakras Sežana, svetovalna služba pri Kmetijsko gozdarskem zavodu v Novi Gorici in tradicionalna prireditelj Praznik terana in pršuta v Dutovljah, ki je lani obeležila zlato, 50. izvedbo.

»Teran ni težek, niti gost, ni trpek, niti tolst, ni mehek, niti mlahav, ni top, ne mrtev, ni zagaten niti plehek, slednjič ni nežen in ne sladak. Ampak teran je poln in močen, je vonjav, cveten in rezek, je krepek in jeklenast, je čil in dobro ozna-

čen, je poln življenja, svež, pršiv in šegeltljiv, je temno bojen, rubinasto leskeč.« (Ripper, Kraški teran, str. 5).

Kraški teran se odlikuje po nežni sadni, na malinov duh spominjajoči vonjavi in po posebni 'blagovkusni' kislini. Prav ta posebnost kisline je dala povod Maksimilianu Ripperju, da se je prvi lotil kemične preiskave tega vina. Zapisal je, da nas ta kislina v teranu draži in vabi, da ga le naprej pijemo in nam prav očitno vzbujajo tek, da nam po njem tudi jed diši. To zadnje omenjeno lastnost povzdigujejo vsi njegovi poznavalci in ravno zaradi te je teran tako priljubljen. Oživljajoča moč, dobrota in dobrodejnost terana so pri nas obče znane. Ta razvedri pa ne zapušča za naslednji dan glavobola niti kakršne koli nadležnosti v prsih. Še druga posebna in zelo cenjena lastnost terana je ta, da prenaša mnogo vode. Če mu dolijemo petkrat toliko vode, kolikor je vina v kozarcu, ohrani še vedno prijeten vinski okus. To lastnost cenijo posebno v južnih deželah, kjer je nevarno piti samo vino, kakor je nevarno piti samo vodo. Z vodo pomešana črnina nudi v teh krajih zdravo pijačo, ki izdatno gasi žejo. Poseben način, po katerem je napravljen teran, brani, da ni to vino lahko pristopno boleznim. Zlasti (ocetni) cik, ki je na jugu najbolj pogosta vinska hiba, se poloti zelo redko pravilno narejenemu teranu. Zaradi obeh lastnosti terana, da namreč vzbujajo in pospešuje tek in da dobro prenaša primešano mu vodo, pa tudi nezatna vsebina čreslovine, ga priporočajo kot zdravilno črnino, po drugi pa kot vino za tropsko (vroče) podnebje. Zaradi teh dveh lastnosti si teran utira pot v širni svet.

Literatura:

- Pravila Kraškega vinorejskega društva v Tomaju, zadruga z omejeno zavezo, uknjžene v sled odloka c. kr. Kupčijske sodnije v Trstu. V Ljubljani: natisnil Rudolf Milič, 1891.
- Msgr. Urban Golmajer, v: Dom in svet, Ljubljana, l. 18, št. 11 (1905), str. 700.
- M. Ripper. Der Karster »Terrano«. Görz: Im Selbstverlage des Verfassers, 1910 (poslovenjeno: Kraški teran, Gorica: Narodna tiskarna, 1912; ponatisnjeno: Tomaj: Agrarna skupnost, 2003).
- F. Vodopivec. Teran, vinska posebnost Krasa = un vino particolare del Carso. Tomaj: [samozal. Vodopivec], 2015.

Besedilo in slika: Peter Štoka

Kalunca v svet

Kulturno društvo Kalunca je v sodelovanju z vaščani na Velikem Dolu na Krasu pripravilo že tradicionalen klekljarski festival Kalunca v svet. Letos je potekal v nedeljo, 21. maja 2023, s pestrim programom za obiskovalce vseh starosti.

V sodelovanju s Partnerstvom za kraško suhozidno gradnjo, pod vodstvom Mitje Kobala smo popravljali vaški suhi zid, vzgojiteljice iz Vrtca Sežana, ki so članice Partnerstva, pa so izvajale delavnico za otroke. Veliki Dol se je ta dan spremenil v Čipkasti Dol. Obiskovalci so se lahko na sprehod po vasi odpravili z zgodbo klekljarice Eme, ki jih je popeljala po številnih razstavah. Letos smo med drugim gostili klekljarsko sekcijo KD Rak Rakek ter umetnici Nadjo Doljak in Taddeo Druscovich. Kaj lepega in okusnega ste lahko našli na tržnici lokalnih izdelkov in v kuhinji Kalunca kuha, kjer ste lahko ob pomoči Mesnice Zalar, Mesnice Silvo in Kmetije Živec okušali mineštre, pogače in palačinke. Društvena prodajalna na Opčinah je poskrbela, da v vročem dnevu na mizi ni manjkalo sočnega sadja. Najbolj ustvarjalni so se lahko udeležili delavnice klekljanja, ki jo je izvajalo Združenje Fuselliamo, ali suhega polstenja. Za ljubitelje narave je bil organiziran pohod, tisti, ki radi pečejo, pa so k ocenjevanju prinesli čipkaste jabolčne pite. 11 prispelih pit je ocenje-

vala štiričlanska komisija: Matjaž Lindič, Okrepčevalnica Appetit, Milena Štolfa, KGZ Nova Gorica, Metka Cigoj Merkelj, zmagovalka prvega ocenjevanja pit, ter Zlatka Živec iz Velikega Dola. Nagrajenci so prejeli manjšo pozornost in cvetje Agrarije Skdn.

Ob zaključku dneva smo se razvajali s koncertom dua Akustik, ki sta nam ga pomagala financirati podjetje Biostile in prevoznik Nabergoj, s. p.

Zahvaljujemo se vaščanom za vso pomoč, županu Andreju Sili za obisk, ter Dušanu Luinu za vso pomoč pri organizaciji delavnice za suhozidno gradnjo.

Če ste nas tokrat zamudili, se nam lahko pridružite naslednje leto tretjo nedeljo v maju.

Besedilo: Franja Živec

Slika: Martina Živec

Klekljani konjički za Lipico

Kulturno društvo Kalunca je v sodelovanju s Kobilarno Lipica predstavilo lipicance v čipki.

Na pobudo Kulturnega društva Kalunca so 103 klekljarice izdelale 119 čipkastih lipicancev, ki krasijo Kraško hišo.

Kulturno društvo Kalunca ohranja in neguje tradicijo klekljanja na Krasu. Na Velikem Dolu je namreč pred več kot stoletjem delovala čipkarska šola. Danes v društvu izvajamo svojo delavnico klekljanja, sodelujemo pa tudi z drugimi klekljarskimi ustanovami.

V mesecu maju pripravljamo tradicionalni festival Kalunca v svet, ko Veliki Dol postane Čipkasti Dol.

Vsaki dve leti v društvu pripravimo projekt, h kateremu povabimo klekljarice iz vse Slovenije in drugih držav, tako so nastali tudi klekljani konjički za Lipico.

Motiv za čipko smo našli prav v Lipici, in sicer na kljukah vrat, ki odpirajo vrata

muzeja kočij, jahalnice in Hotela Klub. Zasnoval jo je slikar Erik Lovko, vzorce za klekljanje pa je po njegovem motivu

oblikovala Milena Jančar. V čipkah s konjičkom se združujeta dve nesnovni dediščini z UNESCO-vega seznama; klekljanje čipk v Sloveniji in reja lipicancev.

Ob dogodku in obletnici Kobilarne je bil na pošti dostopen priložnostni žig, filatelist Mitja Jančar pa je oblikoval razglednico.

Otvoritev nove stene s konjički je bila nedeljo, 21. maja 2023, pred kraško hišo v Lipici, pred kratkim pa je bila predstavljena v kavarno Hotela Maestoso in je na ogled javnosti.

Čipka v sodobnem času ni le okrasek na prtu ali zavesi, lahko je arhitekturni element, terapevtska dejavnost, oblika druženja in sodelovanja, vse to predstavljajo klekljani konjički za Lipico.

Besedilo: Franja Živec

Slika: Neža Bandel

Teden odprte Bunčetove domačije popestril dogajanje v Dutovljah

Tretji teden v juniju, od 12. do 18. junija 2023, je v Dutovljah prvič potekal Teden odprte Bunčetove domačije, ki ga je pripravila vaška skupnost v sodelovanju z društvoma Na placu ter Kraški traktorski zbor. Dogodki, ki so si vsakodnevno sledili čez teden, so ponujali pestro dogajanje in tako poskušali zadovoljiti širok krog ljudi vseh starosti.

Začelo se je v ponedeljek, ko so oder dvorišča Bunčetove domačije zavzeli učenci kitare glasbene šole Sežana, ki so pod mentorstvom profesorja Igorja Starca na ta način zaokrožili letošnje šolsko leto. Njihove nastope je sklenil kantavtor Gorazd Lampe. Dogajanje se je nadaljevalo v torek, ko je potekala klekljarska delavnica Kulturnega društva Kalunca ter strokovno predavanje o or-

ganskih gnojilnih podjetja BGA. V sredo je sledila delavnica priprave mesa na žaru v izvedbi mesnega butika Bišteka ter Suki's Grill. Ljubitelji gledaliških predstav so na svoj račun prišli v četrtek, ko sta na oder stopila znana obraza Boris Kobal in Boris Devetak s svojo humoristično predstavo Pandemenca. V petek je potekal latino večer v sodelovanju s plesno šolo Soy Cubano, vrh dogajanja pa je sledil na sobotni večer z nastopom klope Semikanta ter dua Patricija & Rene, obiskovalci pa so lahko poskusili tudi morskno hrano in vina dveh lokalnih vinarjev. Serijo dogodkov je v nedeljo sklenil program za otroke, ki so si lahko ogledali vozila in opremo gasilcev, policije in Avto-moto zveze Slovenije, poskusili slastne palačinke in si ogledali predstavo Poletni vrtiljak.

Besedilo: Aljaž Gec
Slike: Deni Ristovski
in Marino Lah

*Kroski
obrovnik*

V Dutovljah že 6. Kraški traktorski zbor

Kraški traktorski zbor je na Krasu postal že tradicionalna prireditelj, ki prvo soboto v juniju privabi obiskovalce s cele Primorske in širše okolice. Društvo Kraški traktorski zbor je pred sedmimi leti postavilo temelj prireditvi, ki se je v teh letih razvila v enega izmed največjih in najbolj obiskanih tovrstnih dogodkov v Sloveniji.

Na letošnji prireditvi se je zbralo 139 traktorjev, ki so jih vozili tako traktoristke kot traktoristi. Na veliko veselje organizatorjev dogodek vsako leto obišče vedno več dobro organiziranih skupin prijateljev s celega Krasa pa tudi iz osta-

lih delov Slovenije in zamejstva. Na zbor se obiskovalci vedno dobro pripravijo – pripravijo si skupinska oblačila, nekateri pa izdelajo celo vozove. Na prireditvenem prostoru pri osnovni šoli v Dutovljah je bilo tudi letos pestro, saj so si obiskovalci lahko ogledali tradicionalni sejem kmetijske mehanizacije, posebno pozornost pa so člani organizacijskega odbora namenili programu za otroke. Kot je v preteklih letih postala že navada, je uradni otvoritvi prireditve sledila panoramska vožnja, ki je letos potekala na relaciji Dutovlje–Godnje–Kreplje–Križ–Šepulje–Tomaj–Dutovlje. Po njej je

na prireditvenem prostoru sledilo kosilo v organizaciji ekipe Matjaža Cotiča, dogodek pa se je nadaljeval s podelitvijo praktičnih nagrad za vse traktoriste, ki so se udeležili panoramske vožnje, ter družabnimi igrami. Prireditelj je bila sklenjena z večernim koncertom glasbenih skupin Lisjaki, Miran Rudan in Design ter Koktelsi.

Besedilo: Aljaž Gec
Slika: Andrej Murovec

Stati na ramenih prednikov, da bi videli bolje

Zgodba narodne heroine Mihaele Škapin Drine, ki je kot 21-letna borka padla v borbi nad Žirovskim Vrhom, vedno znova združi v spominu na odločnost slovenskega naroda, ki se ni bil pripravljen kar tako vdati v usodo. Tako je bilo tudi letos 18. junija 2023 na spominski svečanosti pod naslovom Partizanske Vrhe – spomenik svobodi in domoljubju na Velikem Polju, kjer se je leta 1922 rodila Mihaela Škapin Drina in kjer sredi vasi stoji mogočen spomenik, ki ga je iz belega istrskega marmorja izklesal kipar Jože Pohlen. Spomenik je že najedel zob časa, saj so ga odkrili že leta 1978.

Na tradicionalnem srečanju, ki ga organizirajo Občina Sežana, Združenje borcev za vrednote NOB, KS Vrabče in ZZZP, je številne zbrane najprej pozdravil

sežanski župan Andrej Sila, ki je prepričan, da bomo z ohranjanjem spomina na osvobodilna dejanja v nemirnem prejšnjem stoletju, prihodnjim rodovom privzgojili spoštovanje zgodovine in jim s tem omogočili, da se bo prihodnost opirala na pozitivne vrednote preteklosti. Na prizorišče so že na samem začetku prikorakali pohodniki iz Dolenje vasi pod vodstvom Andreja Škapina in v družbi harmonikarja Vinka Mahničarja ter praporščaki veteranskih organizacij, ki jim je poveljeval Bruno Kocjan.

Že tradicionalno organizatorji izberejo žensko za slavnostno govornico. Zbranim je tokrat spregovorila režiserka, dolgoletna direktorica in umetniška vodja kopskega gledališča Katja Pegan, hči Leandra Pegana, prejemnika zlatega pr-

stana Zveze slovenskih godb in prvega kapelnika vaše godbe Vrhe. Veteranka različnih proslav se je dotaknila vloge ženske skozi zgodovino, tudi v najtežjih obdobjih NOB, vrednot sedanjega časa s pogledom v prihodnost, ko ustvarjamo pogumne ljudi skupnosti, da bodo na njihovih ramenih lahko stali in obstali naši zanamci. »Brez naših prednikov nas ne bi bilo. Dolgujemo jim ne zgolj svoja življenja, temveč znanja, verovanja, vrednote, spomine in jezik. Ne samo Drina, številna mlada dekleta in fantje, številne družine so dali svoja življenja za svobodo tistih, ki smo za njimi ostali, da bi lahko živeli to, v kar so verjeli sami. Mnogi so umrli za skupnost, enakost in enakopravnost, za prihodnost naših otrok. Znanje, motivacija in opolnomoče-

nost, ki ju dobiš od res dobrih učiteljev, je tisti kapital, ki bo iz otrok naredil ljudi z močnimi rameni, razumevajoče, ču-

ječe ljudi dialoga in strpnosti,« je med drugim poudarila Peganova.

V kulturnem programu so z ubrano

partizansko in domoljubno pesmijo nastopili pevci mešanih pevskih zborov iz Senožeč in Divače s solistko Zalo Hreščak pod vodstvom zborovodkinje Ade Škamperle ter domači recitatorji Anja Gerželj, Tanja in Matic Lozej, ki je prireditelj tudi povezoval. Slovesnost so zaključili s tradicionalno primorsko himno Vstajenje Primorske in družabnim srečanjem ob spomeniku svobodi in domoljubju, kamor so delegacije (med njimi tudi podpredsednik ZB Slovenije Bojan Pahor) položile cvetje.

Besedilo in slika: Olga Knez

Usposabljanje praporščakov borčevskih organizacij Južne Primorske

Združenje borcev za vrednote NOB Komen je na pobudo predsednika Damjana Grmeka pripravilo usposabljanje in delovno srečanje praporščakov, ki se ga je 17. junija 2023 v lovski koči v Nadrožici udeležilo okrog 30 praporščakov borčevskih organizacij Južne Primorske. Udeležence, med njimi sta bili tudi Tinkara Bogovič in Branka Bezeljak iz komisije za izobraževanje ZB Slovenije ter vodstva borčevskih organizacij južnoprimorske regije, je v hladni senci hrastovega gozdička najprej pozdravila podpredsednica ZB za vrednote NOB Slovenije dr. Ljubica Jelušič, ki je tudi članica komenske borčevske organizacije.

Izobraževanje, ki ga je vodil četni podčastnik gardske enote Slovenske vojske, višji štabni vodnik Anton Sevšek, je bilo razdeljeno na dva dela. Najprej so udeleženci, med njimi je bila tudi praporščakinja, osvojili teoretična znanja, ki so potrebna za uspešno delo. Znanja so sicer zapisana v priročniku veteranskih in domoljubnih organizacij v Sloveniji za slovesnosti, praznovanja, počastitve in žalovanja. Po teoretičnem delu je sledilo še praktično usposabljanje in izpopolnjevanje znanj. Pridružil se jim je tudi Bruno Kocjan, častnik in veteran vojne za Slovenijo, ki je poveljeval praporšča-

kom že na številnih proslavah, tudi v tujini. Biti praporščak je častna naloga, saj to funkcijo lahko opravlja tisti, ki posebej urejenost, odgovornost, domoljubnost do naroda in organizacije, ki ji pripada. Besede so tekle o urejenosti, hranjenju prapora, poveljih pripravah in sami udeležbi s praporjem na proslavah in drugih prireditvah. V borčevski organizaciji se srečujejo s problemom visoke starosti praporščakov, težko jih je dobiti tudi v ostalih veteranskih organizacijah,

zato sodelujejo pri izvedbi lokalnih prireditev tudi s klubi brigadirjev.

Po usposabljanju, ki je bilo za borčevsko organizacijo prvo tovrstno izobraževanje v Sloveniji in so ga ocenili kot uspešno, je sledil še družabni del in izmenjava izkušenj in mnenj. Razšli so se v upanju, da bodo s tovrstnimi izobraževanji nadaljevali tudi v drugih slovenskih regijah, in sicer vsaj enkrat letno.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kroski obzorja

Volnik je naš!

Kulturno razvojno društvo Venček je simbolično na najdaljši dan v letu, ko je energija sonca najmočnejša, organiziralo čezmejni prijateljski pohod na Volnik – priljubljeno razgledno točko na robu Krasa. Našemu povabilu k čezmejnemu sodelovanju se je prijazno odzvalo zamejsko društvo Kraški dom iz Repna.

Na topel poletni dan, 21. junija 2023, smo se pozno popoldne zbrali slovenski udeleženci na označeni izhodiščni točki pri stari karavli pod Volnikom. Pot smo nadaljevali po planinski poti proti vrhu, kjer so se nam z italijanske strani pridružili slovenski zamejci iz občin Repen in Zgonik. Društvo Venček je na vrhu Volnika poskrbelo za osvežitev z domačim bezgovim sokom in pecivom. V sproščenem vzdušju smo poklepetali in skupaj zapeli slovensko himno in venček slovenski pesmi in s tem na poseben način obeležili tudi dan državnosti.

Čeprav smo se z mnogimi udeleženci prvič srečali, smo imeli občutek, kot da se že dolgo poznamo, in vzdušje je bilo pristno prijateljsko. Ob sproščenem klepetu o tem, kako se živi na obeh straneh meje, smo odprli zanimiv pogovor o

zgodovini Volnika pred in po drugi svetovni vojni, ko je bila načrtovana meja po hribu, kot jo poznamo danes. Pogovor je nanese tudi na potencialne in priložnosti trajnostnega koriščenja skupnega prostora za rekreacijo in preživljanje prostega časa. Skupaj smo ugotovili, da je Volnik naš – skupen hrib, ki združuje

dobre in vesele ljudi, ljubitelje narave in športa ter slovenske kulture. Bilo je lepo in sklenili smo, da bomo srečanje ponovili.

Besedilo: Tomaž Novak
Slika: arhiv KRZ društva Venček

Zaživela prva izmenjevalnica na Krasu

Študijski krožek Krožiče, ki ga vodi Vilma Colja v okviru Ljudske univerze Sežana, je z delom pričel maja letos. 21. junija 2023 je pripravil prvo izmenjevalnico. Zbrali so se na tržnici pred sežansko pošto in v izmenjavo ponudili otroška ob-

lačila in igrače ter šolske potrebščine. V izmenjavo so obiskovalci lahko prinesli do deset stvari, jih izmenjali in odnesli, kolikor so hoteli. V projekt, ki ga podpira tudi sežanska Komunala, so se vključile prostovoljke, ki se zavedajo slabih stra-

ni kopičenja dobrin in ki jim je mar za varovanje okolja. Krožek je namenjen ozaveščanju o pomenu dolgotrajne uporabe dobrin in podajanju informacij o možnosti izmenjave. Poleg tega bodo udeleženci raziskali, kakšne so možnosti za izmenjavo rabljenih ali neuporabljenih dobrin v našem okolju.

»Kopičenje odpadkov se povečuje, po domovih imamo veliko neuporabljenih predmetov. Pomembno je, da se zavedamo pomena izmenjave dobrin z vidika cenjenja dobrin ter spoštovanja in varovanja okolja. Udeležba v krožku je brezplačna, saj ga sofinancira Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.«

V tokratno prvo akcijo se je vključilo nekaj izmenjevalcev, želijo pa si jih več. Naslednjo izmenjevalnico načrtujejo ob sežanskem občinskem prazniku konec avgusta. Želijo, da bi izmenjevalnice organizirali enkrat mesečno.

Besedilo in slika: Olga Knez

Zgodovino dneva prej je potrebno vedno znova ponavljati

Tudi letos je v Divači pri spomeniku Dan prej odmevala proslava ob praznovanju dneva državnosti, ki jo vsako leto pripravijo Območno Združenje veteranov vojne za Slovenijo Krasa in Brkinov, Območno združenje slovenskih častnikov Sežana, Policijsko veteransko društvo Sever za Primorsko in Notranjsko ter Občina Divača. Proslave, ki jo že tradicionalno začenejo z Zdravljico in končajo s primorsko himno Vstajenje Primorske, se iz leta v leto udeleži več obiskovalcev.

Ob plapolanju praporov veteranskih organizacij je letos zbrane najprej nagovorila divaška županja Alenka Štruel Dovgan in se spomnila dogodkov pred 32 leti, ki so botrovali nastanku samostojne Slovenije. Med njimi tudi prvega strela v Divači, kateremu je posvečen spomenik Dan prej in ob katerem se vsako leto odvija proslava. »Čeprav tedanja jugoslovanska vlada ni odobraval naše samostojne poti in jo je hotela preprečiti, smo ravnali složno, odločno in preudarno. Po 10-dnevni vojni za Slovenijo je bilo jasno, da nas z ničemer ni mogoče pokoriti. Našo državo so leta 1991 priznale tudi tuje države ..., « je poudarila Štruel Dovganova.

Zamenjati prvo poved:

Slavnostni govornik, predsednik Območnega združenja slovenskih častnikov Sežana, Josip Biro je orisal, zakaj se moramo vedno znova spominjati dneva prej. »Na Primorskem, točno tukaj,

na tem križišču, so 26. junija 1991 pripadniki takratne Milice in Teritorialne obrambe skupaj s pogumnimi domačini in pogumom ustavili enote JLA. Kljub dejstvu in dokumentarnemu gradivu ter dokazom posamezne vladajoče stranke nočejo priznati, da je to resnica. Izraz 'dan prej' se je porodil v uredništvu Primorskih novic. Argumenti za dan prej so jasni: Vojaške operacije so se na Primorskem začele 26. junija 1991 (in ne 27. junija). Tistega dne je iz vojašnice v Pivki ob 11.30 odpeljalo 21 tankov, ob 13.10 pa iz vojašnice Ilirska Bistrica – Trnovo šest tankov proti Postojni in Divači ter sedem tankov proti Podgradu in Kozini. Ob 14.30 je na tem mestu, kjer sedaj stoji spomenik Dan prej, odjeknil prvi strel v vojni za Slovenijo, ki ga je ustrelil oficir JLA, na srečo brez žrtev.

Končni cilj vseh teh enot so bili mejni prehodi na zahodni meji,« je poudaril Biro in pojasnil, zakaj je potrebno to dejstvo neprestano ponavljati ter da zgodovine ne smemo žaliti s potvarjanji.

Fabio Stefe je zaslužnim članom podelil zlate, srebrne in bronaste znake Društva Sever.

V kulturnem programu so nastopili člani domačega pihalnega orkestra pod taktirko Mitje Tavčarja in mešani pevski zbor pod vodstvom Mateja Penka. Tudi letos so se pohodniki pod vodstvom stotnika Mirana Fakina podali na 26. tradicionalni pohod na hrib Kokoš, na katerem stoji edini vertikalni napis Tito na Primorskem in predstavlja našo zgodovino.

Besedilo in slika: Olga Knez

Proslava

Člani društva Venček iz Dutovelj smo se poklonili naši samostojni državi Slo-

veniji, ki je 25. junija 2023, praznovala 32. rojstni dan.

Proslavo smo 23. junija 2023 pripravili na Bunčetovi domačiji v Dutovljah. Zbralo se je lepo število vaščanov in prebivalcev iz okoliških vasi.

V kulturnem programu so sodelovali Moška vokalna skupina Društva Venček Dutovlje, recitatorji, učenci OŠ Dutovlje, duet violina/kitara (Julija in Anita) ter ansambel Naši fantje (Slovenci iz okolice Trsta in matične domovine).

Občinstvo je proslavo spremljalo z aplavzom in nasmejanimi obrazi. To je dokaz, da so ljudem take proslave zelo dobrodošle. Po proslavi je sledilo druženje 'ob pogrjnjeni mizi'.

Besedilo in slika: Milena Vovk

Furmanski praznik: zmagovalni voz iz Merč, četrti konjeniki iz Štjaka in povirske mažoretke v povorki

V Postojni se je 2. julija 2023 odvijal jubilejni, 30. Furmanski praznik, ki s prestrim in bogatim programom postaja odmevna vseslovenska etnološka prireditve, ki privabi več kot deset tisoč obiskovalcev. Letošnji program je bil še posebej slovesen, saj je glavni organizator prireditve, domače Turistično društvo, počastilo tudi 140 let svojega delovanja. Praznik je privabil več kot 500 nastopajočih, od tega preko 100 konjenikov iz konjeniških društev s Primorske in drugih krajev Slovenije. Kot sta povedala glavna organizatorja praznika, predsednik in tajnica TD Postojna Srečko Šajn in Marica Gombač, so letos prazniku dali nove vsebine: tekmovanje v spretnostnem jahanju in gala konjeniško predstavo, za kar ima največ zaslug predsednik Konjeniškega kluba Štjak Pavel Štemberger.

Iz sežanske občine so v povorki nastopile mažoretke KD Franca Žiberna iz Povirja, Razvojno društvo Merišče iz Merč in KK Štjak, ki sta osvojila prvo in četrto mesto. Sicer pa je ocenjevalna komisija podelila šest nagrad udeležencem povorke.

V postojnski povorki že vrsto let sodeluje RD Merišče iz Merč z edino volovsko

vprego na Slovenskem, ki je z etnološkim sporočilom prepričalo ocenjevalno komisijo, da jim je namenila prvo mesto. Voz je prav gotovo zmagal po zaslugi Ivana Žiberne z družino, ki nadaljuje tradicijo vzreje čistokrvnih kraških sivcev. Na njihovo domačijo je prišel vol s sedaj že pokojno Ivanovo mamo Leo, ko se je poročila in ga dobila za doto. Obljubo, ki jo je dal, da bo tradicijo kraških sivcev nadaljeval, dokler bo mogel, vsako leto pridno uresničuje. Tokrat je v Postojno

prišel z mladima voloma, saj sta se lani poslovila 16- in 15-letna vola Pepo in Riko. Nadomestila sta ju 3-letni Miško in komaj 9-mesečni Rikec, ki je prav v Postojni doživel krstni nastop. Letos so za motiv izbrali prevoz kmečkih pridelkov (od krompirja, jajc in mleka do drv) s Krasa v Trst. Pravo presenečenje so doživeli nekateri obiskovalci, ko jim je Žiberna razdelil hlebčke domačega sira, skupne teže deset kilogramov, ki ga sam izdeluje.

KK Štjak je z znanim učiteljem jahanja Pavlom Štembergerjem že v dopoldanskem času organiziral tekmovanje v spretnostnem jahanju, v povorki pa sodeloval s športnim vozom za maraton, ki so ga vlekli frizijci, ter osvojil četrto mesto. Pred nastopom glasbene skupine Čuki pa so številni uživali ob gledanju njihove gala predstave klasične šole jahanja. Štemberger je povedal, da so s kočijami, predstavo dresurnega jahanja in konjeniki popestrili tudi praznik ljubiteljev živali v Novi Gorici.

V povorki so ob taktu Godbenega društva iz Nabrežine nastopile tudi povirske mažoretke.

Besedilo: Olga Knez
Sliki: Alojz Kocjan

Kroški obzorja

'Mrtve priče' na Jakobovih dnevih

Le malokdo pozna 'mrtve priče'. O tem se je v raziskovalni nalogi ob zaključku 9. razreda OŠ Srečka Kosovela v Sežani prepričal učenec Vito Počkar s Štjaka, ki bo z novim šolskim letom nadaljeval srednjo šolo v Novi Gorici v programu Tehnik mehatronik. Nalogo, ki je nastala pod mentorstvom profesorja Danila Ravbarja, je predstavil 22. julija 2023 v domačem kraju ob letošnjih tradicionalnih Jakobovih dnevih v Štjaku, kjer je kar veliko strnjenih hiš z 'mrtvimi pričami'.

Zbrane je uvodoma pozdravila predsednica štjaške KS Jana Drožina, medtem ko je Vito Počkar predstavil, kaj so 'mrtve priče' in kakšen pomen imajo.

»Mrtve priče so v naših vaseh prisotne že mnogo let. Med sosedi mejaši so se določene stvari dogovorili in ker niso znali pisati, so ta dogovor potrdili z 'mrtvo pričó' – slabše obdelanim kamnom. 'Mrtve priče' so bile in so še vedno dogovorjeno dovoljenje med sosedi mejaši, katerih zid stavbe je postavljen tik do meje ali celo na mejo med parcelama. 'Mrtva priča', vzdana v vogal ali steno zgradbe, nakazuje, da sosed lahko svojo bodočo stavbo zgradi do parcele in jo nasloni na sosedov zid oz. ob njem. Ti kamni še danes pričajo o takšnih dogovorih in njihova prisotnost še vedno potrjuje pred mnogimi leti sprejete dogovore. Žal danes le malokdo ve o pomenu 'mrtvih prič', je poudaril Vito Počkar. Te 'mrtve priče' so na starejših zgradbah, redkeje pa na obnovljenih, tudi na Štjaku. Tako je Vito Počkar o 'mrtvih pričah' spraševal pred-

vsem starejše prebivalce. Med njimi so bili tudi Alessandro Pecikar, ki je prišel iz Devina na Štjak, da bi obnovil pododano nonino hišo, gradbenik Zafir Alibačić iz Senožeč, ki se je pri svojem delu z 'mrtvimi pričami' srečal na Krasu in so mu o njih pripovedovali starejši ljudje, pa seveda domači gradbeni mojster Joško Ozbič iz Stomaža, ki je povedal, da se v šoli niso učili o 'mrtvih pričah', za katere je značilno, da so ti kamni slabše obdelani. Največ pa mu je povedala domača pravica in dolgoletna odvetnica Albina Škapin Počkar, ki se je pri svojem delu že srečala z 'mrtvimi pričami', ki spadajo v rimsko pravo. O tem tudi pričata pogodba in dovoljenje, zapisano v Štjaku 15. 9. 1975, ki je zadoščalo vsem potrebam po soglasju sosedov mejašev pri pridobitvi gradbenega dovoljenja.

Člani PGD Štjak so v nadaljevanju pod vodstvom predsednika Marka Orla in

poveljnika Boštjana Sorte predstavili vse vrste gasilnih aparatov in prikazali gašenje z njimi. Namen vaje je bil, da tudi prisotni poskušajo uporabiti gasilne aparate. Seveda so bili nad tem bili najbolj navdušeni najmlajši. Z odličnimi vini in suhomesnatimi izdelki so se predstavili tudi lokalni ponudniki: Vina Sanabor (Ravnje), Kmetija Večko (Selo) in Vina Počkar (Štjak). Obiskovalci so se z veseljem zapeljali s kočijo Janeza Sorte in Gašperja Lokarja, za kar je poskrbel KK Štjak s predsednikom Pavlom Štembergerjem, ki ima na domačem posloplju kar sedem 'mrtvih prič'. Praznovanje se je zaključilo ob prijetnem druženju in s plesom ob glasbi skupine Zoobeend v šotoru pod visokim mlajem.

Besedilo in slika: Olga Knez

Med zvezdami in nebom s klapo Rišpet

Mladinski hotel Pliskovica je letos praznoval 20-letnico svojega aktivnega delovanja kot pomemben akter razvoja podeželskega turizma na Krasu. V več kot 400 let stari kraški obnovljeni Slamčevi domačiji je v tem času zabeležil več kot 30 tisoč nočitev obiskovalcev iz 90 držav. Hostel dobro sodeluje z vaščani, krajevno skupnostjo Pliskovica in domačim Razvojnim društvom Pliska. Na Slamčevi domačiji, ki je pomemben kulturni spomenik in poseben element kraške dediščine, kot tudi na borjaču in spodnjem travniku, ki so ga v letošnjem letu še dodatno uredili v stilu amfiteatra, pripravljajo številne promocijske dogodke s koncerti.

Tako so letos prenovljeno prizorišče za kulturne in športne ter družabne aktivnosti napolnili s številnimi obiskovalci in ljubitelji dalmatinskega melosa, ki so se 28. julija 2023 udeležili tradicionalnega koncerta dalmatinske klape Rišpet. Vodja Mladinskega hotela Pliskovica Laura Fornazarič, ki je številne zbrane najprej pozdravila, je bila vesela tako novih obrazov kot tudi starih znancev, ki so se spet vrnili, saj za ekipo hostla to pomeni nagrado za njen trud in delo.

Priznana dalmatinska klapa Rišpet je Kras obiskala že četrto leto, tudi tokrat v okviru vsakoletne turneje. Kot je povedal umetniški vodja in drugi tenor skupine Jure Šaban – Stanič, izvedejo

80 odstotkov svoje turneje v obmorskih krajih, zelo pa so navdušeni nad gostoljubjem Kraševcev in obiskovalcev, ki so v Pliskovico prišli z vseh koncev Slovenije in zamejstva. Tako se je razvila prava ljubezen med Krasom in člani glasbene zasedbe Rišpet, ki je bila ustanovljena leta 2011 na pobudo priznanega splitskega skladatelja in producenta skupine Pera Kozomara, ki je vseh 12 let zvest Rišpetu. Skupina Rišpet, ki je izdala že tri glasbene albume in osvojila številna priznanja in nagrade na raznih festivalih, je tudi tokrat prepevala priljubljene dalmatinske pesmi in med številnimi obiskovalci ustvarila pristrčno vzdušje. V skoraj dve uri in pol trajajočem kon-

certu, med katerimi so ob svojih pesmih prepevali še pesmi Oliverja Dragojevića in Miše Kovača, se je pesmi Kad te sretnem, još te gledam pridružila tudi kraška pevka Mojca Štoka – Moya iz Krajne vasi in požela obilen aplavz.

Med posejano sivko pred hostlom in zvezdami, saj se je po končanem koncertu odvijalo prijetno družabno srečanje, je zadišalo po mediteranskih kulinariki, kjer je z ribjimi jedmi postregla Nada Slijepčević iz gostilne Ukmar iz Dutovelj, ekipa hostla pa je za dobrodošlico ponudila odlična vina domačih vinarjev.

Besedilo in slika: Olga Knez

Srečko Rože obnovil spomenik NOB v Dovcah

Interpretator kulturne dediščine in lastnik ter upravitelj Vojaškega muzeja Tabor Srečko Rože neutrudno bogati vojaško, etnološko in arheološko zbirko in vodi številne turiste s celega sveta po muzeju v Lokvi, ki bo prihodnje leto slavil 30 let uspešnega delovanja. Srečko, ki je zaključil šolo za rezervne oficirje v Bileci, je med drugim tudi član Združenja veteranov vojne za Slovenijo. Sežanskemu častnemu občanu predstavlja poseben izziv obnova pomembnih pomnikov zgodovine. Tako je v prvi polovici letošnjega leta v vseh štirih občinah Krasa in Brkinov obnovil kar 30 spomenikov NOB, grobnic in nabožnih predmetov, kot so Jezusi, lesena razpela, lestenci, stropne svetilke, svečniki ipd. Pri tem dobro sodeluje z lokavskim župnikom Slavkom Obedom kot tudi s predsedniki borčevskih organizacij Sežana, Komen in Hrpelje - Kozina Bojanom Pahorjem, Damijanom Grmekom in Vinkom Klunom, ter župani sežanske, komenske, divaške in hrpelske - kozinske občine Andrejem Silo, Erikom Modicem, Alenko Štrucl Dovgan in Sašo Likavec Svetelšek.

Med drugimi je obnovil spomenik NOB v Krajni vasi in Skopem, ploščo partizanske šole na Grižah, v sežanski knjižnici imel dve razstavi, in sicer o Titovi štafeti in Titovi smrti ter razstavo pokrival. Sodeloval je na odprtju razstave v novih prostorih koprškega muzeja o tovarnah in (upravnih in vojaških) službah za obdobje od časa Avstro-Ogrske, Italije, fašizma in Jugoslavije ter do vojne za Slovenijo

1991. V Kranjskem muzeju je predstavil razstavo prihoda Franca Jožefa v Kranj leta 1883. Še posebno lepa je razstava razpel na slovenskih tleh od 12. do 14. stoletja.

V sosednjih občinah je obnovil spominsko obeležje IX. korpusa in ploščo s spominskimi verzi Cirila Zlobca v Štanjelu, v Polžanah kamnito poljsko razpelo iz leta 1678 in spomenik gledališkemu in filmskemu režiserju, gledališkemu igralcu in dramaturgu Jožetu Babiču, na Tatrah pa grobnico in veliko razpelo, dolgo štiri metre in težko več kot 100 kilogramov. Polepšal je tudi grobnico v Rodiku ter spomenik NOB v Dovcah, na Kozini pa ploščo na OŠ Hrpelje, spomenik narodnemu heroju Bogomirju Benčiču Brkinu, in veliko spominsko obeležje padlim v NOB, žrtvam v koncentracijskem taboriščih

vaščanov Hrpelj in sosednjih vasi.

27-letna hči Anja Rože napoveduje razstavo o Coni A v Muzeju Tabor Lokev.

V pritličju lokavskega vojaškega muzeja pa bo razstavo o Teritorialni obrambi od 1968 do 1994 zamenjala razstava iz polpretekle zgodovine, ki nastaja na pobudo Rožetove hčerke mag. zgodovine Anje Rože. Za magistrsko nalogo si je izbrala temo prvega obdobja Cone A 1945 - 45 ter družbeno ekonomskih in vojaških problemov v nekdanjem okraju Občine Sežana do leta 1954. Razstavo, ki jo postavlja Srečko Rože ob pomoči soproge Irene in hčerke Anje, bodo odprli 16. septembra, ob 11. uri, dan po obletnici odhoda zadnje tuje okupacijske vojske na Primorskem (15. septembra 1947).

Besedilo in slika: Olga Knez

Ob 100-letnici rojstva slikarja Ivana Varla

Ko se v maju prebudi narava in se cvetovi razbohotijo, se marsikdaj spomnim človeka, ki je to naravo in ta letni čas tako ljubil – slikarja Ivana Varla.

Ivan Varl se je rodil 30. maja 1923 v Kamni Gorici pri Radovljici. Tam je končal osnovno šolo, gimnazijo pa v Ljubljani. Vpisal in obiskoval je Akademijo za likovno umetnost, saj je že v osnovni šoli kazal veliko zanimanje za slikarstvo in umetnost nasploh. Takrat ga je opazil priznani slovenski slikar Hinko Smrekar in mu napovedoval svetlo prihodnost. Toda Ivan bi ne bil Ivan, če ne bi iskal sebe in samosvoje poti tudi v umetnosti. Zato Akademije za likovno umetnost ni dokončal. Vseeno pa je bil na pobudo nekaterih slikarjev leta 1953 sprejet v Društvo slovenskih likovnih umetnikov. Tega leta je prišel na Kras in poučeval likovno vzgojo v Sežani, Divači, Dutovljah in Komnu.

Ivan je s posebnim žarom govoril o svetlobi, o soncu, o neokrnjeni naravi. Prav Kras je bila tista pokrajina, ki ga je posebej privlačila in se ji je hotel približati s toplimi barvami svojih slik, tistih, ki so govorile o ljubezni do te pokrajine. Svetloba daje Mediteranu tisto privlačnost, ki je tudi njega osvojila. Sprehodi po kraški gmajni, po obali Slovenske Istre, so ga navdihovali, da je ob svojem slikanju pozabil na vse. Bil je ujetnik dela. Suženj ustvarjanja. Ure in ure je ostajal zaprt v svojem slikarskem ateljeju na Partizanski cesti. Zaljubljen v velikega mojstra Van Gogha je nanašal

barve in ni odnehal, dokler pred njim ni nastala slika, ki si jo je zamislil. Učence je spodbujal k ustvarjanju, vendar po lastni volji. Če smo prej morali pri likovnem poslu vse risati z ravnilom in šestilom, je pri njem vse to odpadlo. V naravi ni ravnil in šestil, ni očesne točke. Barve so take, kot jih vsakdo po svoje vidi, zato take tudi naša. Slike učencev niso bile več samo vedute, bolj ali manj kopirane iz razglednic.

Bile so preprost izsek iz našega življenja. Najprej smo se temu le muzali, ko pa je sošolec prejel za sliko, ki jo je Ivan poslal v Indijo, nagrado, smo spoznali, kako prav je imel.

Drugi njegov konjiček je bila fotografija. Kamor koli je šel, je s seboj nosil fotoaparat in fotografiral. Ker je aparat neprestano škljocal, smo bili prepričani, da v njem ni filma.

Vendar ni bilo tako. Na stotine slik je razvil in nam pustil dragoceno gradivo o dogodkih v Sežani in okolici. Sam je razvijal filme in sam izdelal fotografije. Nekoč sem v antikvariatu našel knjigo o razvijanju in izdelavi barvnih fotografij. Knjiga je bila napisana v francoščini. Ker pa je bila neverjetno poceni, sem jo kupil. Ob neki priliki, ko sva se z Ivanom pogovarjala o barvni fotografiji, sem mu knjigo omenil. Bil je izjemno navdušen, zato sem mu jo kar dal. Žena Jolka Milič mu jo je prevedla in čez nekaj tednov mi je Ivan pokazal barvne fotografije in mi s ponosom povedal, da jih je sam razvil.

Čeprav je bil najraje sam s svojimi mislimi in hotenji, je bil izjemen sogovornik. Ne samo o slikarstvu in umetnosti nasploh, temveč tudi o vsakdanjih stvareh in dogodkih. Te je znal prikazati v čisto drugačni luči, kot si jih je predstavljala večina ljudi.

Njegova smrt v oktobru leta 1979 nas je vse presenetila in pretresla. Veliko prepozno smo se zavedli, da nas je zapustil izjemen človek, slikar, grafik, fotograf, predvsem pa človek z velikim srcem.

Pokopan je na sežanskem pokopališču v družinskem grobu Milič, Varl.

Iz časa njegovega poučevanja je tudi zanimiva anekdota. Mama nekega učenca je prišla v sežansko osnovno šolo, da bi se pozanimala, kako gre kaj njenemu otroku. Pa je vprašala: "Lahko govorim s tovarišem, ki je razrednik mojega sina in se piše Rulo?". Pa se oglasi Ivan in pravi: »Veste, meni učenci pravijo Rulo, sem pa Ivan Varl.«

Besedilo Pavel Skrinjar
Slika: arhiv portal Kamra

Kosovelov dom Sežana med sezonama

Sezona gledaliških in ostalih kulturnih hiš je z junijem končana. Vmesni poletni čas je prostor za dogajanja pod zvezdami, za pripravo nove sezone in čas za investicijska dela, ki so med odprtjem hiše neizvedljiva.

V poletje smo vstopili s koncertom za otroke. Romana Krajncan je na ploščadi amfiteatra odpela Murenčke, Zajčka Zlatka, Račke in na plesišče zvabila tako

najmlajše kot malce starejše. Dirigent Ivo Bašič je s koncertom Kraške pihalne godbe dodobra napolnil amfiteater in pričaral večer večnih popevk, izkupiček od prodaje vstopnic pa so ustvarjalci namenili Junakom 3. nadstropja Pediatrične klinike v Ljubljani. Konec junija nas je obiskal festival uličnega gledališča Ana Desetnica, ogledali smo si tri ulično-gledališke predstave in večer strnili s kon-

certom Kiki. V juliju smo gostili Kresnikov večer z gosti in v amfiteatru sprejeli Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič. Večer partizanske pesmi in poezije je bil za našo hišo nepozaben, ne zgolj zaradi vsebine same, temveč tudi zaradi izjemno številčnega obiska. Vstajenje Primorske je zadonelo med nekaj manj kot tisočglavo množico, ki je pela v en glas.

Ob začetku počitnic smo pripravili cel kup kinoprojekcij za otroke in dve večerni gledališki predstavi, ekološko naravnano predstavo Zaobljuba reki ter lutkovno predstavo Palček Nos.

Tudi letos smo se povezali z Muzejem slovenskih filmskih igralcev Divača in v tej navezi pripravili program Poletnega kina na Krasu. Tako smo v Sežani med 7. in 16. julijem obiskovalcem ponovno postregli z izborom brezplačnih filmskih projekcij na našem dvorišču, pod zvezdami. Poletni kino na Krasu smo odprli s

slovenskim filmom Jezdeca (r. Dominik Mencej, 2022). Kot drugega zapored in v imenu akcije Filmski teden Evrope 2023 smo odvrtili dramo tunizijske režiserke z naslovom Mož, ki je prodal svojo kožo (The Man Who Sold His Skin / r. Kaouther Ben Hania, 2020). Sledila sta romantična burleska Dotik vode (L'effet aquatique / r. Sólveig Anspach, 2016) in romantična komedija Palm Springs (Palm Springs / r. Max Barbakow, 2020). Za zaključek pa smo se družili ob komični drami Matvža Luzarja, Orkester (2021), ki smo ga popestrili s koncertom akustičnega dua Katje Florjančič in Emira Ibrakića, za poletno osvežitev je poskrbel Klub študentov Sežana.

Divaški program Poletnega kina na Krasu pa je popestril avgustovske poletne večere na Škrateljnovi domačiji.

Pred odhodom na kolektivne počitnice je v amfiteatru zadonel mladinski simfonični orkester Joven Orquesta Sinfónica de Jaén, kjer nas je s svojo prisotnostjo počastil tudi španski veleposlanik Juan Arístegui.

V avgustu se vračamo s kinoprogramom, 19. avgusta pripravljamo urbani sprehod V korak s Kosovelom, 23. avgusta pa v Veliki galeriji Ivana Varla ob občinskem prazniku beležimo 100-letnico slikarjevega rojstva in v ta namen odpiramo pregledno razstavo Varlovih slik, s poudarkom na družinski tematiki. Ob koncu razstave bodo v levem krilu galerije izbrana Varlova dela dobila tudi svoje stalno mesto. Zatem sledi

Slavnostna seja Občinskega sveta Občine Sežana in v soboto, 26. avgusta, veliki koncert Magnifica v amfiteatru.

V zadnjem avgustovskem tednu že začnemo z novo abonmajsko sezono. V septembru se bo moč vpisati v abonmaje štirih vrst: abonma TEATER, abonma MELODIJA, ŠKRATKIN abonma in abonma FILMSKA SEMMICA. Obeta se nam zmagovalka Dnevor komedije, koprodukcija s tržaškim gledališčem ob 120-letnici rojstva Srečka Kosovela, s Shakespearom prihaja Sebastian Cavazza, z akustičnim koncertom Mi2, obišče nas violinistka Anja Bukovec, prihaja glasbeni spektakel Fusion reaktor, Vita Mavrič z Janijem Kovačičem, z večerom sevdalink pa Amira Medunjanin, ki jo je znameniti časopis Guardian označil kot eno najlepših in najnežnejših evropskih pevk. Gostili

bomo tuje glasbenike na turnejah, naš oder pa bosta zašla tudi Janko in Metka, Zverjasec, Anja Štefan z izjemno glasbeno predstavo Svet je kakor ringaraja idr.

Prihajajoče sezone se zelo veselimo. Predvsem se veselimo tega, da je čas govorjenja o epidemiji, čas zaprtja in osame (upamo) mimo. Kultura združuje in predvsem bogati. Opozarja na pomembne stvari, na katere s(m)o mnogi že davno pozabili. In tako se včasih v interpretaciji odra najdemo. Se samoreflektiramo.

Besedilo: Helena Č. Gerželj in Nives Zadel

Sliki: Tilen Čeh (TPZ Pinko Tomažič) in Marko Pleterski (Poletni kino na Krasu)

Kulturno društvo Kraški šopek Sežana na Plesnih prepletanjih v Moščancih v Prekmurju

Člani KD Kraški šopek Sežana smo se odzvali na povabilo Zveze turističnih društev Puconci in v juniju odpotovali v Prekmurje. Spoznavali smo ta del naše lepe domovine. Mednarodna prirediteljica Peli in plesali so jih mati moja je v letošnjem letu obeležila 25-letnico svojega

delovanja, odvijala se je v Moščancih. Na prireditvi so sodelovali domači in tuji folkloristi, zapeli in zaplesali so tudi člani otroških in mladinskih folklornih skupin. Spremljanje festivala smo popestrili člani društev, ki smo na oder prihajali oblečeni v narodno nošo iz okolja, od koder

smo prihajali. Pisana množica je prihajala iz Bosne in Hercegovine, s Hrvaške, Madžarske in tudi iz Slovenije. Člani KD Kraški šopek Sežana smo zastopali naš Kras. Predstavili smo naše šege in navade, govornice ter ljudske pesmi, ki so bile že pozabljene, a jih je skupina ljudskih pevk zopet obudila. Godci so zaigrali in člani smo zaplesali v naših kraških nošah, ki so med obiskovalci pritegnile veliko pozornost.

Taka srečanja so dobrodošla za vse, saj na ta način spoznavamo kulturo drugih narodov in hkrati predstavljamo svojo. Plesna prepletanja že vrsto let podpira Občina Puconci, ki na ta način kaže podporo društvom, ki ohranjajo kulturno dediščino.

Besedilo: Neda Lah
Slika: Miranda Novak

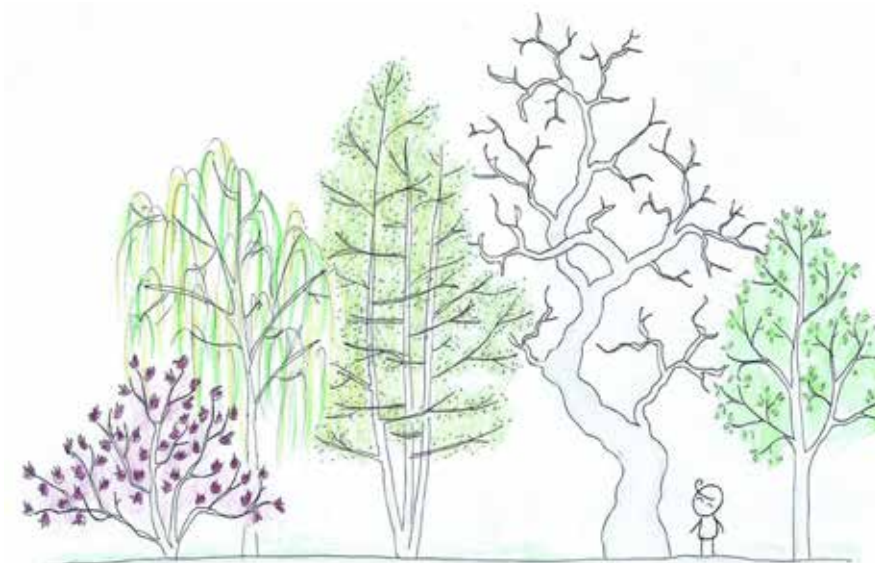

Ljubiteljska kultura in dobrodelnost z roko v roki

Ko stopita skupaj kultura in dobroščnost, lahko iz tega izide samo nekaj zelo dobrega. V Kulturno razvojnem društvu Venček iz Dutovelj smo spomladi, z namenom medobčinskega kulturnega povezovanja in dobrodelne akcije, povabili k sodelovanju nadarjeno ilustratorko Ivano Žigon iz Komna. Ivana je vsestranska prostovoljka, ki je ob izbruhu vojne v Ukrajini skupaj s prijatelji aktivirala humanitarno akcijo z zbiranjem hrane in zdravil. Zbrano blago je v Ukrajino tudi že večkrat osebno odpeljala in dostavila na prag ljudem, potrebnim pomoči. Zato smo se v društvu odločili, da pomagamo po svojih močeh. Na prireditvi Hvalnice smo med obiskovalci zbirali 340 evrov prostovoljnih prispevkov za ukrajinska dekleta in žene. Izročili smo jih Ivani, ki jih je junija osebno odnesla v Ukrajino.

Otvoritev razstave smo simbolično organizirali ob dnevu žena, 8. marcu, in jo poimenovali Hvalnice. Razstava je bila odprta za javnost do začetka maja. Naslov smo si sposodili od Ivane, ki pravi, da je: »Naslov serije ilustracij Hvalnice prišel spontano, ker risbe to preprosto so: drobtinice velike hvaležnosti, da mi je dano živeti v tem čudovitem stvarstvu.« Ivana Žigon riše z barvicami ali akvarelnimi barvicami na navadne liste. Pravi, da zato, ker je to najbolj praktično, saj je kot študentka geografije rada raziskovala naravo in jo narisala takrat, ko jo je presenetil njen utrip.

Odprtje razstave Hvalnice v Dutovljah je spremljal kulturni dogodek v organizaciji društva Venček. Na prireditvi so z recitali slovenskih pesnikov sode-

lovale učenke Osnovne šole Dutovlje, recitator Rok Žvab in akademski igralec Primož Forte iz Razvojnega društva Gaber. Z venčkom pesmi pa se je ženskam poklonila tudi Moška vokalna skupina društva Venček.

Obiskovalci prireditve so na razstavi občudovali Ivanine čudovite risbe, ki izražajo v trenutek ujeto zgodbo narave, običajno povezane v interakciji z deklico (ki ni Ivana). Ivanino likovno pot je od malega spremljala njena učiteljica likovnega pouka Tanja Samec iz Križa, ki je sodelovala pri izboru risb in postavitvi razstave. Za dogodek je pripravila doživetvo predstavitev Ivane, v živo pa jo je predstavila njena druga učiteljica Mojca Uhernik Pipan iz Tomaja.

Po povratku v juniju iz vojnega prizorišča je Ivana društvu Venček zapisala

zahvalo z besedami: »Z zbranimi sredstvi smo pomagali ljudem, ki jim je vojna ukradla upanje in osnovno bivališče, ki ga morajo ponovno zgraditi ali obnoviti. Pomoč je prišla zelo prav predvsem socialno šibkejšim družinam (npr. družini z invalidno deklico, begunski družini brez stanovanja, sirotam, ki živijo brez staršev ipd.) in jim s tem vrnila vsaj malo vere in dostojanstva.«

Ob tej priložnosti se želimo zahvaliti sodelavkam in sodelavcem ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., Turistično informacijske pisarne Dutovlje, Občini Sežana ter KS Dutovlje, da so zagotovili možnost ogleda razstave v prostorih Bunčeto-ve domačije.

Besedilo: Alenka Pahor Žvanut
Slika: arhiv KRD Venček

Kulturna povezovanja Zavoda Our-Labyrinth na Krasu

Ob zaključku letošnjega programa Zavoda Our-Labyrinth, ki je potekal od oktobra 2022 do junija 2023 in je vključeval kar osem izjemnih kulturnih doživetij, se želimo v tem prispevku iskreno zahvaliti vsem nastopajočim. S svojim odzivom na naše povabilo in s prisotnostjo vrhunskih glasbenih izvajalcev – mnogi od njih žanjejo odmevne uspehe tudi v tujini, smo obogatili kulturni prostor Krasa ter ga obarvali z edinstveno glasbeno vsebino.

V tem obdobju smo v Vaškem domu Kreplje gostili kar nekaj izjemnih izvajalcev, kot so: Trio Etnoploč, Mef in Narodnoosvobodilni bend, Počeni škafi,

Iztok Mlakar, Tinkara Kovač in Marko Hatlak, Duo Atanasovski z gosti, Ani Frece in Hotel za srečo. Nekatere dogodke smo še dodatno oplemenitili s predstavitvijo avtorjev slovenske poezije, proze in strokovne literature.

V soboto, 24. junija smo začetek poletja priklicali z nepozabnim nastopom glasbene skupine Katalena na Bunčeto-ve domačiji v Dutovljah. Ob tej priložnosti smo stkali prav posebno prijateljstvo z lokalnim Društvom Vrhovlje 700 plus, ki je za namen obogatitve ambienta domačije prispevalo projekcijo venčkov sv. Ivana, katerih ocenjevanje je potekalo ravno na dan koncerta. Nagrajen-

cem smo podarili brezplačne vstopnice za ogled Kataleninega koncerta. Veseli smo takšnih dragocenih povezovanj.

Pri organizaciji dogodkov, bodisi športnih ali kulturnih, se zavedamo, da je ključ do uspeha ne le v kakovostni vsebini, temveč predvsem v iskrenem sodelovanju s ponudniki in deležniki tako z lokalnega kot širšega okolja.

Obiskovalci naših kulturnih dogodkov prihajajo od vsepovsod, iz Maribora, Ljubljane, Vrhnike, Logatca, Kopra, Nove Gorice, s Krasa, Brkinov in iz zamejstva. Ponosni smo, da razdalje niso ovira za obisk čarobnega Krasa, pa četudi le za en večer. Hvaležni smo tudi našim zves-

tim podpornikom, ki so prepoznali naše poslanstvo. Družbena odgovornost, skrb za okolje in humanost so vrednote, ki jih zasledujemo pri našem delu.

Ob tej priložnosti bi radi izpostavili, kako zelo cenimo podporo krajanov Vaške skupnosti Kreplje in Dutovlje, saj nam njihova pomoč omogoča ustvarjanje prostora, kjer se prepleteta kultura in umetnost ter bogatita naše življenje. Veselimo se prihodnjih kulturnih dogodkov, s katerimi gradimo mostove med umetnostjo, kulturo in vsemi ljubitelji ter ustvarjalci edinstvenih izkušenj.

Kulturne dogodke in njihov napovednik lahko spremljate na spletni strani Zavoda Our-Labyrinth: <https://www.ourlabyrinth.com/>.

Besedilo in slika: Tina Jančigaj Ausec

S pokrivali skozi čas v Kosovelovi knjižnici Sežana

Pokrivala obstajajo od nastanka človeštva. Najprej so se uporabljala pokrivala iz listov. Pri nas so listi lipe in lorvorja predstavljali simbol slovanstva, hrastovi listi pa simbol grmanstva. Z razvojem oblek so se spreminjala tudi pokrivala. Pozimi so ljudje uporabljali volnena ali platnena, v poletnem času pa večino-

ma pokrivala iz trave (rafija, slama).

Prikaz razvoja klobukov od 18. stoletja dalje je na razstavi v Kosovelovi knjižnici v Sežani predstavil lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev in sežanski častni občan Srečko Rože. Rože že vrsto let uspešno sodeluje s sežansko knjižnico, ki prav letos beleži 60 let poimenovanja

po pesniku svetovnega slovesa Srečku Kosovelu. Pri postavitvi mu je pomagala soproga Irena Rože. Obiskovalci so prav gotovo najprej zazrejo v najlepšega, to je veličasten klobuk plemkinje, sledijo pa pokrivala gospode, lovcev, vojakov, carinikov kot tudi pokrivala za vsak dan in praznike. Najbolj znani klobučarni sta bili šeširnica v Škofji Loki in klobučarna v Radovljici. Posebno pokrivalo je tudi avba ženske narodne noše z Gorenjske iz 19. stol. Srednji del razstavljenega avbe je vezan z vzorci iz srebra. Zanimiv je tudi lovski klobuk, ki je bil izdelan v slovenski klobučarni Tomažin v Celju in ga je veteran vojne za Slovenijo Rože odkupil od znanega zbiralca Nebojše Mitrovića iz Beograda. Med razstavljenimi pokrivali je tudi ženski klobuk, izdelan v tovarni klobukov v Trstu. Med vojaškimi pokrivali zasledimo tudi svečana pokrivala iz prešane klobučevine vojakinj Garce in orkestra Slovenske vojske. Na razstavi si je mogoče ogledati tudi tri eksponate lipiške kobilarne, in sicer cilindra lipiških jahačev, kakršne so uporabljali za gala predstave dresurnega jahanja, ter jahalno čelado.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kroški obzorja

Tedni ljubiteljske kulture v letu 2023 tudi v Štorjah

Tedni ljubiteljske kulture, ki nastajajo v organizaciji Javnega sklada kulturnih dejavnosti v sodelovanju s kulturnimi društvi, skrbijo za večjo dostopnost kulturnih dogodkov in prepoznavnost tako domačih kot tujih ustvarjalcev.

Osrednja tema letošnjih tednov ljubiteljske kulture sta bila gledališka in lutkovna dejavnost.

Javni sklad kulturnih dejavnosti – Območna izpostava Sežana – je organiziral dejavnosti pod naslovom Kraško-Brkinske Potujoče gledališke avanture.

Potujoče gledališke avanture so tokrat povezale vse kraje, kjer je v letu 2014 Javni sklad kulturnih dejavnosti v sodelovanju z lokalnimi kulturnimi društvi zasadil simbolične rastline, kot so razna drevesa in grmovnice.

V parku pred Zadržnim domom v Štorjah, kjer lepo uspeva takrat zasajena nešplja, smo gostili dve prireditvi.

V soboto, 3. junija, smo prisluhnili monopredstavi Antona Šterna Navdušenje Lovra Tomana, ko je prvič razvil slovensko zastavo.

Anton Štern je doživeto predstavil vse najpomembnejše trenutke v življenju

slovenskega poslanca v Avstro-Ogrski monarhiji.

V nedeljo, 4. junija, pa smo člani KŠD Šator Štorje priskočili na pomoč pri organizaciji Gledališke avanture za otroke, kjer so otroci z mentoricama Tanjo Platinšek in Tino Ostrouška iz OŠ Dutovlje izdelovali lutke iz različnih materialov.

Na odru Zadržnega doma so se predstavile še učenke Gledališkega kluba Osnovne šole Divača s kratko igro

Tukaj sem, da ti pomagam, ki govori o pomenu medvrstniške podpore.

Dan smo zaključili z recitatorji in kamišibajkarji iz Osnovne šole Dutovlje z zgodbicami V zraku je ljubezen.

Besedilo: Saša Hreščak
Slika: arhiv KŠD Šator Štorje

Letni koncert Mešanega pevskega zbor Sežana z gosti

Sežanski mešani pevski zbor, v katerem pod vodstvom zborovodkinje Andreje Tomažič Hrvatini in predsednice Sonje Perhavec prepeva okrog 30 pevcev, je tudi letos, 11. junija 2023, razveselil številne ljubitelje petja na letnem koncertu v kulturnem domu v Povirju. Po lanskoletni uspešni sezoni, ki so jo počastili s številnimi nastopi ob 20-le-

tnici delovanja, so tokrat pripravili zelo dobro obiskan koncert z gosti različnih generacij. Obiskovalci so prisluhnili pesmim o gorah in naravi nasploh, ljubezni do Boga, partnerja in sočloveka ter domovinskim in cerkvenim skladbam. Zbrane je pozdravila članica sežanskega občinskega sveta Alenka Miklavc.

Po uvodni domovinski skladbi Triglav

je občinstvo očarala štiriletna Zarja Tomažič, ki je zapela nekaj otroških pesmi ob klavirski spremljavi mamice Andreje, uspešne dirigentke, skladateljice, vokalistke in pevovodkinje, ki sežanski zbor vodi že deset let. Pridružil se ji je tudi njen brat, 8-letni Gašper Tomažič, ki že tretje leto obiskuje ure harmonike in se v glasbeni šoli uči igranja na tubo. Zaigral je skladbo Glas harmonike, ki jo je zapela 11-letna Tina Korošec, ki obiskuje ure klavirja in zadnje leto tudi ure petja na glasbeni šoli. Kraševce je pobožala skladba Rdeča gruda trosi čudeže v dlani, za katero je besedilo napisala Danica Pardo, glasbo pa zborovodkinja Andreja Tomažič Hrvatini. Sežanski zbor je prav to skladbo lani posnel kot videospot. Zaigrala sta tudi zakonca, violinistka Raffaella Petronio in kitarist Marco Clari, ki sta v decembru in januarju sodelovala s sežanskimi pevci kar na petih božičnih koncertih. S čudovitim glasom je s skladbama Mary, did you know in You raise me up očaral Alen Kofol, ki je sodeloval v različnih muzikalih, med drugim tudi v mjuziklu Cvetje v jeseni.

Pred domačim občinstvom se je še

posebno izkazal mladi pevec Manuel Perhavec, ki obožuje glasbo, šport in iz-zive. Manuel je že od mladih nog obkro-žen z glasbo, saj izhaja iz glasbene dru-žine in gostilne Pri Hribu, kjer so njegovi predniki gojili petje. Manuel, ki je začel z igranjem harmonike in še vedno igra v orkestru InMusic, pa se zadnjih pet let izpopolnjuje v petju pri prof. Mateji Petelin Zobin v sežanski glasbeni šoli.

Tokrat je zapel nekaj pesmi kot solist ter z nekaterimi že uveljavljenimi in uglednimi člani harmonikarskega orkestra InMusic iz Sežane, ki so se združili prav za to priložnost. To so bili: Vera Sturman, Mihaela Peca, Katja Dadič in Ingrid Peric.

Sežanski pevci so se z gosti poslovili s pesmijo Amore, Amore, za katero je besedilo in glasbo napisal vodja ansambla Primorski fantje Bogdan Gerk, ki se

je marca letos poslovil. Z Gerkom so vrsto let sodelovali tudi sežanski pevci, ob zapeti pesmi pa so se orosile tudi oči njegove partnerke Ivce Vergan. Z obiskovalci koncerta pa so nastopajoči še pokramljali ob izbrani kraški kapljici in dobrotah.

Besedilo in slika: Olga Knez

Drugi dobrodelni plesni festival za otroke S plesom do smeha

Člani Društva ljubiteljev baletne umetnosti Divača so v amfiteatru Koso-velovega doma Sežana v torek, 13. junija 2023, organizirali že drugi Dobrodelni otroški festival S plesom do smeha. Navdušeno občinstvo so očarali z bogatim 3-urnim programom, nastopi številnih plesnih skupin, glasbenimi gosti in ne-utrudno ekipo prostovoljcev društva, ki se je izkazala tudi z dodatno ponudbo, sladkimi dobrotami, delavnicami in sre-čelovom.

Donatorska sredstva v višini 2100 EUR, ki so jih velikodušno donirala lokalna podjetja in posamezniki, bodo namenjena za programe letovanj za otroke z manj priložnostmi in individualne spremljevalce za otroke s posebnimi potrebami v organizaciji Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana.

Hvala vsem nastopajočim lokalnim plesnim skupinam, njihovim mentorjem in članom društva DLBU Divača, ki deluje tako v Divači kot tudi v Sežani. Na odru se nam je pridružilo kar 250 plesalcev iz številnih društev: DLBU Divača, Plesno društvo Mavrica Sežana, Plesno društvo Srebrna iz Senožeč, Mehki čevlji Sežana, Povirske mažoretke, Plesni center ADC iz Ajdovščine s skupinama za hip hop in jazz, Siniša Bukinac in Lara Levak iz Art Dance Studio Portorož, ter skupina Be Funky, ki je s čustvenim in srčnim nastopom zaključila večer. V glasbenem delu programa so nastopali Tinkara Kovač in Boštjan Pertinač, duo

BosaZnova ter In Music Orchestra. Za režijo in vodenje je poskrbel gledališki igralec Romeo Grebenšek, ki je srčno odvodil prireditve. Vsi nastopajoči so se odrekli honorarju.

Posebna zahvala gre tudi Astrid Bastianelli, idejni vodji projekta in predsednici društva, ki s svojim zgledom in delovanjem v lokalni skupnosti deli družbeno odgovornost v skrbi za zdrav razvoj, uspešno rast in enake možnosti naših otrok in mladih ljudi. Srčna hvala tudi predstavnikom lokalne skupnosti Občine Sežana, Občine Divača in Občine Hrpelje - Kozina. Podprli ste smisel dobrodelnosti prireditve in dokazali, da skupaj zmoremo deliti dobrine, odgo-

vornost, solidarnost, ljubezen in lepoto. S svojimi nesebičnimi dejanji pomoči prispevate k omogočanju dostojnega življenja in kreptvi samopodobe tistih otrok, ki potrebujejo našo pomoč.

Iskrena hvala v imenu otrok in vseh nas, ki snujemo in izvajamo številne dejavnosti, ustvarjamo priložnosti za osebno rast, stremimo k omogočanju lepše prihodnosti in ustvarjanju skupnega dobrega v želji, da bi se naši otroci, mladi ljudje in njihove družine zbuvali v prijazne in sončne dneve.

Besedilo: Ana Pangos in Tina Kajan

Slika: Astrid Bastianelli

Kroški obzorja

Na Insula Grafici razstavljal tudi Janko Kastelic

V Galeriji Insula v Izoli so 20. julija 2023 odprli zanimivo in privlačno razstavo grafik na temo Insula Grafica, na kateri se v klasični grafični tehniki predstavlja devet umetnikov in članov Društva likovnih umetnikov Insula, med njimi tudi sežanski slikar in grafik Janko Kastelic v tehniki monotipije in jedkanice.

O zgodovini grafike s poudarkom na primorski grafiki je spregovoril dolgoletni kustos in umetniški vodja Galerije Insula Dejan Mehmedovič, ki se je tudi zahvalil vsem avtorjem. Na razstavi, ki bo na ogled do 19. avgusta, se predstavljajo: Bagrat Arazyan, Kateryna Burlina, Miha Erič, Fulvia Grbac, Janez Matelič, Aleš Sedmak, Franko Vecchiet, Tilen Žbona in Janko Kastelic iz Sežane.

Janko Kastelic, ki je s sinom Simonom pred petimi leti prejel nagrado Občine Sežana za neizbrisen pečat na področju likovnega ustvarjanja, zbiranja zgodovine našega prostora in z inovativnostjo in neminljivostjo ter interpretacijo kulturne dediščine na sodoben način, je član Društva likovnih umetnikov Insula že od samega začetka, to je že več kot 35 let. Čeprav se je v preteklosti najbolj posvečal slikarstvu, za kar je prejel številne nagrade in priznanja ter razstavljal doma in v tujini, se je v spomladanskih mesecih posvetil grafični tehniki. Tako je nastalo več kot 150 grafičnih del. Tokrat se je v Izoli predstavil z devetimi manjšimi grafikami v tehniki monotipije in jedkanice. Monotipija je tehnika odtiskanja samo enega odtisa. Predstavlja pa motive hipnosti v prostoru.

»Umetniško grafiko poznamo v Evropi pol tisočletja. Skozi čas se je tehnika odtisa znotraj slikarske stroke spreminjala, razvijali so se novi načini izvedbe. V različnih obdobjih je imela grafika različne funkcije, vedno pa je njena lastnost re-

produkcije omogočala širši prenos podobe. Prenos podobe se je večinoma povsem oddaljil od materialnega sveta. Tudi artefakt je danes drugačen, vendar se znotraj prepletenosti možnega ohranja tudi v klasični obliki. Grafika ostaja znotraj klasičnega likovnega produkta. Še vedno nas grafični list pritegne, umetniško prepriča in vodi v doživetje. V Sloveniji smo imeli in imamo dobro grafično mednarodno priznano šolo in odmeven grafični bienale. Ponovno pridobila svoj status tudi primorska grafika, kjer smo še posebej ponosni na slikarja in grafika Zvesta Apollonija, ki je uvedel sitotisk kot novo grafično tehniko na Slovenskem,« je poudaril Mehmedovič.

Besedilo in slika: Olga Knez

Edelman Jurinčič o sebi in novi pesniški zbirki Pod kostanji

V Kosovelovi knjižnici Sežana so se 22. junija 2023 pred poletnimi počitnicami poslovili z zadnjo prireditvijo, ko je Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras v sodelovanju s Kulturnim društvom Feral Ankaran pripravila srečanje s pesnikom, pobudnikom in urednikom revije Fontana, soustanoviteljem Združenja književnikov Primorske ter članom Društva slovenskih pisateljev Edelmanom Jurinčičem.

Z gostom se je o njegovem izredno bogatem in pestrem življenjem pogovarjala predsednica kraške tretje univerze Nadja Mislej Božič. Povod za to je bila pesniška zbirka z naslovom Pod kostanji, ki je razdeljena v sedem razdelkov in jo je lani izdalo prav KUD Feral, katerega predsednik je Jurinčič. V njej so pesmi posvečene tudi pokojnima Marjanu Tomšiču in Vladimirju Šavu, istrskima pisateljema, ki sta bila tudi njegova

mentorja in dobra prijatelja. Pesniški zbirki Zemlja-zemljica, ki jo je ustvaril 2001 v sodelovanju s pesnikom Aleksijem Pregarcem in Odhodi-odhodi, je v italijanščino prevedla Jolka Milič skupaj z dolgoletnim prijateljem Jožkom Štucinom.

Jurinčič je izdal deset pesniških zbirk in prozno delo Istrani (1991). Sicer pa so njegova dela predvsem posvečena istrskemu človeku in naravi. Pred skoraj 30 leti je bila Jurinčiču podeljena Kocjančičeva nagrada za odkrivanje, ohranjanje in razvijanje kulturne identitete v Slovenski Istri, Občina Ankaran pa mu je leta 2020 podelila naslov ambasadorja Krajinskega parka Debeli rtič. Avtor, rojen 1952 v Borštu v Istri (KS Boršt mu je podelila priznanje za življenjsko delo na področju promocije KS), je ploden pisec poezije, proze in strokovnih člankov. Objavlja v slovenskih in tujih literarnih revijah in strokovnih publikacijah. Njegova poezija pa je bila objavljena v številnih jezikih. Jurinčič trenutno predseduje komisiji za podelitev Kocjančičeve nagrade v Istri. Vodi KUD Feral, ki izdaja literarno revijo Fontana in organizira mednarodne Večere jadranske poezije v Ankaranu.

Številni obiskovalci pogovornega večera, ki jih je uvodoma pozdravil direktor sežanske knjižnice Marko Matičetov, so gostu, ki je prebral tudi nekaj svojih pesmi, zastavljali številna vprašanja in večer sklenili v prijetnem klepetu z njim. Prihodnje leto pa se obeta nova Edelmanova pesniška zbirka in z velikim veseljem bodo vsestranskega Jurinčiča spet povabili v svoje vrste.

Besedilo in slika: Olga Knez

Očarljiva Islandija na fotografijah Vlaste in Stojana Gorupa

Foto klub Sušec Ilirska Bistrica že vrsto let sodeluje s sežanskim Foto klubom Žarek, ki ga vodi Igor Petaros. Tako so 23. junija 2023 v Pumpa baru v Knežaku spet v goste povabili sežanske fotografe. S fotografijami Islandije, dežele izjemnih naravnih lepote, se predstavljata uspešen zakonski par Vlasta in Stojan Gorup iz Sežane.

Lepota dežele neopisljivo lepih naravnih lepote se dotakne številnih obiskovalcev. Tokrat sta fotografa pripravila predstavitev pokrajine in naravnih znamenitosti, saj ju je prav to najbolj dotaknilo, ko sta pred leti otok prečesala podolg in počez. Deželo sta prikazala v mehki svetlobi, ki so jo oblikovale meglice, oblačno nebo in vodne kapljice slapov ter geotermalnih vrečev. Pravi ta, da je Islandija dežela, katere lepota se dotakne vsakogar in te spet vleče na ponovni obisk. Na posnetkih ni zaslediti sonca in čistih kontrastnih odtenkov, značilnih za sončne dežele. Islandija je pač drugačna, a kljub temu očarljiva v svoji lepoti.

Stojan, ki je nosilec zlatega odličnika FIAP, je bil dvakrat predsednik sežanskega FK Žarek, trenutno pa je njegov podpredsednik. Z ljubiteljsko fotografijo se je pričel ukvarjati že v času analogne fotografije in se leta 1977 zelo izkazal, ko je s svojimi skupnimi rezultati na fotografskih razstavah dosegel 5. mesto med najboljšimi fotografi v Jugoslaviji. Po dolgem premoru se je ponovno

začel ukvarjati s fotografijo, tokrat s prihodom digitalne tehnike. Aktivno je začel fotografirati leta 2014, ko se je upokojil. V svojem digitalnem obdobju do leta 2022 je sodeloval na številnih salonih v 75 državah in prejel več kot 60 nagrad in pohval. Na podlagi svojih dosežkov je leta 2019 prejel naziv srebrni odličnik pri mednarodni fotografski zvezi FIAP ter naziv odličnik IUP pri mednarodni zvezi fotografov. Trenutno pa je nosilec naziva zlati odličnik FIAP. V okviru FZS je leta 2016 prejel naziv kandidat za mojstra fotografije. V letošnjem letu pa je že drugič nastopil mandat člana izvršnega odbora FZS.

Svoje znanje je po upokojitvi predajal soprogi Vlasti. Le-ta ga je nadgrajevala na predavanjih Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras. Tudi Vlasta, ki je članica sežanskega FK Žarek od leta 2015, zadnja leta pa tudi tajnica društva, je za svoje posnetke že prejela več nagrad in pohval v Sloveniji in tujini. Leta 2020 ji je mednarodno fotografsko združenje FIAP podelilo naziv odličnik FIAP.

Razstava bo na ogled do 8. septembra.

Besedilo: Olga Knez

Slika: Stojan Spetič

Pogled na svet skozi objektiv

Člani FK Žarek so zadnja leta s svojimi fotografijami že stalni gostje v hodnikih Zdravstvenega doma Sežana. Za tokratno temo so si izbrali naslov Svet je lep.

Fotografi Anka in Jadran Čeh, Dajana in Bogdan Čok, Eva Drape, Vlasta in Stojan Gorup, Matej Borjančič, Igor Fabjan, Maruša Marija Maraž, Klemen Kodre, Igor Petaros, Marko Pleterski, Simon Rebula, Cvetka Šemrov in Jana Štok se predstavljajo s 50 fotografijami, posnetimi doma ali tujini. Razstavljene fotografije so dobro ocenjene tako s strani obiskovalcev kot zaposlenih. Z ogledom fotografij si krajšajo čakanje in spoznavajo lepote domačih in tujih krajev.

Besedilo in slika: Vlasta Gorup

Drugo ocenjevanje venčkov svetega Ivana

V vaškem domu v Dolu pri Vogljah je 24. junija 2023 potekalo že drugo ocenjevanje venčkov sv. Ivana, ki ga je organiziralo domače Društvo Vrhovlje 700 plus. Ocenili so 21 venčkov in zmagovalcem podelili priznanja. Zbrani pa so si ogledali tudi film Čarobni venček sv. Ivana.

Predsednik društva Miha Ravbar Vidmar je že lani dal pobudo za omenjeno prireditev, letos pa so jo nadgradili z ogledom dokumentarnega filma Čarobni venčki sv. Ivana, ki ga je posnel Zavod Dobra pot. Letos je na ocenjevanje prispelo 21 venčkov, ki jih je spletlo 13 izdelovalcev, pretežno domačinov. Komisija, ki sta jo sestavljali Marica Ukmar iz Društva Venček iz Štanjela in Sitka Tepih iz Zavoda Dobra pot, je imela težko nalogo, a ne tako težko, kot jo imajo na

tradicionalnem ocenjevanju, ki poteka že 24. leto v Štanjelu in kamor prispe nad 120 venčkov. Prva tri mesta so na drugem ocenjevanju v Dolu pri Vogljah osvojile domačinke Cvetka Ravbar, Martina Škerlj in Irena Sever, vse doma iz Vrhovelj. Posebno pohvalo je za četrto mesto za domiselnost izdelave treh venčkov za določene namene prejela Tina Štok iz Štorij.

Zbranim je čestitala tudi direktorica Zavoda Dobra pot Nava Vardjan, ki je predstavila projekt Izročilo Brkinov in Krasa, v katerem so v zadnjem letu posneli 10 dokumentarnih filmov o naravni in kulturni dediščini Brkinov in Krasa. Tokratni film o venčkih sv. Ivana so posneli v Štanjelu v sodelovanju z domačim društvom Venček. Namen projekta je prenašati znanje na mlajše generacije

in jih ozaveščati o pomenu ohranjanja naravne in kulturne dediščine Krasa in Brkinov ter seveda uporabo teh vsebin z novodobnimi potenciali za razvoj podjetništva na podeželju. Vardjanova je povabila zbrane na ogled še drugih filmov, ki jih bodo prikazovali jeseni v vseh štirih občinah Krasa in Brkinov.

Spletanje venčkov sv. Ivana je šega, značilna za kraške vasi, ki temelji na ljudskem verovanju v magično in zdravilno moč rastlin, nabranih na kresni večer. Na hišnih vratih obešeni venčki naj bi ljudi in njihove domove varovali pred nesrečo, jim prinesli srečo in zaščito.

Zmagovalka Cvetka Ravbar, ki je lani osvojila 3. mesto, se spominja, da je že kot otrok v rojstni vasi Lukovec pri Štanjelu delala venčke iz krvavega mlečka. Venčke so kot otroci izdelovali na gmajni, ko so pasli živino, se igrali in si tako krajšali čas. »Nismo jih sicer pletli v obroč, ampak smo naredili kito in z venčkom nato okrasili hišna vrata. V Vrhovljah, kamor sem se omožila pred 52 leti, me je plesti venčke učil sedaj že več let pokojni Mario Guštin. Lani sem nekaj rastlin ostre homulice odvrгла na skalnjak, letos je bilo rumenih križčev sv. Ivana veliko in zelo prav so mi prišli pri tokratnem pletenju venčkov. Zavedam se, da moramo znanje prenašati na mlade in z velikim veseljem ga delim z vnuki,« pove Cvetka, ki je bila zelo vesela nad osvojenim 1. mestom.

Besedilo in slika: Olga Knez

Dobrodelni koncert Poletna noč

V zimskih mesecih se je misel na koncert v amfiteatru Kosovelovega doma v topli poletni noči, na katerem bi pevci in pevke na dan državnosti prepevali slovenske zimzelene melodije ob spremeljavi Kraške pihalne godbe, zdela skoraj neresnična. Amfiteatra nismo napolnili že vrsto let, topel poletni večer v juniju je ruska ruleta in izpeljava takega dogodka zahteva veliko vloženega truda in predstavlja kar veliko organizacije. Vendar dirigent Ivo Bašič ni odnehal, sledil je svojemu konceptu in ideji in začel iskati notno gradivo, urejati priredbe in se dogovarjati s solisti. Odločili smo se, da letnemu koncertu damo dobrodelno noto, in poiskali male Junake 3. nadstropja, ki bi jim zbrana sredstva olajšala nakup šolskih pripomočkov in potrebščin.

Z organizacijo dobrodelnih koncertov nismo imeli izkušenj, zato smo za pomoč vprašali Lions klub Sežana, njihova predstavnica Barbara Orel je izpeljala levji delež organizacije. Za pokritje stroškov najema Kosovelovega doma smo se obrnili najprej na Občino Sežana in župan Andrej Sila je idejo podprl. Upali smo tudi na dobrodelne prispevke in finančno pomoč domačih obrtnikov in podjetnikov, da bi lahko pokrili ostale stroške.

Da tak dogodek ne bi ostal ujet v času in prostoru, je poskrbel BeGR8 Media, Alen Franetič. Ozvočenje so prevzeli fantje iz AH Multimedia, za luči so poskrbeli tehniki Kosovelovega doma, koncert je moderirala in vodila Jerneja Škrlj. Pred dobrimi dvajsetimi leti, ko je

godba prerasla v društvo, smo potrebovali svoj znak, ki ga je izdelal domači umetnik Cveto Vidovič. Med koncertom je pod mogočnimi kostanji amfiteatra ustvarjal sliko koncerta, ki jo bo, ko bo dokončana, prodal na dražbi. Tudi ta sredstva bodo, tako kot ostala, namenjena Junakom 3. nadstropja.

25. junija 2023 je bil topel poletni dan in ko smo se ob 17.00 na generalki potili na žgočem soncu, smo vedeli, da se pravljica pod poletnim zvezdnatim nebom lahko resnično zgodi. In se je.

Ob 20.15 se je amfiteater skorajda napolnil in koncert se je pričel, s Poletno nočjo, seveda. Sledili so solisti s skrbno izbranimi popevkami. Najprej je oder zasedla Tinkara Kovač, ki jo je med zvezde pred 25 leti izstrelila ravno pesem

Veter z juga. Sledila ji Snežana Garevska, ki je zapela Ne bodi kot drugi. Kot tretja solistka je nastopila Zala Hreščak, ki nas je s popevko Zato sem noro te ljubila ponesla v zlata leta Slovenske popevke. Jerneja Škrlj nam je odpela Ti si moja ljubezen, pevka Tina Rener pa Sepe-tovo zimzeleno Med iskrenimi ljudmi. Na odru so se nam pridružili fantje z vokalne skupine Kresnik in nas z ubranimi glasovi ponesli na filmska platna s pesmijo Ne čakaj na maj in Faraonovo Solinar, ki se z ubranimi glasovi zvenela še bolj poletno. Mojca Štoka – Moya je zapela Nora je misel, za njo pa je nastopil Miloš Petelin, ki je pred 25 leti nastopal s skupino Relax, in zapel hvalnico Kraševcem s pesmijo Mi Kraševci. Kot zadnji se nam je predstavil nekdanji godbenik, danes pa pevec solist in avtor pesmi Boštjan Pertinač z avtorsko skladbo Sz Sežane doma. Koncert smo sklenili z evrovizijsko Dan ljubezni, ko so se godbi na odru pridružili vsi pevci in pevke. Veseli smo bili, da se je dogodka udeležil župan Občine Sežana Andrej

Sila, predstavniki Društva Junaki 3. nadstropja in predstavniki Lions kluba.

Da se z dobrotelstvom projekt zaključi, smo z donatorskimi sredstvi in prispevki obiskovalcev, sponzorjev in dobrotnikov v sodelovanju z Lions klub Sežana in ob pomoči Občine Sežana zbrali 5.380 EUR, ki smo jih nakazali Junakom 3. nadstropja.

Koncert je Kraška pihalna godba izpe-

ljala v sodelovanju z Lions klubom Sežana in ob pomoči Občine Sežana.

Zahvaljujemo se vsem podpornikom in sponzorjem, brez vas nam ne bi uspelo.

Besedilo: Lucija Prihavec Mahorčič

Slika: BeGR8 Media

Zaključek šolskega leta v društvu Kraška harmonika

Člani KUD Kraška harmonika iz Sežane, v katerem je v marcu letos prevzela vodenje več kot 70-članskega sestava predsednica Petra Ružič Žvab, so se 27. junija 2023, ob zaključku šolskega leta 2022/23, zbrali v vaškem domu na Grižah. Mentor Matic Štavar iz Gradišča pri Materiji je podelil 18 diplom ob uspešnem zaključku šole harmonike in harmonikarskega orkestra.

Seveda so učenci zaigrali nekaj skladb in se tako predstavili preostalim članom društva kot tudi svojim staršem in vsem, ki jih pri igranju na ta priljubljen ljudski inštrument podpirajo. Za nekatere je bil

to krstni nastop pred občinstvom, spet drugi so vajeni nastopanja pred domačin občinstvom kot tudi v tujini, kjer so poželi lepe uspehe in osvojili razne nagrade. Za trud in uspeh se je učitelju Štaverju zahvalila predsednica Petra Ružič Žvab, ki je nasledila dosedanjo predsednico Danico Pavlič. Podelili pa so tudi posebno diplomu in nagrado, ki jo je prejel Ivan Čokelj, ki je bil največkrat prisoten na vajah, ki potekajo enkrat ali dvakrat tedensko. Sledilo je druženje članov ob dobrotah na žaru, domači kapljici in pecivu, ki so ga spekle matere nastopajočih. Dolgo v noč pa so zveneli

zvoki in melodije harmonikarskega orkestra, ki je tako razveselil številne zbrane ob vstopu v poletne in brezskrbne dni. Vsi zbrani pa so se z vsem spoštovanjem spomnili svojega častnega člana prof. Zorana Lupinca, ki je trem učbenikom za diatonično harmoniko prav v teh dneh dodal še učbenik o trieštinki, ki velja za predhodnico tako popularne diatonične harmonike.

Oba pa sta našela nekaj uspehov učencev društva Kraška harmonika, ki je prepoznavno v širšem slovenskem kulturnem prostoru. Tako je Ruben Žvab osvojil zlato priznanje na tekmovanju Avsenik, zlato priznanje in 2. mesto v kategoriji na tekmovanju Zlata harmonika na Bledu. Lara Stopar je bila srebrna na tekmovanju Zlata harmonika Bled. Grega Abram je bil drugi v kategoriji na Evropskem prvenstvu v igranju na diatonično harmoniko. Maša Skvarča se je razveselila zlatega priznanja in 1. mesta v kategoriji na tekmovanju za plaketo Franca Šegovca, postala pa je tudi absolutna zmagovalka tekmovanja za pokal Postojnske jame.

Ob posameznikih pa že vrsto let razveseljuje občinstvo harmonikarski orkester, v zadnjih letih pa so ustanovili še dve komorni skupini: Mladi levi in Sivi panterji.

Besedilo in slika: Olga Knez

Dokumentarni filmi iz projekta Izročilo Brkinov in Krasa

Filmska turneja dokumentarnih filmov iz projekta Izročilo je prava poslastica za ljubitelje kulturne dediščine Brkinov in Krasa. Ekipa Zavoda Dobra pot je v sodelovanju in s podjetjem BeGR8 Media, Višjo strokovno šolo ŠC Srečka Kosovela Sežana in številnimi domačini kot izpričevalci izročila ustvarila deset čudovitih dokumentarnih filmov, ki nas popeljejo v svet izročila in tradicije edinstvenega območja Krasa in Brkinov.

Turneja predvajanja filmov se je začela maja 2023 s premiero filma Čarobni venčki sv. Ivana v Divači, na Škrateljnovi domačiji. Film pripoveduje zgodbo o obuditvi te tradicionalne šege, simbolični venčkov in vanje vpletenih rastlin ter postopku spletanja. Okoli kresnega dne in tudi kasneje v juliju je bil film prikazan v Temnici, Štanjelu, na filmski matineji za starejše v Inkubatorju Sežana, ki je bila izvedena v sodelovanju z Zavodom Sopotniki, na Festivalu Sanje v Matavunu in Lokvi, v vaškem domu v Dolu pri Vogljah in Gočah. Sledile so projekcije preostalih filmov v različnih krajih. Med njimi je bila prav tako maja predvajana premiera filmov Življenje ovčarjev in Brkini in žganjekuha v Vaškem domu v Rožicah, saj sta bila filma posneta v bližini – v Rožicah in Slopah. Divača je 27. junija ponovno gostila premiero filma, in sicer ob praznovanju občinskega praznika. Tokrat je bil predstavljen film Grad na skali, ki opisuje, kako je bil grad Školj v preteklosti tesno povezan z življenjem okoliških prebivalcev, in pripoveduje zgodbe o življenju grajske gospode, skrivnih rovih in zakladih, ki še vedno burijo domišljijo domačinom. Film je bil konec julija predvajan tudi v Hostlu Kras v Pliskovici.

Še prej pa sta se v Pliskovici predstavila filma O kamnu in Kraševcih in Kamnite vezi, in sicer 17. junija v sklopu Festivala kamna. Filmska turneja je obiskala tudi Praznik terana in pršuta v Dutovljah, kjer je bilo 13. avgusta prikazanih več filmov na filmskem popoldnevu.

V sklopu projekta Izročilo so bili filmi Čarobni venčki sv. Ivana, Življenje ovčarjev, Brkini in žganjekuha, O kamnu in Kraševcih ter Grad na skali ustvarjeni v sodelovanju s studiem BeGR8 Media. Ostale filme, ki so nastali v okviru projekta, kot so Kamnite vezi, Pletarska duša, O piščalki in rogu, Zgodba o brkinski noši, Zgodba o primorski noši pa so pod mentorstvom profesorjev VSŠ Sežana z zavzetostjo ustvarili mladi filmografi – študentje VSŠ Sežana, ki so jim prav tako prispevali svojevrsten pečat.

Projekt Izročilo je rezultat sodelovanja med Zavodom Dobra pot, konzorcijskimi partnerji, številnimi sodelavci in podporniki. Financiran je iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj

podeželja (EKSRP) in Republike Slovenije. Cilj projekta je okrepiti prepoznavnost in dodano vrednost dediščinskih obrti, storitev in izdelkov s tega območja ter ohraniti bogato dediščino Brkinov in Krasa. Poleg dokumentarnih filmov vključuje projekt tudi spletišče dokumentiranega izročila, kjer se širi znanje o naravni in kulturni dediščini ter promovirajo dediščinske obrti, storitve in izdelki. Oglejte si ga na www.izrocilo.si.

Filmska turneja se bo nadaljevala jeseni v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi, društvi na Krasu in Brkinih ter v zamejstvu. Vabljeni ste, da spremljate dogodke na spletni strani Zavoda Dobra pot ali se pridružite kot prostovoljci in ekipi pomagajte pri izvedbi dogodkov. Dragoceno naravno in kulturno dediščino našega prostora lahko ohranjamo in varujemo le #skupaj.

Besedilo: Miha Ravbar Vidmar
Slika: arhiv Zavod Dobra pot

Digitalni dediščinski inkubator – DDI povezal kulturno dediščino in digitalne vsebine

V četrtek, 1. junija 2023, se je v prostorih Narodnega doma v Mariboru odvil dogodek Dan odprtih Duri, ki je povezal sferi kulturne dediščine in digitalnih tehnologij. Člani Društva Idrija 2020, brkinskega Zavoda Dobra pot in mariborskega Kulturno-izobraževalnega društva KIBLA smo z dogodkom zaključili poldrugo leto trajajoče sodelovanje, ki je

v sklopu projekta Digitalni dediščinski inkubator – DDI okrepilo vezi med skupinami in posamezniki na področju kulturne dediščine.

Projekt DDI smo zasnovali z namenom povezovanja kulturne dediščine in sodobnih digitalnih tehnologij ter podpiranja zanimivih dediščinskih zgodb. Središčna točka projekta je bila vzpo-

stavitev dediščinske spletne platforme Duri, ki se je v dobrem letu razvila v pomemben prostor spoznavanja, povezovanja in podpiranja dediščinskih pobud. Na portalu Duri so uporabnikom na voljo novice iz sveta kulturne dediščine, omogočen je dostop do aplikacije Zapisi spomina in do virtualne zbirke Od kmeta do delavca, ki so jo ustvarili

srednješolci iz različnih krajev Slovenije.

Poleg drugih zanimivih vsebin pa so posebno pozornost pritegnili brezplačni dediščinski spletni tečajji, ki z različnih zornih kotov izobražujejo, svetujejo in prikazujejo primere dobre prakse iz sveta kulturne dediščine. Trenutno je na voljo osem brezplačnih tečajev, ki se jih lahko udeleži vsak registrirani uporabnik portala Duri. V leto in pol trajajočem projektu smo dodobra obhodili Slovenijo ter obiskali kar 30 različnih občin, kjer smo na terenu ustvarjali povezano skupnost ljubiteljev kulturne dediščine in predstavljali sodobne digitalne rešitve.

Digitalne tehnologije da, a le kot opora dediščinskim zgodbam

Popoldanski del dogodka smo začeli

z okroglo mizo Dediščina in digitalno, kjer smo se posvetili pogovoru o izsledkih projekta DDI in pogledali v prihodnost povezovanja kulturne dediščine in sodobnih tehnologij. V pogovoru, ki ga je moderiral Matevž Šlabnik iz Društva Idrinja 2020, so se sogovorniki iz vseh treh sodelujočih organizacij ozirli na preteklo leto in pol ter predstavili dosežke projekta. Med vidnejšimi so izpostavili predvsem vzpostavitev portala Duri, pripravo serije brezplačnih spletnih tečajev, nadgradnje aplikacije Zapisi spomina, oblikovanja virtualne razstave Od kmeta do delavca in razvoj sklopa individualne podpore dediščinskim pobudam.

Nava Vardjan (Dobra pot) je v pogovoru

izpostavila predvsem pozitivno vlogo, ki jo lahko učinkovita uporaba digitalnih tehnologij odigra pri krepitevi medgeneracijskih vezi, in pri tem delila izkušnjo z aplikacijo Zapisi spomina. Matevž Straus (Idrija 2020) se je naslonil predvsem na velik (tudi gospodarski) potencial kulturne dediščine, ki ga lahko z uporabo sodobnih tehnologij še izbrusimo. Žiga Pavlovič (KIBLA) pa je za konec povzel, da digitalne tehnologije vsekakor imajo svoje mesto pri interpretaciji kulturne dediščine, a ne smejo zasenčiti zgodbe, ki jo kulturne dediščina prinaša – ta mora vselej biti v ospredju.

Projekt DDI v številkah:

- en razvit dediščinski portal Duri
- ena nadgrajena aplikacija Zapisi spomina
- ena virtualna razstava Od kmeta do delavca
- sedem interdisciplinarnih delavnic na srednjih šolah
- osem posnetih in objavljenih dediščinskih tečajev
- deset podprtih dediščinskih pobud
- 30 izvedenih dogodkov
- 600 ur brezplačne individualne podpore
- 700 + registriranih uporabnikov

Besedilo: Nava Vardjan, Matevž Šlabnik

Slika: arhiv DDI

Poziv k prijavi prireditev ob 100-letnici smrti Srečka Kosovela v letu 2026

Odbor za pripravo prireditev ob 100-letnici smrti Srečka Kosovela, ki ga sestavljajo predstavniki javnih zavodov s področja kulture, šol, literarnih društev, OI JSKD Sežana, Občine Sežana in Ore, poziva vse zainteresirane posameznike in organizacije (društva, šole, javne zavode ...) iz občine Sežana k prijavi prireditev, ki jih nameravajo izvesti leta 2026 v okviru obeleževanja 100-letnice smrti Srečka Kosovela.

Priporočeno obdobje izvedbe prireditev je od 14. marca do 31. maja 2026, so pa lahko razporejene čez celotno leto 2026.

Prijave pošljite kot priponko v wordovi listini na e-naslov koordinatorja prireditev Davida Terčona – david.tercon@siol.

Prijava naj vsebuje:

- Podatke o prireditelju oz. glavnem prireditelju, če sodelujejo tudi soprireditelji (ime in priimek oz. ime organizacije ter naslov).
- Podatke za stik s prirediteljem (e-naslov, št. prenosnega telefona; če gre za organizacijo, tudi ime in priimek osebe, odgovorna za izvedbo prireditve).
- Naslov prireditve.
- Kraj in prostor prireditve.
- Dan, datum in uro prireditve.
- Opis prireditve (vsebinska zasnova, nastopajoči ...).
- Finančno oceno izvedbe prireditve s predvidenimi prihodki in odhodki.

net – najkasneje **do nedelje, 1. oktobra 2023**; pri koordinatorju lahko na tel. št. 041 566 707 dobite vsa morebitna pojasnila in informacije.

Odbor zbira prijave z namenom uvrstitve prireditev med dogodke v okviru

načrtovane razglasitve leta 2026 za Kosovelovo leto in prijave prireditev na prihajajoče razpise, ki bodo ponujali možnost sofinanciranja Kosovelovega leta.

Popravek: V 3. številki Kraškega obzornika iz junija 2023 je na str. 29 prišlo do napake pri najavi Obvestila o razpisu za Kosovelovo leto 2026: Leta 2026 bomo obeležili 100-letnico smrti Srečka Kosovela in ne rojstva, kot je napisano v najavi. Uredniški odbor se opravičuje za napako.

Predstavitve raziskovalne naloge mladih zgodovinarjev

V torek, 30. maja 2023, se je v Športnem centru Stožice odvijala predstavitve zgodovinskih raziskovalnih nalog, ki poteka že 54. leto zapored pod okriljem Zveze prijateljev mladine in Komisije za delo zgodovinskih krožkov.

Letošnja tema raziskovalnih nalog je bila Šport skozi čas. Trije sedmošolci so predstavili skupno raziskovalno nalogo enajstih učencev z naslovom Od škrov do balinanja, ki je opisovala balinanje kot najbolj priljubljen nedeljski šport na Krasu. Za nalogo smo prejeli zlato priznanje, Balinarska zveza Slovenije pa je naši šoli podelila posebno plaketo kot zahvalo za naš prispevek k ohranjanju balinarske dediščine.

Besedilo: Nina Intihar
Slika: arhiv ZPMS

Poletni naravovarstveni tabor na Vojskem

Na PD Sežana smo letos prvič organizirali naravovarstveni tabor, namenjen osnovnošolcem in vsem, ki si želijo dogodivščin v naravi, njeno proučevanje in varovanje. Udeležilo se ga je 19 planincev. Tabor je potekal od 7. do 9. julija 2023 v ČŠOD Vojsko. Vas leži na nekaj nad 1000 m visoki planoti. Je v hribe odmaknjeno in razpršeno naselje, od koder se odpirajo čudoviti razgledi vse od Triglava do Snežnika. Višinski travniki so bogati s cvetjem. Tu je obdelan vsak košček zemlje, ljudje pa se večinoma posvečajo živinoreji in gozdarstvu.

Iz Sežane smo se z avtobusom odpeljali proti Idriji. Prvi postanek smo imeli ob Divjem jezeru, kjer smo vstopili v krajinski park Zgornja Idrija. Po malici in krajšem ogledu jezera smo se peš podali po naravoslovni učni poti ob vodnem kanalu Rakah proti Idriji. Občudovali smo Idrijo na desni strani in vodo v Rakah na levi strani. Poimenovali smo drevesa ob poti, ki so stara že več kot 200 let. Po kosilu smo se z avtobusom odpeljali na Vojsko.

Na naravovarstvenem taboru smo poudarjali pomen ohranjanja narave.

Spoznavali smo travniške rože, nabirali zdravilne rastline, se podučili o strupenih rastlinah, preučevali življenje v potoku Gačnik, merili lastnosti vode in pod mikroskopom opazovali drobne živali iz potoka, na cvetočih, še ne pokošenih travnikih opazovali metulje in poudarili njihov pomen, v gozdu poslušali gozd, ptičje petje in opazovali drevesa. Otroci so resnično uživali v naravi in odrasli planinci so jim z veseljem predajali svoje znanje in izkušnje.

K sodelovanju smo povabili tudi varuhinjo gorske narave PD Cerčno, ki je izpeljala delavnico, kjer so udeleženci izdelali naravno pršilo proti komarjem, kamilično kremo, dišečo svečko in vrečko za zelišča. Zvečer smo zakurili manjši kres in na žerjavi pekli hrenovke.

Prosti čas so planinci izkoristili za družabne igre in igre z žogo. Po dnevu, polnem aktivnosti, so otroci ob pravljici zaspali.

Tridnevno medgeneracijsko druženje je hitro minilo. Da je naš naravovarstveni tabor lepo uspel, se moramo zahvaliti tudi našima sponzorjema, Javnemu zavodu Škocjanske jame in podjetju Klančar žerjavi, d. o. o.

Vsi udeleženci smo bili navdušeni nad lepo preživetimi dnevi v naravi in obljubili smo si, da se ponovno srečamo na naslednjem naravovarstvenem taboru.

Besedilo: Tatjana Jug
Slika: Doroteja Kavčič

Nenavadne dogodivščine s skavti Sežana 1 in Ankaran 1

Kakor vsako leto smo tudi letos sežanski skavti doživeli zelo zanimiv poletni tabor. To leto smo začeli malo drugače. Najprej smo se udeležili Marmeljade, kjer smo se po devetih letih spet združili vsi primorski skavti. Geslo tokratne Marmeljade je bilo 'Ne bit ovca, odmoti se!' Potekala je v okolici Tolmina od 8. do 9. julija 2023. Vseh nas je bilo okrog šesto. Voditelji so nas prijetno sprejeli. Sledili so različni izzivi. Imeli smo zabavni večer ob ognju, ki nam ga je polepšal skavtski bend. Naslednji dan so sledile različne delavnice. Po delavnicah so nam naši voditelji sporočili, da nas čaka potep in naj bomo pripravljeni. Marmeljado smo zaključili s sveto mašo. Sledil je kvadrat in spust zastav ter pogostitev.

Kljub zaključku Marmeljade Četa s Krasa še ni šla domov. Nadaljevali smo s poletnim taborom skupaj s skavti iz Ankarana. Okrog osemnajste ure smo se odpravili na potep. Voditelji so nas po vodih poslali na različne lokacije. Naslednji dan smo prišli v tabor, ki je bil v Zatolminu, in si postavili šotore ter opravili zadolžitve, ki so nam jih dali voditelji. Dan se je končal tako, da smo se dogovorili za straže in se odpravili spat. V torek zjutraj smo opravili odkupnino

za zastave, ki so nam jih čez noč ukradli napadalci. Naredili smo si kuhinje, v katerih smo si skuhalo večerjo. Tabor je potekal mirno, kot preostala leta, do noči iz srede na četrtek, ko nas je ponoči zajelo neurje. Odpihnilo in potrgalo nam je šotore in členar, zato smo se zatekli pod strehico v bližini. Nekaj časa smo potrebovali, da smo odprli vrata hišice, v katero smo se nato zatekli. Prešteli smo se in poklicali gasilce, ki so nas nato odpeljali v gasilski dom. Tam so nam dali suha oblačila in nekaj pijače ter hrane.

Voditelji so zjutraj poklicali starše in jim sporočili, da smo vsi v redu in brez poškodb. Šotore so odpeljali na sušenje v Ajdovščino, nas pa domov. Tako se je naš poletni tabor na žalost zaključil že v četrtek, 13. julija 2023, in ne v nedeljo, kot je bilo načrtovano. Verjamem, da nam bo kljub vsemu poletni tabor ostal v lepem spominu.

Besedilo: Špela Bajt - Pojoča bouha
Slika: Lucija Vovk - Prilagodljiva bouha

Projekt Aracne: povezovanje mladih s podeželsko dediščino in kulturnimi zakladi Brkinov in Krasa

V Pliskovici na Krasu se je od 19. do 26. julija 2023 odvijala navdihujoča mladinska izmenjava v okviru projekta Aracne, ki je petnajsterici mladih iz Španije in Slovenije omogočila preživljanje nepozabnih dni v sožitju z naravno in kulturno dediščino kraške pokrajine. Skozi spoznavanje domačinov, številne delavnice in potepanja po vaseh, suhih

travnikih in znamenitostih so mladi odkrivali stare obrti in bogato dediščino lokalnega okolja. Projekt Aracne stremi k cilju spoznavanja bogastva podeželske dediščine, odkrivanja njenih potencialov in seveda zabave ter novih spoznanj.

Prvi dan izmenjave so mladi spoznali osnovne elemente kraške pokrajine

in se odpravili po Pliskini poti, ki jim je razkrila življenje na podeželju nekoč in danes. V sklopu projekta so potekale številne dediščinske delavnice, kjer so se mladi učili starih obrti ter oživljali nesnovno kulturno dediščino Brkinov in Krasa. Delavnice so vključevale pripravo tradicionalnih slovenskih jedi, spletnje venčkov svetega Ivana, spoznavanje starih iger, tkanje, pletarstvo, uporabo zelišč v kuhinji, suhozidno gradnjo, izdelavo punčk iz blaga, pletenje klobukov iz kostanjevih listov in izdelavo papirja iz cvetov ruja.

Poleg tega je skupina obiskala tudi Kobilarno Lipica, kjer je prek vodenega ogleda spoznala zgodovino in posebnosti lipicanca, Škrateljnovo domačijo in Muzej slovenskih filmskih igralcev v Divači, kjer so prisluhnili zgodbi o življenju Ite Rine in si ogledali gradivo, ki priča o bogati slovenski filmski dediščini, ter grad Školj in Park Škocjanske jame, kjer so uživali v lepotah narave. V Plisko-

vici so mladi skupaj z ekipo zavoda Dobra pot priredili medkulturni filmski večer, na katerem se je predvajal dokumentarni film o gradu Školj in slišala poezija Srečka Kosovela v slovenščini in španščini.

V ekipi Zavoda Dobra pot, ki je pripravila in koordinirala celoten program izmenjave, smo z izkušnjo izredno zadovoljni, saj smo z izmenjavo dosegli vse zastavljene cilje – da mladim približamo kulturno dediščino zavoda, življenje na podeželju in jim obenem omogočimo nepozabno medkulturno doživetje. Vse to pa ne bi bilo mogoče brez podpore in sodelavcev iz lokalnega okolja, zato se iskreno zahvaljujemo ekipi prostovoljcev in sodelavcev ter aktivu žena KD Pepca Čehovin Senožeče, pa še Kobilarni Lipica, Občini Divača, Muzeju slovenskih filmskih igralcev in Parku Škocjanske jame, ki so nam omogočili obiske in vodene ogleda.

Projekt Aracne v letih 2022 in 2023 vodita Zavod Dobra pot in španska organizacija SURC, izvaja se pod okriljem programa Erasmus +, ki je finančno podprt s strani Evropske unije.

Če bi želeli biti obveščeni o nadaljnjih mladinskih projektih in priložnostih, ki

jih za mlade ustvarja Zavod Dobra pot, vabljeni, da se prijavite na e-obvestilnik na spletni strani dobra-pot.si.

Besedilo: Nava Vardjan in
Miha Ravbar Vidmar

Slika: arhiv Zavoda Dobra pot

Trajnostni piknik mladih v Sežani

V petek, 23. junija 2023, na zadnji šolski dan, se je v mestnem parku Sežana odvil Trajnostni piknik. Pod okriljem Mladinskega sveta Slovenije ga je organizirala Komisija za mladinska vprašanja Občine Sežana. Glavni namen je bil aktivirati in informirati mlade. Pri izvedbi in organizaciji je bila upoštevana tudi trajnostna nota pri organizaciji in izvedbi ter s trajnostnimi darilci za obiskovalce.

V prvem delu dogodka so na stojnicah zbirali mnenja in ideje mladih. Te so v osrednjem delu na posvetu z županom, podžupanoma in še nekaterimi odločevalci preučili in na njihovi osnovi postavili konkretnije cilje v smeri oblikovanja občine, da bo res lahko živela svoj naziv Mladim prijazna občina.

Druženje ob hrani, pijači, raznih dejavnostih in prijetnih darilcih, so z udeležbo na stojnicah popestrili skavti, tabor-

niki, Klub študentov Sežana, Mladinski center Podlaga in Društvo Vezi.

Zahvale gredo vsem sodelujočim, še posebno Mladinskemu svetu Slovenije in Mladinskemu centru Podlaga za in-

tenzivnejše sodelovanje pri organizaciji in izvedbi. Prav tako izvedba piknika ne bi bila mogoča brez vseh mladih iz omenjenih organizacij in vseh udeležencev.

Prijetno druženje na pikniku je prispevalo in spodbudilo veliko idej mladih, ki jih Komisija za mladinska vprašanja namerava vključiti v oblikovanje in izvedbo Strategije za mlade občine Sežana. Dogodek nam je dal jasno vedeti, da si mladi želijo aktivnega sodelovanja in tega, da so slišani. Menimo, da lahko preko ponujanja možnosti mladim oblikujemo perspektivno okolje za razvoj in razcvet občanov in občine.

Besedilo: Julija Jekše in Špela Miklavc
Sliki: arhiv MC Podlaga

Ampak saj malčki ne govorijo še, kako jih sploh lahko učite angleščine?! ...

... in »Kaj nekaj delate z dojenčki in angleščino?« sta vprašani, na katera Nina Žerjal, vodja slovenske mreže angleških šol Helen Doron English, že več kot deset let vztrajno odgovarja in pojasnjuje številne prednosti zgodnjega učenja angleščine. Pogovarjali sva se o izzivih in uspehih njenega posla:

1. Kako bi predstavili svojo dejavnost?

Ukvarjamo se z izobraževanjem, natančneje, nudimo zgodnje učenje angleščine, kjer učimo vse od dojenčkov pa do najstnikov po mednarodno priznani metodi Helen Doron English. In vedno, ko omenim učenje dojenčkov, sem deležna začudenih pogledov. Otroci se rodijo z neskončno zmogljivostjo za učenje in so v času do 7. leta kot gobe, zato je to idealen čas za učenje, še posebej, če se to dogaja na način, ki oponaša način učenja jezikov v večjezičnih družinah, kot to počnemo v naših centrih.

2. Kdaj in kako ste začeli samostojno poslovno pot?

Moja poslovna pot se je začela pred več kot 20 leti, ko sem v Sežani odprla Jezikovni center Modrijan, kjer smo nudili tečaje tujih jezikov za odrasle in

otroke. Ko se je rodila moja hčerka, sem ugotavljala, da znanje, ki sem ga pridobila na fakulteti, ni primerno za poučevanje tako majhnih otrok, zato sem po internetu iskala kaj primernejšega ... in tako naletela na metodo Helen Doron English ter jo pripeljala v Slovenijo.

3. Na kaj ste najbolj ponosni v svojem poslu?

Zelo sem ponosna, da sem imela pogum začeti s tem projektom, v katerega so takrat verjeli res redki in je bil poleg vsega tudi finančno izredno zahteven. V hudi recesiji sem morala kot samostojna podjetnica prepričati banko in pridobiti visok kredit, a sem tako zelo verjela, da slovenski otroci to potrebujejo, da sem šla na vse ali nič. Danes pa sem res zadovoljna in ponosna, da trenutno obiskuje naše tečaje 3.000 otrok in da najdete Helen Doron English že v 15 krajih po Sloveniji.

4. Kaj vas pri vašem delu najbolj navdihuje?

Zaradi obsega poslovanja je že kar nekaj let moje delo večinoma v managementu, a po duši sem še vedno učiteljica, ki obožuje otroke in prav zato me najbolj navdihuje, ko v naših centrih gledam otroke, ki zaradi našega načina

dela pri sedmih letih že tekoče in samozavestno komunicirajo v angleščini. To mi vedno znova daje moč, da najdem način in grem naprej tudi, ko je težko.

5. Kaj je bila najbolj tvegana stvar, ki ste jo kdaj naredili? Kaj vam je prišla in ali bi jo ponovili?

Kot rečeno, sem začela ponujati premium storitev v času recesije, ko so se vsi bali za svoj denar. Posel ni stekel tako hitro, kot bi si želela in obroki kredita ter novonastali stroški so projekt utapljali. Najbolj tvegana stvar je bila ta, da sem toliko zaupala v to poslovno priložnost, da sem prodala stanovanje in denar vložila v podjetje, da nismo bankrotirali leta 2012. Brez te poteze in moje brezpogojne vere v ta projekt danes to ne bi bila zgodba o uspehu.

6. Če bi danes še enkrat začeli poklicno pot, bi kaj naredili drugače?

Ne, vsak spodrsrljaj sem obrnila v učno izkušnjo, da danes s ponosom pogledam na vse skupaj. Vseeno pa danes menim, da bi lahko večkrat prosila koga za pomoč. Ko pogledam nazaj, sem pogosto mislila, da moram vse sama.

7. Kje se vidite čez deset let?

V tem projektu sem dosegla veliko več, kot je kdor koli pričakoval, in iskreno mi postaja malo dolgčas, zato predvidevam, da se bomo čez deset let lahko pogovarjali že o uspehu kakšnega novega podviga.

Nina je vse to začela predvsem zaradi svoje hčerke in navdušeno opazovala njen hiter jezikovni napredek. Danes lahko s 7.000 zadovoljnimi starši z navdušenjem potrdi, da metoda res deluje. Če še vedno niste prepričani, jih lahko obiščete na brezplačni poskusni urici ali za mnenje povprašate enega od 130 otrok, ki obiskujejo tečaje v Sežani.

Za informacije o vpisih otrok v prihajajoče šolsko leto lahko pišete na sezana@helendoron.com ali pokličete na 040 303 604 in ob vpisu uporabite kodo: »KRAŠKI OBZORNIK«, ki vam ob vplačilu celoletnega tečaja prinaša 50 eur popusta. Koda velja do 9. septembra 2023.

Besedilo: Urška Lisjak
Slika: arhiv Helen Doron English

Ponovno v akciji Mladi za najmlajše – poslikava igrišča s talnimi igrami

V lanskem šolskem letu 2021/2022 so dijaki programa aranžerski tehnik sodelovali v akciji Mladi za najmlajše – Vrtec Sežana (vrtec-sezana.si) v sežanskem vrtcu – Enota Lehte. Decembra so z oblikovanjem dekoracije in ureditvijo prostora na temo slovenske pravljice Muca Copatarica polepšali prostore vrtca.

Izkušnja se je izkazala kot pozitivna, zato smo se odločili ohraniti sodelovanje med mladimi in najmlajšimi. Še v istem letu se je porodila nova ideja in želja strokovnih delavk iz Vrtca Sežana – Enota Lehte, da bi nam dijaki poslikali igrišče s talnimi igrami. Dijaki programa aranžerski tehnik so pod vodstvom profesorice Renate Nikolić v lanskem šolskem letu načrtovali slikovne predloge za poslikavo igrišča z različnimi talnimi igrami. Tričlanska ekipa žirije, ki so jo sestavljale vzgojiteljice iz Vrtca Sežana (Lela Smiljanić, Špela Poljanšek in Karmen Kastelic Pipan) je v zmagovalni krog izbrala nekaj slikovnih predlogov talnih iger štirih dijakinj: Tine Vujković, Mije Žagar, Gaje Čeh in Andreje Panger. Pri izbiri iger so vzgojiteljice upoštevale starost otrok in njihove gibalne sposobnosti. Nekatere je bilo potrebno še dodatno prilagoditi, tu so se dijaki odlično odrezali in upoštevali dane zahteve.

Talne igre so bile najbolj primerne za poslikavo, ker so pomembne za razvoj otroka, saj bogatijo njegove mentalne in motorične sposobnosti. Spodbujajo jih h gibanju, prostorskemu zavedanju, omogočajo sprostitev, zabavo, prispevajo k spontanemu učenju barv, števil,

črk, geometrijskih likov, spodbujajo domišljijo in ustvarjalnost, spodbujajo zdravo tekmovalnost in poštenost, prispevajo k umiritvi otrok z vedenjskimi motnjami, izboljšujejo zdravje in dobro počutje otrok. Lahko rečemo, da otroku predstavljajo vir znanja, zdravja in veselja.

Konec marca so dijaki 2. letnika programa aranžerski tehnik v sodelovanju z Vrtcem Sežana – Enota Lehte pričeli s poslikavo 20 metrov dolge betonske plošče na igrišču. Nastale so naslednje talne igre:

- Rečni poligon
- Lačne živali
- Labirint Trije metulji
- Geometrijski liki
- Ogledalo
- Živalske sledi

Posamezne talne igre, ki so jih upo-

dobili na sivi betonski ploščadi, so povezali v celoto tako, da so za vsako igro uporabili enako barvno paletu. Barve za beton se precej razlikujejo od barv za notranjo stensko poslikavo. Kakor že sam proces poslikave na beton so bile tudi barve za beton nova in pozitivna izkušnja za dijake.

Tako se je sivina betona spremenila v pisano igrišče za najmlajše v Vrtcu Sežana – Enota Lehte, dijakom in njihovi mentorici Renati se zahvaljujemo. Vabimo vas, da si ogledate nekaj utrinkov nastajanja nove poslikave na vrtčevskem igrišču. Ponovno v akciji Mladi za najmlajše - poslikava igrišča s talnimi igrami - Vrtec Sežana (vrtec-sezana.si)

Besedilo: Lela Smiljanić

Slika: Samo Onić

Folklorna skupina Kamenčki

Pri folklorni skupini Kamenčki smo v letošnjem letu pripravili odsko postavitev z naslovom Mlin. Koreografija je nastala preko igre s kamenčki, ko smo začeli raziskovati, kaj vse lahko z njimi počnemo. V začetku smo nanje le igrali in jih uporabili kot instrument. Skozi otroške oči, njihovo domišljijo in našimi spoznanji je nastala naša koreografija. V njej se prepletata igra Mlin, izštevanka Petelinček, pesem in ples Ob bistrem potoku je mlin. Otroci se v igri Mlin igrajo s kamenčki, pri izštevanki se lovijo, pesem pa zapojejo in zapešejo ob spremljavi klarineta, na katerega nam je zaigral Vito Peric. Z odsko postavitvijo Mlin smo se predstavili skupinam iz enote Lehte in Sežana ter staršem, stari staršem, bratcem, sestricam ...

Besedilo: Špela Poljanšek, Mateja Švara

Slika: Petra Gomezel

Tudi sežanski vrtec v projektu eTwinning

eTwinning je skupnost za evropske šole, ki nudi platformo učiteljem in vzgojiteljem, ki delajo v vrtcu v eni izmed evropskih držav, ter jim omogoča komunikacijo, sodelovanje, razvijanje projektov, izmenjavo znanj, izkušeni, pogledov in strategij za delo.

V projektu eTwinning Friends with nature – Prijatelji z naravo sva strokovni delavki in otroci iz skupine Pingvinčki iz Enote Lehte sodelovali s strokovnimi delavci vrtcev po vsej Evropi. V projekt je bilo v Sežani vključenih 14 otrok, starih dve leti. Skupina je bila v projektu aktivna od aprila do julija 2023, v sam evropski projekt pa je bilo vključenih 20 skupin otrok iz celotne Evrope (Finska, Estonija, Francija, Turčija, Romunija, Španija, Portugalska, Bolgarija, Grčija, Italija).

V projektu je bil poudarek na treh sklopih: aktivnosti glede ohranjanja Zemlje, vodne aktivnosti ter skrb za žuželke in ptice. Vsak sklop je vseboval dve komponenti – 3R aktivnosti (reduce, reuse, recycle) in aktivnosti na prostem z vsebinami, vezanimi na te tri sklope. Partnerji smo vse dejavnosti dokumentirali v učilnico Twinspace s pomočjo spletnih pripomočkov, kot so Padlet, Storyjumper, Canva, Mentimeter – tako smo lahko primerjali dejavnosti med seboj in dobili nove ideje za izvajanje dejavnosti. Vse tri sklope smo izvedli v različnih časovnih obdobjih, otrokom pa je bila najbližje tema o žuželkah, ki so si jih tudi lahko na travniku ogledali v živo. Skupina je sodelovala tudi v skupnem praznovanju dneva zunanje igralnice – Outdoor classroom – vsaka država je predstavila eno gibalno igro, ki so jo nato izvedle vse sodelujoče skupine.

Skupina je konec maja izvedla tudi klic preko Zooma in pogovor z grško skupino otrok iz vrtca Messini. Predstavili smo se z gibalnimi pesmicami in otrokom pokazali slovensko zastavo ter našo igralnico. Vzgojiteljica je sodelovala na treh videokonferencah vseh sodelujočih partnerjev skozi celotno šolsko leto. Med projektom smo uporabili veliko IKT tehnologije. Otrokom sem večkrat predstavila Twinspace, skupaj smo si ogledali slike drugih otrok in njihovih dejavnosti, jih je pa zelo motila zamegljenost obrazov. Na področju e-varnosti smo namreč za varnost poskrbeli tako, da so starši podpisali soglasje za objavo fotografij in videoposnetkov, s partnerji pa smo se zmenili, da naj bo večina fotografij posneta iz za hrbta oz. s pogledom navzdol ali pa z zamegljivjo obraza. Raziskovanje v projektu je bilo

odprtega tipa, zato sva lahko izhajali iz otrokovih interesov, nekatere teme sva podaljšali (žuželke), nekatere skrajšali (vodne aktivnosti). Starše sva vključevali s prošnjo po prinašanju izrezkov različnih živali, pokrajin, deljenju fotografij otrok v naravi, sodelovanju pri učenju novih pesmic v tujem jeziku. Otroci so bili zelo motivirani: poskušali so po svojih najboljših močeh govoriti z grškimi otroki preko videoklica, ves čas so spraševali po njih, večkrat so si hoteli ogledati njihove fotografije. Cilje sva uresničili, sledili sva globalnim ciljem, veliko sva se navezovali na samo naravo in umetnost (uporaba odpadnega materiala). Projekt je bil dobro izpeljan, upoštevali sva interese otrok in njihove zmožnosti. Če kdo ni hotel sodelovati v projektu, ga nisva silili, otrokom sva dali čas za spoznavanje, v vrtcu smo imeli ves čas pripravljen kotiček, ki je bil posvečen projektu eTwinning. Redno sva tudi objavljali fotografije na oglasno desko, plakate z izpeljanimi dejavnostmi smo imeli v skupini, da so jih otroci redno opazovali in evalvirali. Največkrat uporabljena metoda je bila metoda igre in opazovanja. Kljub temu, da so bili otroci mlajši, nam je uspelo sodelovati v skoraj vseh načrtovanih dejavnostih in skupnih aktivnostih, projekt se je povezoval tudi s slovenskima projektoma Ekošola in Unesco. Tudi sam projekt eTwinning se je povezoval s slovenskimi kurikularnimi smernicami, saj nam je uspelo res najti projekt s tako temo, ki je otrokom blizu.

Besedilo in sliki: Mateja Lah Vojska

Hura, poletje je tu!

*Voda, mivka, pesmi in smeh,
pa še sladoled v teh vročih dneh,
poletje v vrtcu hitro mine
in pusti nam lepe spomine.*

Vrtec Sežana v poletnih dneh zaživi malo drugače. Sklepajo se nova prijateljstva, saj so združeni otroci in različnih skupin, otroci iz manjših enot se priključijo v večje enote, enako velja za strokovne delavke in delavce. Poletne oblike dela vključuje-

jo vseh šest področij nacionalnega Kurikuluma za vrtce, je pa poudarek na sproščenem druženju, družabnih igrah, domišljjski igri, igri z vodo in mivko, pripovedovanju o počitniških doživetjih, gibanju na prostem, likovnem in glasbenem ustvarjanju ter še marsičem. Nekateri malčki v poletnih mesecih opustijo pleničke, drugi spregovorijo prve besede in povedi, zapojejo prvo pesmico. Nekateri pa povedo, da septembra odhajajo v šolo in ponosno pokažejo, da si znajo zavezati vezalke. Dolgo pričakovano poletje mine (pre)hitro in vsak dan prinese otrokom kaj novega v mozaik spomina na poletje v vrtcu. Naj bo poletje za vse čim bolj sproščeno, radosti polno in zdravo. Lep poletni pozdrav iz Vrtca Sežana!

Besedilo: Marjeta Škrli

Sliki: Leonida Grgič, Vanda Femc

V Dutovljah poletne dni preživljamo aktivno. Seveda je vsak dan poln ustvarjanja, občasno pripravimo otrokom tudi prav posebna presenečenja, kot je bila izdelava našega dutovskega sladoleda. Poskrbimo tudi, da nam ni prevroče, saj smo si naredili pravo plažo. Škoda le, da ni poleg vrtca še morje.

Besedilo: Blaž Ukmar

Slika: arhiv Enote Dutovlje

V Lokvi nam niti poleti ni dolgčas. Ker nam zunaj ne manjka sence, smo lahko vsi skupaj na igralih, se igramo z vodo, tekamo, telovadimo, gradimo, predvsem pa opazujemo, kako rastejo naši pridelki. Vsi smo ponosni na naš paradižnik ... jagode pa smo že pojedli.

Besedilo in slika: Laura Godina

Kaj pa otroci povedo o poletju v vrtcu?

Kaj ti je med poletjem všeč v vrtcu?

- Imamo vodne igre.
- Lahko beremo knjige in gremo v knjižnico.
- Se veliko pogovarjamo, ku Rok in Sabina imasta čas za nas poslušat.
- Je lepu, ku sm samo še dva dni, pol bom imel pa dolge počitnice, ku grem v šolo.
- Ker delamo nekaj novega.
- Ker se igramo gusarje, take čisto ta prave.

Mavrični živ žav v enoti Lehte

Tako kot čez leto je tudi v poletnih dneh v Enoti Lehte razigrano in veselo. Otroke smo v poletne dni popeljali skozi različne dejavnosti, kot so likovno ustvarjanje, petje pesmi, igra z različnimi materiali ter gibanje.

Vrata v vroče poletne dni so nam odprli Poskokčevi vaditelji, ki so na vrtčevskem igrišču pripravili poligon in tako otrokom popestrili prvi dan poletja. S poslušanjem slovenske himne, spoznavanjem slovenske zastave, pogovorom ter petjem smo skupaj z otroki obeležili 25. junij – dan državnosti.

Veliko smo peli, spoznali pravljico Mali Pip in mavrica želja, likovno ustvarjali, se igrali razne igre z vodo in z naravnimi materiali, družabne in socialne igre ter telovadili na FIT igrišču, ki smo ga pripravile strokovne delavke enote.

Veliko se tudi pogovarjamo tem, kako pomembno je, da nosimo v vročih poletnih dneh zaščitno pokrivalo, ki nas ščiti pred soncem, ter kako je pomembno, da skrbimo za hidracijo in zadrževanje v senci. Imeli smo tudi evakuacijo z obiskom gasilcev, ki je prav tako otrokom narisala nasmeh na obraz.

Besedilo in slika: Vanesa Čehovin

Poletje v vrtcu Sežana

Poletni čas je kot nalašč za raziskovanje, preizkušanje in vodno zabavo. Topli dnevi ponujajo veliko možnosti za bivanje na prostem. V skladu s projektom Varno s soncem, se na prostem zadržujemo do 10. ure, nato se umaknemo v senco ali v notranje prostore vrtca. Z otroki se veliko pogovarjamo o ško-

dljivosti močnih sončnih žarkov, o pomenu uporabe klobučkov, sončnih očal in zaščitnih kremah. Poskrbimo za hidracijo otrok.

Ker so poletni dnevi topli, lahko večino dejavnosti izvajamo na prostem: igra, sprostitev, zabava, malica, risanje z barvami, ustvarjanje. Vsak topel in sončen dan izkoristimo, da smo zunaj. Še vedno so aktualne igre na igrišču, ko otroci urijo svojo motoriko na različnih plezalih, toboganih, se igrajo domišljiske igre in igre vlog, tudi igra v peskovniku je nadvse zabavna.

Poletja brez vode si ne znamo predstavljati. Vroče dneve v vrtcu popestrimo z igrami z vodo. Otroci uživajo, kadar se lahko preoblečejo v kopalke in se igrajo z vodo, se škropijo in polivajo, spuščajo čolničke, prelivajo in odlivajo vodo v mlinčkah ter čofotajo v manjših bazenih. Zelo se obnesejo tudi mali otroški šotori, ki nudijo senco in obilo veselja otrokom vseh starostnih skupin. Nepogrešljiva je tudi odeja, ki jo pognemo na travo in se igramo, da smo na plaži ali pikniku. Otroška domišljija ne pozna meja.

Besedilo in slika: Alenka Potočnik

»Otroci imajo majhne noge,
a delajo največje korake
do sonca,
do sreče, čez svet ...!«
T. Pavček

**Ob začetku novega šolskega leta želimo vsem,
ki vstopate v Vrtec Sežana, še posebej otrokom, dobro počutje,
veliko zabave, igre, ustvarjalnosti, raziskovanja in veselja!**

Ravnateljica Teja Čeh Svetina in zaposleni v Vrtcu Sežana

V prvem razredu smo skupaj kuhali in se gibali

Projekt Živim zdravo je del širšega programa šole Sobivanja, ki združuje projekte z različnih področij trajnostnega razvoja. V tem projektu so sodelovali tudi prvošolci Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana.

Ob projektu smo aktivno razmišljali in praktično sodelovali v športnih aktivnostih in pripravi zdrave prehrane. Ob dejavnostih smo spoznali pomen zdravega načina življenja in se naučili pripravljati zdrave obroke. Tako smo pripravili celodnevni jedilnik, in sicer zajtrk, dopoldansko malico, kosilo, popoldansko malico in večerjo. Ob vsem tem pa smo spoznavali tudi, kako pomembno je vsakdanje gibanje. Tako smo s praktičnim udejstvovanjem spoznali, zakaj je telesna aktivnost nujno potrebna in pomembna za zdravo delovanje. Skupaj z učenci pa smo tudi zabeležili, kako pogosto telovadimo, kakšne vaje izvajamo, katero gibanje nam je najljubše ter kateri šport nam je najbolj všeč. Pri oblikovanju zdravih obrokov so učenci povedali, kaj jedo za posamezen obrok, skupaj smo pretehtali, ali je to zdravo. Spoznavali smo tudi, od kod prihaja hrana, ki jo jedo. Nekateri učenci so po-

vedali, da nekaj zelenjave pridelajo tudi sami doma. Ob tem smo spoznali načine pridelave zelenjave, kakšni so osnovni koraki pridelave zelenjave doma in kako tudi sami ali skupaj s starši sodelujejo pri pripravi hrane. Na koncu smo si vzeli tudi čas, da zberemo ideje za prihodnje leto, in sicer, da so si učenci med seboj podelili, česa bi se še želeli naučiti.

Vse recepte, ki smo jih izbrali za obroke, smo tudi zapisali in jih skupaj pripravili.

Sledila je pokušina dobrot in spoznavanje novih okusov.

Spoznali smo, da nam vse pripravljeno ni bilo vedno všeč, a smo pogumno poskusili vse, kar smo pripravili. Skupaj nam je bilo lepo. Nadaljujemo zopet prihodnje šolsko leto.

Besedilo in slika: Katja Guštin
in Urška Doles

Branje² na OŠ Dutovlje

Eden izmed mnogih dogodkov, ki vsako leto povezuje učence po vertikali, je tudi podelitev bralnih značk. Ob tej priliki smo letos v juniju strnili ta bralni projekt z obiskom srčne in nasmejane pisateljice Nataše Konc Lorenzutti. Mlajše bralce

je navdušila s svojo doživeto zaigrano predstavo kamišibaj, nekoliko starejše pa je pritegnil pogovor o vsakodnevnih življenjskih dogodivščinah in tegobah. Izvedeli smo tudi, od kod naslov knjige Groznilca, kako nastajajo njene knjige

in še veliko drugih zanimivosti. Prvošolce je prevzelo njihovo prvo prisluženo bralno priznanje, ki so ga prejeli vsak posebej iz rok naše gostje. Z velikim veseljem smo podelili tudi zlata priznanja, priznanja 's težo' – to so priznanja za devet let vztrajnega branja v projektu Bralna značka.

V bralnem stilu smo s 14. na 15. junij tudi nadaljevali. Učenci od 6. do 9. razreda, ki so opravili bralno značko, so noč lahko preživeli med knjižnimi policami v šolski knjižnici. Noč branja je s pestrim programom učence navdušila in povezala. Preizkusili so se v spoznavnih igrah, pekovskih spretnostih, knjižnični olimpijadi, iskali so lepe misli in se umirili ter si prislusnili v bralnici pod česnjo. Vrhunec večera je bil mladinski film ter astronomsko presenečenje – na šolski strehi so s teleskopom gledali Mars in Venero ter opazovali zvezde. Knjižnica je pozno zvečer postala njihova spalnica, kjer so si izmenjali vtise pestrega večera. Zjutraj jih je zbudil vonj čokoladnih rogljičkov in še v pižamah so pričakali prve učence in delavce šole.

Besedilo: Nina Intihar in
Loredana Štemberger
Slike: arhiv OŠ Dutovlje

Popestritev okolice OŠ Dutovlje

V spodnji etaži naše šole lahko iz učilnic razredne stopnje izstopimo naravnost na zelenico. Tako lahko izkoristimo naravo, ki nas obdaja, večkrat na dan. Včasih se samo malo prevetrimo, drugič malo poigramo, učimo na prostem ... V letošnjem šolskem letu smo želeli ta dragocen košček narave še malo popestriti.

Učenci razredne stopnje so pod vodstvom učiteljic pridno zavihali rokave in izvedli tehniški dan. Zunanje mize in klopi so najprej dobro pobrusili in nato še naoljili. Obstoječo gredico so prelopatili, posadili jagode, posejali redkvico, korenček ter rože za okras. Uredili so še eno cvetlično gredico ter gredico z zelišči. Ta je s kamni oblikovana v obliko polža. Kopanje luknje za postavitev lesenega koluta je bilo naporno, a tudi zelo zabavno, saj so ob tem odkrili marsikaj zanimivega. Skrivni zaklad pa bo ostal še naprej skrit. Z nanosom barve so sivo betonsko steno šole spremenili v šolsko tablo. Iz leskovih vej so oblikovali hiško, v kateri se radi skrivajo in igrajo. Vinske sode so pobrusili in jim namenili novo

vlogo – vlogo peskovnika. Da bi naravo še bolj doživeli, so za senzorno pot odšli v gozd in nabrali storže, drevesno lubje, mah ... V toplih dneh je zelo prijetno sezuti copate in z bosimi nogami občutiti različne površine poti.

Z opravljenim delom smo zadovoljni, neizpolnjene ideje pa nameravamo uresničiti v prihodnjem šolskem letu.

Že pred samim tehniškim dnevom je bilo veliko pripravljalnih del, pri katerih sta nam pomagala ravnateljica in hišnik. Zahvala gre tudi staršem, ki so priskočili na pomoč z materiali za delo.

Besedilo: Nataša Vrabec Fon

Sliki: Anita Ukmar

Poslovali so se dutovski devetošolci

Na predzadnji šolski dan so se na dvorišču pred Osnovno šolo Dutovlje poslovili devetošolci. Za starše, učitelje, osmošolce in ostale povabljeni so pripravili pester kulturni program. Kot že vrsto let je osrednji del kulturnega programa predstavljalo kar šest različnih plesov. Plesne korake so že mesece pred dogodkom osvajali pod mentorstvom šolske pedagoginje Lejle Ramirez. Inovativno so se predstavili, nas nasmejali s skečem, tradicionalno predali ključ osmošolcem

in za zaključek pod mentorstvom glasbene pedagoginje in ob spremljavi kitaristov Ambroža Boleta in Uroša Rodice zapeli poslovilno pesem.

Devetošolce sta nagovorila župan Občine Sežana Andrej Sila in ravnateljica Miranda Novak. Predsednik sveta šole Ljubomir Vasić je podelil najvišje priznanje sveta šole učencu Jaki Marincu ter zunanjemu sodelavcu, mentorju fotografskega krožka, Alanu Kosmaču, ravnateljica pa priznanja učiteljskega

zboru, ki so jih prejeli Petja Poljšak, Vita Gomezel, Alenčica Rejc, Anže Stopar, Vid Jerič Bole, Klemen Luin, Lan Čevnja in Matija Tavčar. Dogodek smo sklenili ob ogledu zaključnega videa ter pogostitvi.

Devetošolcem želimo pogumno, vztrajno in srčno naprej.

Besedilo: Nina Intihar,

Loredana Štemberger

Slika: Alan Kosmač

Sežanski devetošolci so se poslovili

V četrtek, 15. junija 2023, je 115 devetošolcev OŠ Srečka Kosovela Sežana zaključilo osnovno šolo. Ta pomemben mejnik v njihovem življenju je predstavljala letošnja valeta, ki se je pričela s kulturnim programom v amfiteatru Kosovelovega doma, in sicer ob 17. uri. Čudovit ambient ter pester nabor točk je prispeval h kakovostni predstavitvi valetantov, njihovih različnih znanj in sposobnosti. Kot tradicija veleva, pa je začetek kulturne prireditve predstavljal plesni del s predstavitev različnih plesov pod vodstvom plesnega učitelja Mihe Perata iz plesne šole Miha Perat. Starše in učence sta na začetku nagovorila ravnatelj Alen Kofol in župan Občine Sežana Andrej Sila.

V nadaljevanju programa so devetošolci predstavili svoje oddelke v šaljivih opisih ter nadaljevali s pesmicami, ki so jih namenili slovesu od svojih razrednikov. Z vmesnim kulturnim programom, v katerem ni manjkalo plesnih in instrumentalnih točk, so obogatili ustaljen ritual valeta. Za veliko presenečenje pa je poskrbel šolski bend, ki se je spomladil formiral prav za to priložnost. Fantje so v treh točkah izvedli pravi rokovski koncert. Za slavnosten zaključek valeta pa so še zapeli generacijsko pesem.

Predajo ključa in 'prenos oblasti' so leto devetošolci opravili že v dopoldanskem času. Ob koncu valeta so najbolj uspešni učenci v generaciji dobili posebno priznanja. Pohvalo učiteljskega zbora so prijeli: Jaka Bevčič, Pia Slavec ter Ana Karabegovič Krt. Nagrado učiteljskega

zbora, ki se je preimenovala v Kosovelovo nagrado, pa so prejeli naslednji učenci: Lana Žerjal Suhadolnik, Neja Škorja, Metka Mateta ter Svit Onič. Učiteljski zbor je podelil tudi priznanja za najboljše rezultate pri nacionalnih preizkusih znanja, ki so jih prejeli naslednji učenci: Ana Karabegovič Krt, Metka Mateta ter Evan Pečar. Omenjene nagrade in priznanja sta podelila ravnatelj šole Alen Kofol ter njegova pomočnica Katja Orel. Po podelitvi priznanj je sledila še zahvala staršev. V njihovem imenu jo je podala Ljiljana Šuber ter se zahvalila učiteljem in ostalim delavcem šole za njihovo devetletno delo. Starši so šoli podarili sadiko oljke ter lijak za ekovrt. Uradni del valeta je vključeval še podeljevanje spričeval v mati-

nih učilnicah in slovo od razrednikov.

Prireditve se je nadaljevala nad amfiteatrom, kjer sta potekala zakuska in prijetno druženje ob glasbi v organizaciji odbora staršev devetošolcev.

Za izvedbo celotnega programa se zahvaljujemo vodstvu šole, razrednikom, mentorju šolske skupnosti ter ostalim delavcem šole.

Za pridobitev donatorskih sredstev in organizacijo neuradnega dela se je trudil organizacijski odbor staršev devetošolcev. Posebna zahvala gre še številnim donatorjem, ki so s svojim prispevki pomagali pri izvedbi valeta.

Besedilo: Danilo Ravbar

Slika: Marko Pleterski

Sežanski devetošolci na nagradnem izletu akcije zbiranja papirja

Učenci 9. b so v šolskem letu 2021/22 zmagali na spomladanski akciji zbiranja starega papirja. Zbrali so kar 2.193 kilogramov papirja in si prislužili nagradni izlet.

V torek, 6. junija 2023, smo tako odšli v pustolovski park Geoss v vasici Slivna blizu Vač pri Litiji. Pot nas je vodila mimo Ljubljane do majhne vasice Slivna. Vače so sicer znane predvsem kot najdišče vaške situle in so tudi geometrično središče Slovenije.

Že ob prihodu v park nas je sprejelo prijazno osebje in inštruktorji so nam ob namestitvi varovalno opremo, nato pa nam na šolskem poligonu razložili in praktično pokazali pravila parka in varovanja.

Izlet se je začel z t. i. orjaškim spustom (Flying Fox), ki je najdaljši spust v osrednji Sloveniji. Sestavljen je iz treh delov. Pri spustu se obiskovalci dvignejo 25 metrov od tal in lahko dosežejo hitrost 60 km/h. Pri tem se odpre razgled nad celotno dolino ter okoliške hribe. Pogled s te perspektive je učencem ponudil res enkratno doživetje. Na spust sta se podala tudi učiteljica Ester Trobec, razredničarka 9. b, ter ravnatelj Alen Kofol.

Po orjaškem spustu so se učenci podali med drevesne krošnje in doživeli enkratne pustolovščine. Spretni in

adrenalina željni so lahko to počeli na višini 25 metrov, zmerneži pa na veliko zmernejših višinah. Park ponuja sedem plezalnih poti različnih težavnostnih stopenj, ki jih posameznih premaga v dveh do treh urah. Na različnih višinah (od 1 do 25 m) je razporejenih 97 plezalnih elementov, ki vključujejo več kot 200 metrov spustov.

Kljub temu, da je bilo vreme na začetku junija zelo muhasto in deževno, nam je bilo na dan izleta zelo naklonjeno. Učenci so uživali v orjaškem spustu in na plezalnih progah in dokazali, da so zelo spretni in gibčni. Za zaključek so

se posladkali s palačinkami s čokoladno kremo, ki so jih posebej na za njih pripravili v bližnji gostilni.

Učenci so se na akciji zbiranja papirja zelo potrudili, pri načinu zbiranja so bili zelo domiselni in inovativni. Z izletom je bil njihov trud poplačan. Dan so preživeli ob druženju, zabavi in dodali še en čudovit in nepozaben košček v mozaik spominov. Hvala Špeli Bajnoci, ki nam je pomagala pričarati nepozaben dan, ki nam bo ostal v trajnem spominu.

Besedilo: Ester Trobec

Slika: Alen Kofol

Člani UTŽO obiskali slikarja Danijela Demšarja

Sluhatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras so pod vodstvom predsednice Nadje Mislej Božič, ki društvo vodi že 14 let, ob zaključku šolskega leta 7. julija 2023 obiskali priznanega knjižnega ilustratorja, grafika, akademskega slikarja in lutkarja Danijela Demšarja na Grižah.

Slikar, ki je leta 1979 diplomiral na ljubljanski Akademiji z likovno umetnost ter leta 1980 postal član Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov, se je že leto po upokojitvi leta 2000 preselil v Griže, tipično kraško naselje na več kot 400 metrov nadmorske višine, ki ima edino v sežanski občini avtomatsko kegljišče. Demšar, rojen 1954 v Bresternici pri Mariboru v mizarski družini, je v teh 23 letih življenja na Vrheh, kot Kraševci imenujejo planoto med Krasom in Vipavsko dolino, vseskozi urejal domačijo, zadnja tri leta pa se je posvečal soprogji Ireni, ki je ob koncu letošnje zime izgubila boj z boleznijo. Kot samostojni umetnik se je preživljal z ilustriranjem knjig in oblikovanjem lutk. Napravil je več kot deset tisoč risb in slik. Udeležence je popeljal po svoji kraški hiši, v kateri ima atelje, razstaveni prostor, bogato knjižnico idr. Zaradi želje po odkrivanju novega je eksperimentator in inovator. Tako je izumil nove grafične tehnike in postopke. Uporablja tehnike tuša, oglja, flomastrov, barvnih svinčnikov, pastela, tempere, akrila in eksperimentalne tehnike. Knjižne podlage pa mu predstavljajo osnovno vodilo, vključuje pa tudi izvirne ideje in domislice. Na svoji domačiji je že večkrat gostil likovne kolonije, ki so bile dobro obiskane. Za sabo ima številne samostojne in skupinske razstave doma in v tujini. Za svoja dela je bil večkrat nagrajen. Ponosen pa je tudi, da je prejel več nagrad, med njimi tudi nagrado Hinka Smrekarja za ilustracije v knjigi Roža v

srcu in Levstikovo nagrado za življenjsko delo. Prispeval je tudi fotografije v zbornik Vrhe nekoč in danes, ki ga je pred dvema letoma izdalo Razvojno društvo Vrhe.

Ob tem, ko jim je razkazal svojo kraško domačijo, jim je povedal marsikaj zanimivega iz svojega življenja ter jim postregel ob pogrnjeni mizi.

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras pa vabi vse starostne skupine k vpisu v 15. študijsko leto 2023/24. Skoraj 30 študijskih programov bodo predstavili v knjižnicah: 5. 9. v Divači, 6. 9. na Kozini, 7. 9. v Sežani in 12. 9. v Komnu. Rok za vpis je 12. september. Več informacij na tel. 031 716 210 ali na e-pošti nadja.mislej-bozic@guest.arnes.si

Besedilo in slika: Olga Knez

NOV JOGA STUDIO V SEŽANI
Joga studio Yogini OKTOBRA odpira svoja vrata v Sežani in vas vabi na **BREZPLAČNE URE JOGE**, ki bodo 14. 9. in 21. 9. 2023.
Prijave in več info na: joga.studio.yogini@gmail.com
IG: [joga.studio.Yogini](https://www.instagram.com/joga.studio.Yogini)
fb: [joga.studio.Yogini](https://www.facebook.com/joga.studio.Yogini)

Hisense

Izkušite vrhunski ULED televizor Hisense

gorenje

Life Simplified

SOLIS

TOYOTA

URNIK

Pon-Pet 08.00-16.00

Sobote, nedelje in prazniki zaprto

**Najugodnejše cene
televizorjev Hisense
po naročilu !**

**Gospodinjski aparati
in bela tehnika
Gorenje.**

**Celoten asortima
metalurgije:**

- Žice
- Pločevina
- Palična jekla
- Nosilci in profili
- Pohištvene, pocinkane
in črne cevi

Pri nas dobite še:

- Varilno tehniko
- Električno orodje
- Vijačno blago
- Pritrdilno tehniko
- Ročno orodje
- Zaščitna sredstva

NOVO V PONUDBI!

Traktorji SOLIS

**Ročni viličarji
TOYOTA**

+38641689953

+38656201287

gorenjeGTI

Cesta na Lenivec 37, Sežana

Zaključek šeste Podjetniške šole: Naj ideja postane startup

Inkubator Sežana je 8. junija 2023 na zaključnem dogodku uspešno zaključil z izobraževalnim delom šeste Podjetniške šole: Naj ideja postane startup. Podjetniške šole, ki je potekala od aprila do junija, se je udeležilo 15 inovativnih potencialnih in startup podjetnikov.

Brezplačno podjetniško šolo je Inkubator Sežana organiziral že šesto leto zapored in je namenjena inovativnim potencialnim in startup podjetnikom. Izobraževanje je potekalo preko spletnih predavanj na Zoomu in preko srečanj na mrežnem modelu peer-to-peer. Udeleženci so preko podjetniške šole izdelali učinkovit poslovni model ter pridobili praktična znanja za zagon podjetja.

Na zaključnem dogodku so udeleženci svoje podjetniške ideje predstavili pred strokovno komisijo, ki so jo sestavljali: lanskoletna zmagovalka 5. Podjetniške šole Petra Knez Bahor, Igor Pirc in Jure Verhovnik.

Zmago je slavila ekipa Experiment box s proizvodom 'subscription box' za

poskuse. Gre za poskuse na področju osebne razvoja (fizično telo, um, čustva, učenje, motivacija, odnosi, cilji, komunikacija, kariera ...). Ekipo sestavljajo Mark Baltič, dr. Miloš Borovšak, Urša

Dimić in Tadej Malus. Čestitke zmagovalcem in vsem udeležencem 6. Podjetniške šole.

Besedilo: Jana Lah
Slika: Jan Antonac

Inkubator Sežana prejel priznanje za inovacijo

V Kulturnem domu Hrpelje se je 13. junija 2023 odvijala slavnostna podelitev priznanj najboljšim inovatorjem v

Obalno-Kraški in Notranjsko-Primorski regiji. Organizatorja dogodka sta bila Primorska gospodarska zbornica in Re-

gionalna zbornica Postojna.

V Obalno-Kraški regiji je tričlanska komisija za ocenjevanje inovacijskih predlogov pod vodstvom dr. Aleša Lipnika podelila bronasto priznanje za inovacijo Kreativni startup program: Podjetniška šola za osebe z izgubo sluha direktorju Inkubatorja Sežana Dorijanu Maršiču in pomočnici direktorja mag. Maji Cergol Lipnik. V njihovem imenu je priznanje prevzel Anton Marn.

Poleg Inkubatorja Sežana sta priznanje prejela tudi člana Inkubatorja Sežana, in sicer: srebrno priznanje je prejela NATURA (Lea Grlj, s. p.) iz poslovne enote Koper, bronasto priznanje pa je prejel Zavod Sopotniki. Priznanje za prispevek na področju inovativnosti je prejel tudi Simon Požek, član 6. Podjetniške šole: Naj ideja postane startup.

Besedilo: Jana Lah
Slika: arhiv GZS

Dvajseta obletnica delovanja Mladinskega hotela Pliskovica

Mladinski hotel Pliskovica je nastal kot rezultat sodelovanja Občine Sežana, Mladinskega centra Podlaga, Medobčinskega društva prijateljev mladine, EU s skladov Phare, Zavoda za varstvo kulturne dediščine in prizadevnih domačinov. Čeprav je bila prvotno lokacija za hostel mišljena v stari šoli, je bilo zaradi načrtov takratnega Ministrstva za šolstvo, da bi tam ustanovili CŠOD, ugotovljeno, da bi bilo za oboje v isti strukturi premalo prostora. Kot nova lokacija se je ponudila obstoječa lokacija, propadajoča Slamčeva domačija. Tako se je pričela obnova objekta, ki je bil že zaščiten kot kulturni spomenik in je tudi zaradi tega terjal nekoliko več sredstev in, nenazadnje, tudi več časa za obnovo.

13. junija 2003 je Mladinski hotel Pliskovica odprl svoja vrata kot drugi hostel v Sloveniji. Seveda je bilo delovanje hostlov takrat pri nas še bolj neznanka, kaj šele hostel na podeželju. Tako je nastalo v vasi nemalo pomislekov, kaj bo hostel sploh pomenil za vas. Zakaj bi kdo sploh želel na počitnice v Pliskovico? Kaj bi sploh lahko tam videli in delali? Po drugi strani, kaj bo, če bo teh ljudi preveč? Kaj se bo zgodilo z vasjo? Ali bo to pomenilo konec idiličnega mirnega in varnega podeželskega življenja, ki so ga bili domačini vajeni do takrat? Konec mirnih noči, preobljudenost vaških klancev, 'mularija', smeti vsepovsod in še marsikaj. Pa se je le našla zlata sredina za vse, skupna točka interesa, na kateri smo teh 20 let gradili z domačini, Zavodom za šport, turizem in prosti čas ter Občino Sežana.

Od odprtja se trudimo biti točka postanka vsem obiskovalcem Krasa pa tudi tranzitnim potnikom. Zato imamo vse od takrat urejen infokotiček s poglobljeno turistično ponudbo Krasa. Od samega začetka tudi konstantno nadgrajujemo in dopolnjujemo obstoječo ponudbo, skupaj z domačimi ponudniki in Razvojnimi društvom Pliska smo namreč skozi leta uspeli pripraviti bogato ponudbo delavnic, vodenih ogledov in pohodov, predstavitev dejavnosti, degustacij in različnih prireditev. Kot pomembno nadgradnjo dejavnosti si štejeemo uvedbo barske ponudbe leta 2014 ter prenovo in ureditev brežine na dvorišču, ki se bo zgodila v letošnjem letu.

Dokaz, da je bilo naše delovanje do sedaj uspešno, je zagotovo dejstvo, da

je Pliskovica danes prepoznana kot pomemben akter razvoja podeželskega turizma na Krasu, ohranjanja kulturne in naravne dediščine ter prepoznana in zaželena destinacija tako pri slovenskih kot tudi tujih gostih. In čeprav je bil hostel pred dvajsetimi leti prva prenočitvena zmogljivost v vasi, se danes v Pliskovici lahko pohvalimo s 13 različnimi namestitvenimi točkami, ki skupno nudijo 116 ležišč.

Ponosni smo, da smo do danes prenočitev nudili skoraj 32.500 gostom iz 90 različnih držav, ki so skupaj opravili nekaj več kot 56.700 nočitev. Največje zadovoljstvo so zagotovo gostje, ki se vračajo. Njihovo vračanje je največja nagrada za ves vložen trud pri našem delu. Seveda pa smo veseli tudi vseh ostalih priznanj in uvrstitev, ki jih ni tako malo. Med pomembnejšimi so zagotovo srebrni Sejalac iz leta 2006, vse uvrstitve med tri najboljša mladinska prenočišča v okviru projekta Moja dežela, lepa in gostoljubna, uvrstitev med 10 najboljših slovenskih nastanitev po izboru The Guardian leta 2016 ter, nenazadnje, leta 2021 pridobljen okoljski znak Green Key (Zeleni ključ), ki je vodilni standard odličnosti na področju okoljske odgovornosti in trajnostnega delovanja v turistični industriji.

Za naslednjih 20 let si želimo, da bi naš hostel ostal točka stičišča za domačine, kamenček v mozaiku nepozabnih doživetij naših gostov in obiskovalcev ter biserček navdiha za vse ljubitelje Krasa.

Besedilo in sliki: Laura Fornazarič

Zelena shema slovenskega turizma - anketiranje obiskovalcev

V letu 2021 smo kraško-brkinske občine (Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana) skupaj vstopile v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) ter pridobile zlati znak Slovenia Green Destination.

S tem smo se zavezale, da bomo spodbujale trajnostno delovanje, združevale trajnostna prizadevanja ter promovirale lokalni značaj in zelene zgodbe. Tako smo se kraško-brkinske občine na slovenskem in evropskem in globalnem trgu umestile v okolja kot družbeno odgovorna destinacija.

Za vzdrževanje zlatega znaka je potrebno izvesti tudi anketne vprašalnike med obiskovalci destinacije, zato vas prosimo, da si vzamete nekaj minut časa in izpolnite kratki spletni vprašal-

nik, do katerega dostopate preko QR kode.

Hvala, ker nam pomagata izboljšati kakovost trajnostnega poslovanja destinacije Kras in Brkini.

Katja Kralj

Energetska sanacija programske jahalnice v Kobilarni Lipica

V Kobilarni Lipica, svetovno znanem domovanju lipicanskih konj, so se začela dolgo pričakovana vzdrževalna dela na njihovi programski jahalnici. Ta obsežna energetska sanacija obeta svež veter in številne pozitivne učinke, ki bodo nedvomno okrepili lokalno skupnost občine Sežana.

Programska jahalnica v Kobilarni Lipica že dolga leta predstavlja središče številnih konjeniških aktivnosti in turističnih obiskov. Sčasoma so se pojavile nekatere pomanjkljivosti, ki so ovirale optimalno izkušnjo obiskovalcev, konj in zaposlenih. Zato so se v vodstvu Kobilarne Lipica odločili, da izvedejo energetska sanacijo programske jahalnice, ki bo izboljšala tako infrastrukturo kot tudi ponudbo.

Eden od ključnih ciljev prenove je izboljšanje udobja za jahače in obiskovalce. Načrtujejo obnovo strehe, zunanjih površin, stranišč ter izboljšanje akustike programske jahalnice in posodobitev avdio in videotehnike, poleg vsega tega pa bodo objekt priklopili na interno kanalizacijsko omrežje. Novo oblikovana programska jahalnica bo omogočila boljše razmere za treninge in izvedbo konjeniških prireditev, saj bo objekt v zimskih mesecih ogrevan, v poletnih pa hlajen, hkrati pa bo ponudila tudi optimalne pogoje za turiste, ki se želijo povezati z bogato dediščino lipicanskih konj.

Energetska sanacija programske jahalnice v Kobilarni Lipica ne bo vplivala

samo na izkušnjo obiskovalcev, ampak bo imela tudi številne pozitivne učinke na lokalno skupnost občine Sežana. Prepoznavnost Kobilarne Lipica bo še dodatno okrepljena, kar bo privabljalo večje število turistov v regijo. To pa bo prineslo povečanje števila turističnih prenočitev, povpraševanje po lokalnih storitvah in spodbudilo razvoj lokalnega gospodarstva.

Kobilarna Lipica ima ključno vlogo pri ohranjanju pasme konj lipicancev in negovanju kulturne dediščine. Prenova programske jahalnice bo še povečala njihove zmožnosti za vzrejo in trening konj ter omogočila širšo dostopnost do kulturnih prireditev, kot so predstave klasičnega dresurnega jahanja. To bo pritegnilo več obiskovalcev, ki bodo

imeli priložnost doživeti čudovit svet lipicancev in se obenem naučili o njihovi zgodovini in pomenu.

Skupnost občine Sežana je lahko ponosna na to pomembno investicijo v Kobilarno Lipica. Prenova programske jahalnice bo pozitivno vplivala na turizem, gospodarstvo in lokalno delovno silo. Prinaša tudi možnosti za krepitev kulturne identitete ter ohranjanje dediščine lipicancev za prihodnje generacije. S svežim poglavjem, ki se začinja v Kobilarni Lipica, se obeta svetla prihodnost tako za lipicance kot tudi za celotno lokalno skupnost.

Besedilo: Peter Senica
Slika: Mašera Mahnič arhitekti

Kroski obzorja

Praznik terana in pršuta dutovlje

51. Praznik terana in pršuta: sproščeno med pristnimi doživetji prijetnega vzdušja poletja na Krasu

Z Družinsko nedeljo, ko je Praznik terana in pršuta obiskalo največ obiskovalcev, se je zaključila že 51. izvedba najstarejše etnološke prireditve na Krasu. Od ponedeljka, 7. avgusta, do nedelje, 13. avgusta, so se v Dutovljah in po celotni destinaciji Kras in Brkini zvrstile številne prireditve, dogodki in doživetja. Ob tem izjemno dober obisk in priljubljenost manjših, butičnih enogastronomskih dogodkov, pohodov in vodenih ogledov, ki so bili praviloma razprodani, nakazuje razvojni potencial Praznika terana in pršuta kot najstarejše destinacijske prireditve.

Obisk teden dni trajajočega dogajanja je bil sicer skromnejši kot ob jubilejni 50. izvedbi, a je z manjšo gnečo in bolj umirjenim tempom zagotovil sprošče-

no, prijetno in pristno praznovanje, tako na tedenskih dogodkih kot ob koncu tedna, ko so obiskovalce na prireditvenem prostoru zabavali Vlado Kreslin in Mali bogovi, P. Valjak Tribute (sobota) in Alpski kvintet ter skupina Firbci (nedelja). Preko 6.500 obiskovalcev iz celotne Slovenije in zamejstva ter tujih gostov, ki počitnikujejo na našem območju, so navdušila predvsem vrhunska lokalna vina in kulinarika ter različna turistična doživetja na območju celotne destinacije, ki med praznikom vabijo z brezplačnimi vstopi ali znatno ugodnejšimi vstopninami.

Župan Občine Sežana Andrej Sila je na več dogodkih izpostavil predvsem pomen povezovalne vloge praznika, saj je prireditev letos uspela povezati tako

največje kot male ponudnike obeh kraških adutov, terana in pršuta, s ponudbo drugih lokalnih dobrot, društva, organizacije in posameznike, ki v prazniku prepoznajo izjemen potencial promocije Krasa.

Solidarnostno noto je 51. Prazniku terana in pršuta dodalo več lokalnih organizacij, ki so na različnih prizoriščih zbirale pomoč za prizadete v poplavah.

Praznik terana in pršuta je tudi letos organizirala ORA Krasa in Brkinov v sodelovanju z Občino Sežana ter lokalnimi organizacijami in ponudniki, ob podpori Vinakrasa, pršutarne KRAS, Krasinvesta in Zavarovalnice Triglav.

Besedilo: Tinkara Gulič
Slike: Marko Pleterski

Poskrbite zase v lepoti in zdravju

Zdravje je ena izmed najpomembnejših vrednot, zato je pomembno, da poskrbimo za svoje dobro počutje. Zdrav duh v zdravem in negovanem telesu danes ni prestiž, temveč zavedanje in spoštovanje svojega telesa. Zase lahko največ naredimo sami, seveda pa so vam pri tem lahko v pomoč tudi naše storitve.

V salonu Evita Institute v Sežani smo specializirani za:

- NEGO OBRAZA

Globinska nega kože je dolgoročna naložba. Vsaka koža je drugačna, zato ni prav, da vse obravnavamo enako. V salonu uporabljamo aparat Aquapeel, s katerim hitro in nežno čistimo kožo. Opravimo tudi analizo kože, na podlagi katere vam pripravimo individualizirano kremo, ki ustreza potrebam vaše kože. Smo pravi naslov za problematično, zahtevno in občutljivo kožo obraza.

Kozmetika je dermatološko testirana in primerna za osveščene kupce, ki kupujejo človeku in okolju prijazne izdelke, brez mikroplastike, parabenov, parfumov in konzervansov.

- MANUALNE TERAPIJE

S holističnem pristopom in znanjem refleksoterapije, manualne masaže, kraniosakralne terapije ter limfne drenaže rešujemo težave posture bolečine v križu, vratu in hrbtenici.

Z refleksoterapijo lahko odpravimo simptome slabega počutja in neravnovesja v telesu. Služi pa lahko tudi kot hitra analiza stanja našega telesa in osnova za preventivo in kurativo.

- OBLIKOVANJE TELES

Na osnovi dobrega poznavanja metabolizma, zgradbe telesa in predvsem delovanja telesa se poslužujemo neinvazivnih tehnik odprave celulita in maščobnih oblog.

- PERMANENTNI MAKE UP

Permanentni make up lahko nadomesti vsakodnevno ličenje ali pa z njim popravimo linije obrvi, oči ali ustnic. Obstojen je do dve leti ali več.

Tehniko urejanja obrvi Ombre uporabimo, ko želimo poudariti obrvi ali nadomestiti manjkajoče dele. Narišemo lahko 'eyeliner' - črto okoli oči - in ustvarimo optični volumen trepalnic. Za zahtevnejše stranke poživimo tudi barvo ustnic, jih optično povečamo in oblikujemo v bolj naravne in pravilne oblike brez poseganja po polnilih.

Poskrbite zase, kajti šele, ko boste vi dobro, boste lahko skrbeli tudi za druge. Dovolite pa nam, da vam pri tem pomagamo. Pokličite nas na 041 399 521 in našli bomo pravi tretma za vas.

Evita Institute, Kosovelova 4 b, Sežana

I FEEL
SLOVENIA

KRAŠKE TRGOVINE

PODPRITE LOKALNO

MITSKI PARK RODIK

Rodik 6
6240 Kozina
070 569 882
info@mitski-park.eu

TIC DUTOVLJE

Dutovlje 65
6221 Dutovlje
05 764 15 49
dutovlje@visitkras.info

TIC LOKEV

Lokev 139
6219 Lokev
05 762 10 17
lokev@visitkras.info

TIC SEŽANA

Partizanska cesta 4,
6210 Sežana
05 731 01 28
sezana@visitkras.info

TIC ŠTANJEL

Štanjel 1a
6222 Štanjel
+386 5 769 00 56
stanjel@visitkras.info

www.visitkras.info

Studio Lepa.si

Zelo rada imam naravni make up. Tiste, ki me poznate, poznate tudi moj način učenja in ozaveščanja glede ličil in urejenosti, predvsem pa poudarjanje ženskosti. Z delom na terenu opažam, da se v teh vročih mesecih sprašujete, ali ličenje da, kako in kam?

Tudi v poletnih mesecih svetujem, da se naličite, in sicer iz različnih razlogov. Danes jih svetujem nekaj:

Povečanje samozavesti: Ličila nudijo dodatno samozavest in boljše počutje. Ko ste urejene in naličene, se počutite bolj ženske in ste takoj spet v svoji magnetni energiji.

Barbara Husu je vizažistka, kozmetičarka, lastnica salona Studio Lepa.si v Sežani in spletne strani Studio Lepa Si, zastopnica profesionalnih ličil Cinecitta make up za Slovenijo, članica državne izpitne komisije za preverjanje in potrjevanje Nacionalnih poklicnih kvalifikacij, članica sekcije kozmetikov in frizerjev na obrtni zbornici, glavna maskerka pri televizijski oddaji Ambienti ter soorganizatorica državnega šolskega tekmovanja Z znanjem do lepote. Z vsem srcem je predana svojemu delu, ki je hkrati zanjo tudi način življenja. Rada ga ima. Sama pravi, da jo njeno delo nikoli ne izčrpuje ampak bogati in polni. Pri svojem delu je strastna, brežhibna in profesionalna.

Barbara meni: *V čast mi je, ko ženski pokažem in dokažem, da prav vse nosite lepoto v sebi. Vesela sem, ko vas naučim, kako jo še bolj izpostavite in se ob tem dobro počutite. Vsaka nova stranka me osreči, mi da nova znanja in nove izkušnje. Vsaki stranki dam največ sebe in ji pomagam, da se v njej zbudi tista princeska, o kateri je vedno sanjala. Vsak obraz je zame nova priložnost, nepopisan list, živo platno.*

Zaščita pred soncem: Mnogo ličil vsebuje SPF (zaščito pred soncem), kar pomaga zaščititi kožo pred škodljivimi sončnimi žarki.

Izražanje ustvarjalnosti: Bodi izrazna in uživaj v ličenju, saj ti omogoča izražanje svoje ustvarjalnosti in eksperimentiranje z različnimi barvami in tehnikami. Če čutiš, da potrebuješ dodatno znanje v zvezi z ličenjem, se obrni na nekoga, ki se s tem ukvarja. Lahko mi pišeš. Z ličenjem in poučevanjem o ličenju se ukvarjam že veliko let.

Pomirjanje kože: Nekateri izdelki za ličenje vsebujejo sestavine, ki pomirjajo kožo in jo lahko celo izboljšajo. Bodi izbirična pri tem, kaj nanašaš na svoj obraz.

Prikrivanje pomanjkljivosti: Ličila uporabiš tudi takrat, ko so na obrazu prisotne reliefne nepravilnosti. S pravimi ličili odlično prekriješ akne, madeže ali druge nepravilnosti na koži.

Izboljšanje videza: Z ličili dosežeš učinek pomlajenega in svežega videza, za oblikovanje in definiranje obrvi, dodajanje barve na ustnice, za poudarek tvojega zagorelega obraza ali izboljšanje naravnih potez obraza. Tvoj make up naj bo vedno svež in nevsiljiv.

Urejenost ne glede na letni čas: Bodi vedno urejena in naličena, predvsem pa zadovoljna sama s seboj. To je tvoja dolžnost ne glede na letni čas. Naj ti urejenost in ne pričakovanje družbe ali drugih ljudi prinaša zadovoljstvo.

V poletnem času imam malo več prostega časa, kot v snežni sezoni, zato, če te pokliče in bi se rada naučila pravilne

kombinacije barv in ličenja, me pocukaj za rokav. Tako bova skupaj poiskali termin, ki bo ustrežal obema. Nudim ličenje za vse priložnosti, nakup ličil, individualni in profesionalni tečajji ličenja, svetovanje, nego obraza ter make up druženje za zaključene skupine. Salon Studio Lepa.si se nahaja v Sežani na novi lokaciji, Kraška ulica 6.

Poteka pa tudi vpis za novo skupino NPK izobraževanje za pridobitev naziva vizažist/vizažistka.

Moj kontakt: barbara@studio-lepa.si
Spletna trgovina: www.studio-lepa.si

Besedilo: Barbara Husu
Slika: arhiv Studio lepa.si

Kras Brkini bikes

Izberi, kar je boljše
za tvoje zdravje in okolje – najemi kolo!

Kras in Brkine lahko raziskujete tudi z najetimi navadnimi in električnimi kolesi. Na devetih lokacijah destinacije Kras in Brkini je na voljo 12 navadnih in 33 električnih koles.

Za zemljevid lokacij, cenik in druge informacije obišči
www.visitkras.info/kras-brkini-bikes
ali skeniraj kodo:

Nova ambulanta za male živali v Sežani

Z veseljem vam sporočamo, da smo v Sežani odprli novo veterinarsko ambulanto za male živali A VET. Ambulanta je opremljena z najsodobnejšo opremo in nudi širok spekter diagnostike, kirurških posegov kot tudi preventivne preglede, cepljenja in registracijo hišnih ljubljencev.

Naše glavno vodilo je pomoč živalim, zato sta prijaznost in sočutnost pri nas prednostni nalogi.

Ambulanta ima lasten rentgen, ultrazvok in laboratorij, ki nudi širok spekter preiskav krvi, urina in drugih vzorcev.

Mlada ekipa je sestavljena iz dveh veterinarok, vodja ambulante je Zala Brataševc, dr. vet. med., in Alenka Gregorič, dr. vet. med., veterinarske tehnice Sandre Kapelj Ivanuša ter receptorke Maje Flego.

Najdete nas na naslovu Partizanska cesta 71 F, Sežana. Za lažjo orientacijo

sporočamo, da se ambulanta nahaja v istem kompleksu kot trgovina Mr. Pet, le da je naš vhod z zadnje strani objekta.

Poleti smo odprti ponedeljka do petka, od 8. do 16. ure. Za naročanje ali informacije nas lahko pokličete na te-

lefon 051 668 500 ali nam pišete na info@a-vet.si.

Besedilo in slika: Zala Bratasevec

**TUDI KOMUNALA SEŽANA
SODELUJE NA
OBČINSKEM PRAZNIKU.
OBIŠČITE NAS NA
EKO KOTIČKU.**

- PREDSTAVITE LOČENEGA ZBIRANJA ODPADKOV
- EKO IGRE ZA OTROKE
- PREDSTAVITEV VOZIL

**PRIDI IN BREZPLAČNO
PREVZEMI SVOJ**

**KOŠEK ZA BIO
ODPADKE**

OBČINSKI PRAZNIK, SEŽANA, 26.8.2023, OD 14H DO 20H

Premišljene strokovne rešitve.

KRASINVEST d.o.o
Partizanska cesta 30,
6210 Sežana

info@krasinvest.si
+386 (0)5 7313 180

www.krasinvest.si

- INFRASTRUKTURA
- ARHITEKTURA
- PROSTORSKO NAČRTOVANJE
- NADZORI
- GEODEZIJA
- SVETOVANJE

V Londonu prvič zlata medalja Decanter za teran

Revija Decanter je objavila rezultate letošnjega največjega in najvplivnejšega ocenjevanja vin na svetu Decanter World Wine Awards (DWWA), na katerem so se kraški vinarji okitili s šestimi medaljami, med njimi tudi s tisto najbolj žlahtne barve. Zlato medaljo so pridelali v kraški kleti Štoka za teran terasel, selekcija letnika 2015. Z belo zvrstjo Cara so osvojili še bronasto medaljo. Vinska klet Vinakras je osvojila dve srebrni, z La Marie vitovsko in z La Marie teranom, in dve bronasti, z vitovsko prestige in s teranom prestige.

Predstavitev zlatega terana:

TeraSel (Teran selekcija) – 0,75 l, letnik: 2015, 14 % alk.

Omejene količine izbranega grozdja, ki raste v rdeči prsti na kraški planoti, obdano s suhim podnebjem in ljubečo skrbjo, so rodile vino Terasel. Karminasto temno rdeče barve, bogato z visoko stopnjo mlečne kisline in železa, delno sušeno, pridelano po starodavnem tehnološkem postopku. Trgatev je bila pozna, grozdje selekcionirano in skrbno obrano na najboljših legah našega vinograda. Maceracija je potekala 14 dni, nato je vino zrelo 6 let v lesenem sodu (rabljenem bariku).

Preseneča dejstvo, da smo Kraševci s teranom osvojili vse tri barve medalj, kar postavlja to, povečini enoletno, sveže vino, ob bok veliko bolj uveljavljenim in cenjenim sortam vina, če se ga primerne pridelava in pusti dolgo zoreti v lesenih sodih. Tudi vitovska grganja, kot druga avtohtona sorta na Krasu, je osvojila srebrno in bronasto odličje. Z letošnjimi 12 zlatimi in 80 srebrnimi medaljami je Slovenija dosegla najboljše rezultate doslej. Kot so poudarili na tekmovanju, kaže to na splošno izboljšanje kakovosti.

»A tu so tudi novejšje regije, kot je na primer Balkan. Od tam dobimo vedno zelo dobre kandidate,« je poudaril so-

predsedujoči na tekmovanju Andrew Jefford. »Vse pogosteje opažamo veliko izobraženost tamkajšnjih vinarjev, zato je njihova vina in napredek zelo razburljivo spremljati,« je dejal.

Devet zlatih medalj so dobila vina iz Goriških brd, dve vina s Štajerske in eno s Krasa. Pet od teh je bilo rdečih, ostale zlate medalje pa so pobrala bela vina.

Besedilo: Peter Štoka

Slika: osebni arhiv Vina Štoka

Pohod in obisk jame Vilenica ob praznovanju 390-letnice turizma v jami Vilenica

V letošnjem letu praznuje Jamarsko društvo Sežana 390 let turizma v jami Vilenica ter 60 let ponovne ureditve in odprtja jame za turistične ogledе.

Prvih nekaj let je Jamarsko društvo delovalo kot odsek Planinskega društva Sežana, kasneje pa pričelo z delovanjem kot samostojno društvo.

Prav zaradi te povezanosti v preteklosti in tudi v današnjem času smo skupno obeležili ta dogodka s pohodom in ogledom jame Vilenica. 13. maja 2023 je Jamarsko društvo Sežana v sodelovanju

s Planinskim društvom Sežana organiziralo pohod in obisk jame Vilenica. Pohoda in ogleda jame so se udeležili otroci, šolska mladina iz OŠ Srečka Kosovela Sežana, OŠ Dutovlje in OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača ter odrasli člani Planinskega društva in Jamarskega društva Sežana. Udeleženci pohoda so se zbrali ob 8.30 pred Jamo Vilenica, kjer so jih pričakali planinska vodnika PD Sežana Mirjam Frankovič Franetič in Marko Uršič ter jamska vodnika Jamarskega društva Sežana Jordan Guštin in Alenka

Gabriela Ščuka, ki je tudi predsednica jamarskega društva. Jordan Guštin je predstavil zgodovino delovanja jamskega turizma od začetka pa do danes. Ob tem je tudi predstavil dogodke, ki se bodo zvrstili v tem letu ob 390-letnici delovanja jamskega turizma.

Vodnica Mirjam Frankovič Franetič je predstavila dve možnosti pohodov za udeležence, lažjo po bližnji okolici, in malo bolj zahtevno na Tabor. Z vodnico Mirjam Frankovič Franetič so se mladi planinci s starši in mentorji podali na nezahtevni pohod proti lipiškemu posestvu in kamnolomu, odrasli planinci so se s planinskim vodnikom Markom Uršičem podali po označeni nezahtevni poti na Stari Tabor (603 m). Pohoda po obeh poteh sta trajala dve uri. Na izhodiščno mesto so se vrnili okrog 11. ure. Takoj zatem so nadaljevali z enournim ogledom jame Vilenica z omenjenima z jamskima vodnikoma. Po ogledu je sledilo prijetno druženje ob stojnicah domačih ponudnikov.

Besedilo: Doroteja Kavčič
Slika: Mirjam Frankovič Franetič

Srečanje mladih planincev MDO PD Primorske na Vremščici

Srečanje mladih planincev MDO PD Primorske je letos ponovno potekalo na Vremščici.

Svoj začetek je imelo srečanje že leta 1976 v organizaciji Planinskega društva Sežana. Po kar 40 srečanjih na Vremščici se je porodila ideja, da bi tovrstna prireditve zaokrožila po celotnem MDO-ju in bi jo vsako leto organiziralo drugo društvo. Krog je zdaj prvič sklenjen in srečanje mladih je letos ponovno organiziralo PD Sežana na svoji tradicionalni lokaciji na travniku pod vrhom Vremščice.

V mesecu maju so se ponovno zbrali mladi planinci osnovnih šol in vrtca, starši, mentorji, vodniki in starejši ljubitelji planin iz planinskih društev PD Postojna, PD Izola, PD Koper in PD Sežana. Ob sončnem jutru so se ob 8. uri zbrali na avtobusni postaji v Senožečah (560 m). Vodja pohoda, vodnica PZS, Erika Može je pozdravila udeležence in opisala pot, po kateri so se podali na Vremščico (1027 m). Najprej so se sprehodili skozi vas, nato pa po poti, ki večinoma poteka po gozdu in se ves čas zmerno

vzpenja. Pot ni bila zahtevna in vsi so se povzpeli na vrh Vremščice. Z vrha so se nato spustili na travnik pod vrhom, na tradicionalni prireditveni prostor. Pridružili so se jim tudi otroci iz vrtca, ki pa so se povzpeli na vrh Vremščice z ovčje farme. Udeležencev je bilo več kot 200.

Ob 11. uri je potekal kulturni program, ki ga je povezovala Erika Može. Za dobro vzdušje z glasbo in za ozvočenje je skrbel Milan Tavčar iz Dan pri Sežani. Na programu so z veliko vnemo sodelova-

li otroci vrtca in osnovnih šol s petjem pesmic, recitacijo in skeči. Po programu je sledilo sproščeno tekmovanje v otroških igrah, ki jih je vodil vodnik Marjan Olenik – Gurka. Po končanem druženju so se nekateri vrnili po grebenski poti čez Vremščico in občudovali narcise, ki so bile ravno takrat v polnem razcvetu.

Besedilo in slika: Doroteja Kavčič

Odbojka, dobrodošla na Kras

V soboto, 3. junija 2023, je v športni dvorani Srednje šole Sežana potekal edinstven dogodek Dobrodošla odbojka s turnirjem male in mini odbojke za dekleta, kateremu na našem prostoru nismo bili priča že več desetletij. Z ustanovitvijo Odbojkarskega kluba Sežana se odbojka vrača na Kras. Gostili smo Odbojkarski klub Izola, Odbojkarski klub Logatec, Ženski odbojkarski klub Triglav Kranj, OK Weiler Volley Zreče, Odbojkarško društvo iz zamejstva Sloga Volley in Odbojkaški klub Poreč iz sosednje Hrvaške.

Na turnirju je sodelovalo 12 ekip male odbojke in 6 ekip mini odbojke, skupaj preko 120 deklet. V obeh kategorijah je prvo mesto slavil OK Izola. Posebna zahvala gre Občini Sežana za vso podporo in županu Andreju Sili, ki je turnir tudi uradno odprl. V čast nam je bilo, da je obraz našega kluba, reprezentantka Selena Leban, vodila domačo ekipo najmlajših. Čestitke vsem našim dekletom, ki so po le dveh mesecih treninga dosegle izjemne rezultate.

Namen društva bo tudi v prihodnje spodbujati in organizirati športne aktivnosti, gojiti vrednote odbojke kot kolektivne, tekmovalne in rekreacijske igre ter jo popularizirati med ljudmi, ob tem pa krepiti delovne, športne in moralne kakovosti igralcev ter trenerjev. Cilj kluba je vzgoja zdravega in ustvarjalnega

življenja, koristno preživljanje prostega časa ter skladen psihosocialni razvoj mladih. Naše sanje so velike: članske tekme ženske odbojke v Sežani, mogoče že v bližnji prihodnosti.

Besedilo: Nataša Bajt Mugoša

Slika: Kristjan Stepančič

Dva pokala za domače balinarje

Balinarski klub Repentabor, ki šteje 24 članov in deluje od leta 1975, prireja od leta 1980 tradicionalne balinarske turnirje z mednarodno udeležbo. Tudi letos so 4. junija 2023 organizirali tradicionalni balinarski turnir, ki se ga je udeležilo vseh 12 povabljenih ekip. Na veliko zadovoljstvo je zmago in s tem pokal osvojila prva domača ekipa, dru-

ga ekipa BK Repentabor pa pokal za 4. mesto.

Tekmovalce, ki so prišli ne le s Krasa, ampak tudi iz nekaterih drugih krajev Slovenije, zamejstvo pa je zastopala ekipa BK Kras iz Zgonika, sta pred pričetkom tekmovanja, ki se je odvijalo na domačem dvosteznem balinišču in v Pliskovici, pozdravila predsednik do-

mačega BK Drago Šuligoj in sežanski župan Andrej Sila, medtem ko je pravila in razpored tekem prikazal državni sodnik Edo Guštin, ki se je izkazal tudi kot igralec. Tekmovalcem tudi vreme ni nagajalo, tako da so proti večeru zaključili športno prireditev z razglasitvijo rezultatov in podelitvijo pokalov prvim štirim ekipam. Pokale, ki jih je prispevalo domače podjetje Kloris, je podelil predsednik Drago Šuligoj, ki klub vodi več kot četrto stoletja. Domač BK je tekmoval kar s tremi ekipami in zaslužno osvojil pokal za 1. in 4. mesto. Člana zmagovalne ekipe sta bila poleg predsednika Šuligoja še Iztok Škrj in odličen reprezentant in igralec v super ligi mladi Jan Guštin. Klub posveča veliko skrb mladim tekmovalcem, ki se lahko ponašajo s svojimi rezultati in uspehi v svetovnem merilu. Drugo mesto je osvojil BK Brinj Povir, tretje pa BK Pliskovica.

Po zasluženem kosilu se je kar 70 tekmovalcev pomerilo v bližanju v krogu za lepe nagrade. Šuligoj se je tudi zahvalil donatorjem in sponzorjem tekmovanja.

Besedilo in slika: Olga Knez

Trajnostno obarvana teniški turnir in otroški likovni natečaj

17. junija 2023 se je v Škibinih pri Lipici v sodelovanju Tenis kluba Sežana in podjetja Befine-Pro iz Sežane odvil že četrti teniški turnir Challenger. Tokratna novost je bila posebej kategorija za dekleta, v kateri je prvo mesto osvojila Valentina Šav. V moški kategoriji je letos domačin Tan Tabar prekinil niz treh zaporednih zmag Zorka Zlatoperja in si zagotovil naslov zmagovalca glavnega turnirja.

Teniški turnir Challenger smo tako kot prejšnja leta izpeljali z digitalno platformo Challenger, nekaj pomembnejših tekem in finalno moško tekmo smo prenašali v živo preko kanala YouTube.

Ker ima šport velik vpliv tudi na okolje, si organizatorji prizadevamo prispevati k zmanjšanju negativnih vplivov nanj, dvigu zavesti in interesu ljudi v športu za okoljske teme ter pospešiti prehod v sonaravno in trajnostno vzdržno družbo. Zato je bil letošnji dogodek organiziran na bolj trajnosten način, v sklopu pobude Green Challenge.

S skrbnim načrtovanjem in izvajanjem trajnostnih praks smo uspeli zmanjšati negativne vplive na okolje, in sicer:

- Nagovarjanje udeležencev k skupni vožnji na dogodek v podporo trajnostni mobilnosti;
- Povezovanje z lokalnim ponudnikom – gostincem, ki pri strežbi hrane in pijače že uporablja trajnostno embalažo;
- Zmanjševanje odpadkov: Da bi se izognili pitju vode in ostalih pijač iz plastenk, smo vsem udeležencem podarili steklenice za večkratno uporabo;
- Trajnostni materiali: pokali in izdelki v

darilnem paketu za udeležence turnirja so bili skrbno izbrani in izdelani iz trajnostnih, okolju prijaznih materialov;

- Spodbujamo recikliranje in ponovno uporabo – zbiramo rabljene teniške žogice, ki jih bomo namenili lokalnim osnovnim šolam za svoje pedagoško delo.

V sklopu teniškega turnirja smo organizirali tudi otroški likovni natečaj z naslovom Sprejmi izziv, igray zeleno! – Zeleni izzivi v športu, ki je bil namenjen osnovnošolcem lokalnih šol Krasa in Brkinov ter je bil izveden za namenom spodbujanja mladih k pozitivnemu razmišljanju o športu in njegovih pozitivnih vrednotah. Poleg tega je bil poudarek tudi na zavedanju, da je šport tesno povezan z ekologijo, ravnanjem z odpadki in trajnostnim razvojem.

Tri najboljše ocenjena likovna dela smo nagradili s športno obarvanimi nagradami, ki so jih prejeli avtorji zmagovalnih del in njihove mentorice:

1. mesto: Anej Hrib, OŠ Srečka Kosovela Sežana; mentorica: Andreja Gulič
2. mesto: Adam Marušič, OŠ Dutovlje – POŠ Tomaj; mentorica: Lavra Konič
3. mesto: Aron Gulič, OŠ Dutovlje; mentorici: Petra Malalan in Tina Orel Ostrouška

Zahvaljujemo se vsem šolam, ki so se uspele odzvati našemu povabilu, ter vsem udeležencem in partnerjem, ki so v skrbi za okolje pristopili k izvajanju naše skupne trajnostne pobude.

Besedilo: Tjaša Brajdih,
Tina Jančigaj Ausec
Slike: Tjaša Brajdih

Eneja Ozbič Primc državna prvakinja v natančnem zbijanju

Bistrica pri Trziču je v nedeljo, 18. junija 2023, gostila državno prvenstvo v hitrostnem in natančnem zbijanju za članice in mladinke. Pri članicah je v natančnem zbijanju slavila Nina Volčina (Krim) pred Ano Pevec (Krim) in Lejo Vehovec (Krim), v hitrostnem zbijanju pa Jacqueline Strnad (Podskala Vipava) pred Nino Volčina (Krim) in Ano Pevec (Krim).

Pri mladinkah je bila v natančnem zbijanju najboljša Eneja Ozbič Primc (Skala Sežana) pred Ivo Guštin (Agrochem Hrast), Aneto Fidel (Postojna) in Mio Žigman (Postojna), v hitrostnem zbijanju pa Neža Bobnar (Breza Straža) pred Rebecco Martulaš (Postojna), Ivo Guštin (Agrochem Hrast) in Enejo Ozbič Primc (Skala Sežana).

Pokale in medalje sta podelila predsednica Komisije za žensko balinanje Brigita Vrenko Hribar ter podpredsednik BZS Samo Vehovec.

Besedilo in slika: Ervin Ozbič

Zaključek Poletnega športnega kampa

Z začetkom poletnih počitnic smo Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana in Športna zveza Sežana zopet organizirali dvotedenski Poletni športni kamp in športno obarvali Sežano.

Več kot 70 otrok med 5. in 14. letom starosti se je vključilo v Splošni športni kamp, Košarkarski športni kamp, Nogometni športni kamp, Plesni športni kamp in Rokometni športni kamp.

V prekrasnem tednu druženja so otroci osvojili številna nova znanja in veščine. Poleg športnih in ustvarjalnih dejavnosti so otroci spoznali nove prijatelje in se zabavali ob različnih družabnih igrah.

V času Poletnega športnega kampa smo z otroki preživeli tudi dve prekrasni nočitvi v Pliskovici. Tam smo za otroke

pripravili zanimive delavnice. Najprej so se z lovčema odpravili raziskovat bližnji gozd. Spoznali so osnove obnašanja v naravi in na koncu izdelali čisto pravi brlog. Popoldan so otroci preživeli v družbi cirkusa in glasbenika. Spoznali so se z osnovnimi cirkuškimi vragolijami in petjem ob spremljavi kitare. Druga noč je v Pliskovici hitro minila, saj smo vsi komaj čakali izlet na morje. V četrtek zjutraj smo se odpravili z avtobusom v Izolo, kjer so se otroci preizkusili v veslanju na vodi. Seveda ni manjkala tudi ohladitev v vodi in osvežitev s sladoledno lučko.

Iskreno bi se radi zahvalili vsem starejšim in njihovim otrokom za zaupanje. Upamo, da smo otrokom pričarali nasmeh na obrazu in jim bo teden ostal v lepem spominu.

Se vidimo prihodnje leto!

Zavod ŠTIP in
Športna Zveza Občine Sežana

S Poskokcem telovadimo in noro se zabavamo!

Poletje se počasi bliža h koncu, kar počasi prinaša tudi začetek nove Poskokčeve sezone. Vaditelji smo si nabrali novih moči in pripravili veliko novih dogodivščin, ki jih bodo otroci spoznali na prihajajočih uricah.

Tudi letos začnemo z gibalno abecedo, ki je namenjena otrokom od tretjega do šestega leta starosti. Gibalna abeceda je program, pri katerem otrok usvaja veliko gibalnih izkušenj, spoznava različne športne panoge in osnove gibanja. Skozi različne gibalne naloge razvija in prepoznava svoje gibalne sposobnosti ter pridobiva in si oblikuje samozavest. Ker se vadba izvaja z večjim številom otrok, se otroci naučijo tudi osnovnega druženja in interakcije v skupini. Vaditelji skrbimo za varnost otrok in stremimo k temu, da je vadba za otroke zabavna, a jim vseeno predstavlja izziv, s katerim lažje dosežejo zastavljene cilje.

Prav tako lahko starejši poskokci, ki obiskujejo 1. in 2. razred, svoje pridobljeno znanje gibalne abecede nadgradijo v programu športna šola. S programom gibalne abecede in športne šole začnemo v drugi polovici septembra. Vadba poteka enkrat tedensko celotno šolsko leto. Na programa se lahko prijavite preko spletnega obrazca, ki ga najdete na www.poskokec.si. Tam pa lahko najdete in si preberete tudi nekaj več informacij o programih.

Besedilo: Nicol Likar
Slika: Žan Skok

Poskokec se veseli, ker plavat prideš ti!

V Ajdovščino gremo mi,
pridi z nami tudi ti.
Oktobra se tečaj začne,
če morda še kdo ne ve.

V bazenu čofotamo,
veliko novega spoznamo.
Kravl, hrbtno in še žaba,
to plavalna je zabava.

Oktober blizu je,
brez plavanja ne gre.
Hitro se prijavi,
prijatelja povabi.

S Poskokcem bomo plavali,
noro se zabavali.
S pripomočki si pomagali,
in hitreje splavali.

Vrtec, šola, ni problema,
le če prava je vnema.
V sobotah se dobimo,
v bazenček odhitimo.

Plavalec boš postal,
v vodi varno se igral.
Vabimo te mi,
ker zabaval se boš ti.

Več informacij o plavalnem tečaju najdete na www.poskokec.si.

Besedilo: Nicol Likar
Sliki: Žan Skok

Junaka Deželaka sprejeli na Krasu

Radijski voditelj Miha Deželak, ki se je letos že devetič podal na kolesarsko turnejo po Sloveniji z naslovom Deželak

Junak, na kateri želi zbrati čim več denarja za otroke iz socialno šibkih družin, je predzadnjo etapo na poti do cilja na

Debelem rtiču začel v Sežani 8. junija 2023 in se preko kraških vasi Dutovlje, Komen in Štanjel podal na Vipavsko in Ajdovsko do Nove Gorice. Na poti mu je družbo delal sežanski stand-up komik Žan Papič. V Sežani sta ga ob velikem navdušenju otrok, šolarjev, varovancev Društva vezi, zaposlenih in upokojenec, predvsem pa kolesarjev in motoristov, pričakala tudi s 1. junijem imenovani novi načelnik sežanske upravne enote Dušan Krt in sežanski župan Andrej Sila. Zaželela sta mu srečno pot in da zbere čim več donacij, ki bodo popejšale poletne počitnice socialno revnejšim otrokom. Ker so Kraševci prijetni in gostoljubni, pa sta mu namignila, da bi prav na destinaciji Kras, ki ob teranu ponuja tudi kraški pršut, prihodnje leto zaključil predzadnjo etapo.

Besedilo in slika: Olga Knez

Srebrna ekipa prve pomoči Rdečega križa Sežana

V začetku junija je v Ajdovščini potekalo Regijsko preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa za ekipe z območja izpostave Uprave za zaščito in reševanje Postojna, Koper in Nova Gorica.

Udeležilo se ga je deset ekip, pet od njih se je potegovalo za uvrstitev na državno preverjanje, ki bo septembra v Zagorju ob Savi. Barve Rdečega križa so zastopale ekipe RKS – OZ Sežana, Koper, Izola, Nova Gorica, Ajdovščina, Tolmin in dve ekipi RKS – OZ Postojna-Pivka. Sodelovali sta še ekipa PGD Komen in ekipa Civilne zaščite iz občine Postojna. Ekipe so nudile prvo pomoč poškodovanim v štirih namišljenih realistično prikazanih situacijah po mestu Ajdovščina. Za pristnost poškodb so skrbeli štirje izkušeni maskerji.

Na prvi delovni točki je prišlo do prometne nesreče, v kateri se je poškodovalo več ljudi. Na drugi točki je družino

na druženju v parku presenetilo neurje z udarom strele. Na tretji preizkušnji so oskrbovali mlade razgrete navijače na nogometni tekmi, ki so se zaradi alkohola stekli. Na četrti točki pa so ekipe pomagale gostom na letnem vrtu lokala, kjer je zaradi nepredvidnosti enega od gostov prišlo do zmede in več poškodovanih.

Ekipe so pokazale visoko raven znanja in usposobljenosti za ravnanje v nesrečah. Zagotovo nanje lahko računamo tudi v primeru resničnih nesreč.

Ekipa RKS – OZ Sežana je bila s prikazanim znanjem in spretnostmi raz-

vrščena na odlično 2. mesto, čeprav ni sodelovala v konkurenci za uvrstitev na državno preverjanje. V ekipi so sodelovali člani obeh naših ekip: Denis Marion, Peter Kastelic, Jasmina Bubnič, Polona Može, Petra Grmek in Miha Grgič Jelen.

Čestitamo za odlično pripravljenost in se zahvaljujemo za vloženi prosti čas in trud v usposabljanje za primer delovanja v pravih nesrečah.

Ponosni smo na vas.

Besedilo in sliki: Dora Sedmak

Gluhi in naglušni z južne Primorske z ladjo po najlepšem delu zahodne Istre

Člani Društva gluhih in naglušnih južne Primorske so s predsednico Darjo Mujkanovič in sekretarko Sonjo Bordon ter predsednikom kraške sekcije Milanom Šucem prelepi sončen junijski dan, 10. junij 2023, izkoristili za izlet z ladjo po najlepšem delu zahodne Istre. V Poreču so se vkrkali na ladjo Monvi, ki je bila zgrajena kot vojaška ladja leta 1954 v splitski ladjedelnici in od leta 1990 služi za prevoz potnikov po Jadranskem morju. Zbrane sta sprejela kapetana Jadran in Dominik Grubiša s posadko in jim za dobrodošlico ponudila liker iz kadulje z medom. Na poti do Rovinja so se ustavili tudi v Vrsarju, kjer so našli čas za sprehod po mestu in kopanje. V romantičnem beneškem mestu Rovinj pa so se sprehodili po ozkih kamnitih ulicah in trgih, ki pričajo o bogati zgodovini mesta ter so polni srednjeveških, gotskih, renesančnih in baročnih stavb in teras. Sprehodili so se tudi na severno stran mesta do ostankov obzidja, ki je nekoč varovalo prebivalce pred osvajalci in roparji.

Prekrasna sta bila tudi razgled in plova po mogočnem Limskem kanalu, kjer so z morske perspektive občudo-

vali tudi Winetoujevo jamo oz. jamo, kjer so snemali film Winetou. Mogočni istrski fjord je kanal, ki je del 35 km dolge Limske doline, ki sega skoraj do Pazina v osrčju Istre. Je edini naravni fjord v Istri, ki se zareže v kanjonske brežine, ponekod visoke tudi 100 metrov. Limski zaliv je dolg 10 km in na najširšem delu širok kar 600 metrov.

Uživali so ob sveže ulovljeni in pečeni ribi in ob kosilu nazdravili z rujno ka-

pljico. Za dobro razpoloženje so poskrbeli z obilo glasbe, tudi v živo. Polni lepih doživetij so tako preživeli prekrasen dan in se vračali na svoje domove.

Že sedaj se člani društva, ki prihajamo tako s Krasa in Brkinov, veselimo, da bomo lahko tretjo soboto v septembru počastili mednarodni dan gluhih v Velenju.

Besedilo in slika: Olga Knez

Romanje na Brezje

24. junija 2023 je bilo iz sežanske župnije organizirano romanje za invalide in starejše ljudi na Brezje. Pridružili smo se jim tudi stanovalci iz Doma na Krasu

iz Dutovelj in pa iz njegovih stanovanjskih enot iz Sežane.

Zjutraj smo se zbrali na avtobusni postaji v Sežani in se odpeljali proti Brez-

ju. Avtobus je bil polno zaseden. Župnik Sandi na žalost ni mogel z nami, ker je imel popoldan poročno mašo za mladoporočenca.

Ko smo prispeli na Brezje, smo se po vožnji malo razgibali, potem pa smo prisostvovali maši. Bil je ravno dan Janeza Krstnika, zato je bila tudi maša posvečena temu svetniku. Trajala je dolgo, ob trinajstih pa so bile še litanije.

Ta dan je bilo na Brezjah veliko ljudi. Cerkev je bila polna, ljudje so sedeli tudi na klopcah na vrtu. Pridigo, evangelij in berila je bilo slišati po celi cerkvi pa tudi zunaj. Na koncu je bilo še bolniško maziljenje.

Potem smo se še malo podružili, nato pa se odpeljali proti domu.

Besedilo in slika: Ivica Korenčan

Memorial Draga Počkarja

13. maja 2023 je pod okriljem Kraške gasilske zveze v Sežani potekalo gasilsko tekmovanje. Za organizacijo tekmovanja je bilo zadolženo Prostovoljno gasilsko društvo Sežana, ki je kljub slabemu vremenu tekmovanje odlično izpeljalo. Tekmovanje se je odvijalo na območju in v prostorih Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana (ZGRS), ki se mu v imenu KGZ tudi iskreno zahvaljujemo.

Društva, ki so združena v Kraško gasilsko zvezo, delujejo na območju vseh štirih kraško-brkinskih občin (Divače, Hrpelj - Kozine, Komna in Sežane). To so društva PGD Divača, PGD Komen, PGD Lokev, PGD Materija, PGD Povir, PGD Senožeče, PGD Sežana in PGD Štjak.

Gasilce in gasilke sta pozdravila Andrej Sila, župan Občine Sežana, ter Vanja Jelen, podžupanja Občine Sežana. Župan je v pozdravnem nagovoru pozdravil sodelujoče gasilke in gasilce ter poudaril pomembnost in plemenitost našega poslanstva. Zagotovil je, da se bo dobro sodelovanje med prostovoljnimi društvi, gasilsko zvezo in občino nadaljevalo tudi v prihodnje.

Letošnje tekmovanje je prvič potekalo pod imenom Memorial Draga Počkarja, človeka, ki je bil dolga leta poveljnik tako Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana, Kraške gasilske zveze kot tudi gasilske zveze obalno-kraške regije, človeka, ki je velik del svojega življenja zapisal gasilstvu in nesebični pomoči sočloveku. Ob tej priložnosti je zahvalno plaketo družini Draga Počkarja

v imenu KGZ podelil Boris Budal.

Gasilska tekmovanja sicer služijo vzdrževanju, pripravljenosti in obnavljanju gasilskih veščin operativnih gasilcev, učenju in utrjevanju gasilskih veščin gasilskega podmladka ter druženju starejših gasilcev in veteranov, ki so s svojo predanostjo v preteklosti skrbeli za našo varnost. Gasilskega tekmovanja se je udeležilo preko 450 gasilk in gasilcev iz vseh osmih društev, ki so vključena v KGZ. Na tekmovanju je sodelovalo 21 članskih, 11 mladinskih, osem pionirskih in šest veteranskih ekip.

Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili:

1. Mladinski del tekmovanja:

- Pionirke: PGD Komen
- Pionirji: PGD Senožeče
- Mladinke: PGD Materija
- Mladinci: PGD Komen

2. Članski del tekmovanja:

- Člani A: PGD Materija A2
- Člani B: PGD Štjak
- Članice A: PGD Sežana
- Članice B: PGD Senožeče
- Starejši gasilci veterani: PGD Komen

Prehodna pokala, ki se podelita na podlagi skupnega števila prejetih točk v posameznih kategorijah, sta prejeli PGD Komen za največje število doseženih točk v mladinskem delu in PGD Materija za največje število doseženih točk v članskem delu. Obema društvoma izrekamo iskrene čestitke.

Vsem udeleženkam in udeležencem, zmagovalkam in zmagovalcem ter organizatorjem se iskreno zahvaljujemo.

Z gasilskim pozdravom, NA POMOČ!

Besedilo: Ivan Kovačič

Slike: Tjaša Pegan

Pregled odpadkov

Komunala Sežana je v poletnih dneh skupaj z Medobčinskim inšpektoratom in redarstvom Občin Divača, Komen, Hrpelje - Kozina in Sežana opravila več pregledov odpadkov na nekaterih bolj obremenjenih ekoloških otokih ter zabojnikih za ostanek komunalnih odpadkov. Pohvale pri tem gredo občanom, ki odpadke ločujejo, saj smo ob pregledu zabojnikov na ekoloških otokih ugotovili, da so bili odpadki ustrezno ločeni. Velikokrat pa ni tako, saj naši komunalni delavci v zabojnikih na ekoloških otokih naletijo na marsikaj, kar tja ne sodi.

Zelo slabo stanje pa je bilo v zabojnikih, namenjenih ostanku komunalnih odpadkov. Ti so bili polni neločenih odpadkov. Pregled je pokazal, da bi več kot polovico odpadkov lahko ločili in uvrstili v zabojnike za papir, mešano embalažo, steklo in biološke odpadke. Dolžnost vsakega od nas je, da odpadke ločujemo in s tem omogočamo, da odpadki postanejo surovina za ponovno uporabo. Največji delež nepravilno odloženih odpadkov je predstavljala mešana embalaža (plastenke, plastična embalaža, pločevinke, tetrapaki), ki zavzema največji delež odpadkov tudi zaradi svoje prostornine.

Kaj je ostanek komunalnih odpadkov? To so tisti odpadki, ki ostanejo po ločenem zbiranju. To so odpadki, ki jih ne moremo uvrstiti v zabojnik za papir, zabojnik za mešano embalažo, zabojnik za steklo in zabojnik za biološke odpadke. Ostanek komunalnih odpadkov predstavlja le majhen delež odpadkov, sem sodijo: papirnate brisače in robčki, pometnine in polne vrečke

sesalnikov, izrabljene kuhinjske krpe, odpadki osebne higiene (čistilne vate in robčki, vatrane palčke, vložki, plenice ...), manjše količine izrabljenih oblačil in obutve, manjši predmeti iz trde plastike (izrabljena pisala, izrabljeni dežniki, manjše poškodovane igrače), ohlajen pepel.

V zabojnik za ostanek odpadkov ne sodijo neločeni odpadki, kosovni odpadki, nevarni odpadki, prav tako tudi ne izrabljene električne in elektronske naprave (te je potrebno oddati na zbirnem centru).

Kaj sodi v zabojnik za mešano embalažo? Plastenke, pločevinke, konzerve, plastična embalaža živil, tetrapaki, plastične vrečke, aluminijaste in plastične folije, plastični lončki in kozarčki, drobna embalaža iz stiropora, plastična embalaža čistil in pralnih sredstev (praški, mehčalci, šamponi, mila), tube zobnih past, plastični in kovinski zamaški ter

KOMUNALA
SEŽANA

pokrovčki, plastični zabojčki.

V zabojnik za mešano embalažo ne sodijo neločeni odpadki. Ne pozabite embalaže stisniti, sploščiti, da zavzame čim manj prostora.

Pri zbiranju papirja bodite pozorni, da v zabojnik za papir ne odlagate papirja v plastični vrečki ali vrečki za smeti. Prav tako brez vrečke odložite biološke odpadke v rjavi zabojnik.

V zabojnik za papir pa kljub imenu ne sodijo papirnate brisače in robčki. Te odložite v zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov.

Opravljeni pregledi kažejo, da moramo zavihati rokave in povečati aktivnosti informiranja in osveščanja občanov.

Glede na zelo slabo stanje na določenih mestih pa bo določenim kršiteljem Medobčinski inšpektorat in redarstvo nujno izreklo globo. Globa za fizično osebo znaša 100 EUR, za pravno osebo pa bistveno več. Skupne preglede odpadkov bomo v prihodnje izvajali redno in ponovno obiskali mesta, kjer smo jih že izvedli. Hkrati bomo povečali tudi aktivnosti na področju osveščanja in informiranja o nujnosti in pravilnosti ločevanja odpadkov. Cilja sta urejena okolica in prijetno bivanje, nenazadnje pa tudi skrb za naš planet, ki se utaplja pod vse večjo količino odpadkov.

Besedilo in slika: Mojca Uršič,
Komunala Sežana, d. d.

Zbiranje odpadnega jedilnega olja iz gospodinjstev

Na predlog Komunale Sežana, d. d., bo Občina Sežana predvidoma v jesenskem času na posamezne ekološke otoke postavila zabojnike za zbiranje odpadnega jedilnega olja. Zaenkrat bodo zabojniki poskusno postavljeni na 20 lokacijah. Do sedaj so uporabniki odpadno jedilno olje sami pripeljali na Center za ravnanje z odpadki Se-

žana (CERO Sežana) ali pa ga predali v času akcije zbiranja nevarnih odpadkov na terenu. Ta možnost bo kljub postavitvi zabojnikov za odpadno jedilno olje še vedno ostala, saj z njimi ne bodo opremljeni vsi ekološki otoki. Po Uredbi o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi (Uradni list RS, št. 70/08 in 44/22 – ZVO-2) je odpadno

jedilno olje prepovedano mešati z drugimi odpadki, prav tako ga je prepovedano odvajati v javno kanalizacijo, male komunalne čistilne naprave, greznice, nepretočne greznice ali neposredno v vode in izpuščati v tla ali na tla. Odpadno jedilno olje se mora zbirati ločeno od drugih odpadkov.

Besedilo: Špela Gril

Obvestilo Medobčinskega inšpektorata in redarstva – obrezovanje žive meje in drevja

Ob rednem nadzoru cest in pločnikov zaposleni v Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu – MIR ugotavljamo, da vegetacija pogosto sega čez zidove ali ograje nad cestišče lokalnih cest in s tem ovira varen potek prometa pešcem in vozilom.

Pri tem bi vas MIR rad opomnil, da je potrebno živo mejo in vse drevje, ki ga imate posajeno in morebiti sega na cestišče ali pločnike, porezati v celotni višini v takem obsegu, da je zagotovljen prosti profil ceste, kar pomeni prosta višina nad cesto najmanj 4,5 m, po širini pa mora biti drevje obrezano najmanj do zunanje roba bankine, kjer bankine ob cestišču ni, pa najmanj 1 m od roba asfalta ceste (Glej spodnjo skico!).

Vse občane zato pozivamo, da porežejo vso vegetacijo, ki visi na cestišče ali pločnik. Če tega ne boste storili, bo to na vaše stroške storil izvajalec rednega vzdrževanja ceste. Uveden bo tudi postopek o prekršku po 1. odstavku 6. člena Zakona o cestah (ZCes-2), ki določa:

»Prepovedano je izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih ob javni cesti,

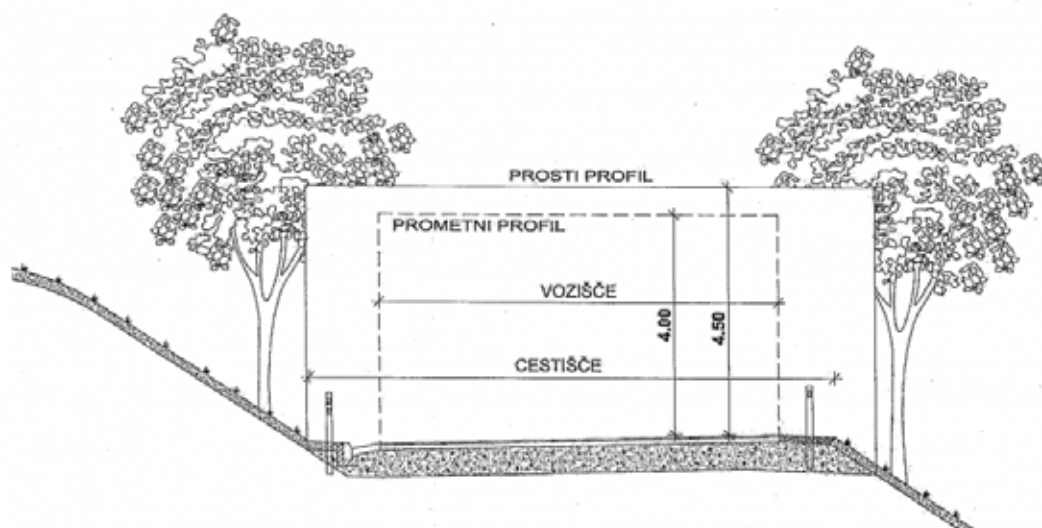
ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej.« za kar je predpisana globa v višini 500 EUR.

Prav tako vas opozarjamo, na določilo 32. člena Odloka o načinu opravljanja obveznih lokalnih gospodarskih javnih služb zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov, da je prepovedano sežiganje komunalnih odpadkov, med katere sodi

tudi zeleni odrez, na prostem, na mestu nastanka in v strnjениh naseljih, za kar je predpisana globa 400 EUR.

Zeleni odrez lahko odložimo na domači kompostnik ali pa ga oddamo na Zbirni center Komunale Sežana – CERO.

Besedilo in slika: MIR

Sežana proti nepravilnemu odlaganju odpadkov: odgovor inšpektorata

Varovanje okolja in ustrezno ravnanje z odpadki predstavljata ključna izziva sodobne družbe. V Krajevni skupnosti Sežana smo se zavzeli za aktivno reševanje problematike nepravilnega odlaganja odpadkov v okolje ter njihovega pomanjkljivega ločevanja. Da bi izboljšali stanje na tem področju, smo v preteklem obdobju izvedli že več pomembnih aktivnosti, vendar se kljub temu soočamo s posebnimi izzivi, predvsem na področju obveščanja in doseganja javnosti, še posebej v urbanih predelih Sežane.

V letošnjem letu smo se posebej posvetili blokovskim naseljem in njihovim prebivalcem. Poročali smo že o organizaciji sestanka s kražani, izvedbi čistilne akcije in prikazu pravilnega odlaganja odpadkov v sodelovanju s Komunalo Sežana, ki v želji po spodbujanju pravilnega ločevanja med prebivalci deli tudi zabojčke za biološke odpadke. Poleg teh aktivnosti smo člani Krajevne skupnosti Sežana navezali stike s posameznimi skupnostmi, da bi skupaj pri-

spevali k ozaveščanju in trajnostnemu ravnanju z odpadki. Kljub trudu in aktivnostim se soočamo z nekaterimi izzivi, predvsem na področju nepravilnega odlaganja smeti v naravi in okolici. Razlike med delovanjem v vaseh in mestu Sežana so opazne, saj je zagotavljanje informiranosti in ozaveščenosti v urbanih središčih precej zahtevnejše. Zato smo se odločili stopiti v stik z Medobčinskim inšpektoratom in redarstvom ter ga seznaniti s problematičnimi lokacijami, ki smo jih evidentirali ali izvedeli zanje iz prijav prebivalcev.

Med lokacijami, kjer smo opazili nepravilno odlaganje odpadkov, so okolica trgovinskih poslopij v Sežani, kjer se pogosto znajdejo smeti, zapuščeni trgovinski vozički ter gradbeni material. Prav tako smo zabeležili neprimerno odlaganje odpadkov pri pastirski hišici ob cesti od Terminala proti Orleku pa tudi odvržene ostanke hrane, za katere predvidevamo, da izvirajo iz gostinskega obrata, ob 'kamionski' cesti iz Vrhoveljske ceste proti mejnemu prehodu Fernetiči.

Na Medobčinski inšpektorat in redarstvo smo naslovili prijavo s priloženimi fotografijami, da bi jih opozorili na navedene nepravilnosti ter izrazili željo po ustreznih ukrepih za preprečevanje in sankcioniranje tovrstnih ravnanj. Odgovor Medobčinskega inšpektorata, ki nam ga je posredoval občinski inšpektor Martin Sušelj, odraža njihove pristojnosti in pristop k obravnavi prijav glede nepravilnega odlaganja odpadkov v okolju. Inšpektorat se zaveda pomembnosti obravnave vsake prijave in sledi vrstnemu redu ter nujnosti zadev. Ob tem so nam predstavili izsledke njihovih pregledov na prijavljenih lokacijah:

»Opravili smo kontrolni ogled makadamske ceste iz Orleka proti terminalu. Odpadki pri pastirski hišici so na zasebnem zemljišču, zadeva je odprta in je v reševanju. V okolici trgovinskih poslopij se opravlja reden nadzor. V zadnjem času tam večjih odpadkov ali vozičkov nismo zabeležili. Okolice je bila očiščena v mesecu juniju s strani akcije Radia 1. Ob kamionski cesti iz Vrhovelj proti MP Fernetiči so večkrat odloženi raznovrstni odpadki. V kolikor dobimo kršitelja naložimo odvoz in globo kršitelju, največkrat pa kršitelja ni mogoče določiti, odpadki so verjetno posledica tovornjakarjev, ki se tam ustavljajo. Vzdrževanje in čiščenje ceste LC 374051 je v pristojnosti CPK, d. d. Ko smo opravili kontrolo, večjih smeti ob cesti nismo zaznali.«

Ob zaključku svojega odgovora inšpektor Sušelj izraža pripravljenost za nadaljnje sodelovanje s Krajevno skupnostjo Sežana ter poudarja cilj vseh – najti kršitelje in ustrezno ukrepati. Skupen ogled lokacije ob morebitnem večjem divjem odlagališču bi omogočil natančnejšo obravnavo in učinkovitejše ukrepanje.

Z združenimi močmi, v sodelovanju s prebivalci in lokalnimi institucijami, si prizadevamo za čisto in urejeno okolje v Krajevni skupnosti Sežana ter za vzpostavitev trajnostnih navad pri ravnanju z odpadki. Verjamemo, da je ozaveščanje ključno in da lahko le z odgovornim delovanjem celotne skupnosti prispevamo k bolj zdravemu in prijaznejšemu okolju za vse nas.

Besedilo: Miha Ravbar Vidmar
Slike: arhiv Krajevne skupnosti Sežana

Delovanje pogrebne dejavnosti Komunale Sežana, d. d.

Komunala Sežana, d. d., opravlja pogrebne storitve na območju štirih kraško-brkinskih občin že skoraj dve desetletji. Z zavestjo, da je izguba bližnjega ena najbolj bolečih in težkih življenjskih preizkušenj, pri izvrševanju poslanstva pogrebne dejavnosti od nekdaj sloni na dostojanstvu in pieteti do pokojnih, večstranski podpora svojcem ter dosledno izvedenih pogrebnih slovesnostih.

A kljub dolgoletnemu opravljanju tega poklica, se tudi področje pogrebništva ves čas sooča s potrebnimi izboljšavami, izzivi in novostmi, ki jim Komunala Sežana, d. d., želi in namerava slediti še celoviteje.

Živimo namreč v času, ko nam primanjkuje časa, v obdobju, ko je razumevanje sočloveka prevečkrat prezrto, zavedanje minljivosti pa še vedno tako odrinjeno v človeško podzavest, da smo v trenutkih izgube svojih bližnjih še toliko bolj ranjeni, izgubljeni in težko zmožni korakov, ki jih ravno v najtežjih dneh od nas terja še izvedba pogreba. Kljub užaloščenosti, velikokrat celo negotovosti, pa v svojih vedno tli želja izvesti takšno pogrebno slovesnost, ki bo v čast pokojniku, v uteho žalujočim ter pomirjujoč spomin na zadnje dejanje, s katerim se priklonimo življenju rajnika.

Pogrebna dejavnost je zatorej tista dejavnost, ki mora še toliko bolj sloneti

na zaupanja vredni izvedbi pogrebnih storitev in pogrebnih slovesnosti, ki jih kot take lahko zagotavlja le odgovorna, predana in sočutna pogrebna ekipa. V duhu tega zavedanja je Komunala Sežana, d. d., na področju pogrebne dejavnosti v zadnjem času pristopila k udejanjanju kadrovskih, hkrati pa tudi strukturnih sprememb in nadgradenj. Slednja tako zagotavlja:

- 24-urno dežurno službo za namene prevzema pokojnikov v primeru smrti na domu ali v institucijah;
- Prevoze pokojnikov na območju Slovenije ter organizacijo mednarodnih prevozov;
- Delovanje pogrebne sprejemne pisarne vsak delovnik med 7. in 15. uro, po predhodni najavi pa tudi izven uradnih ur;
- Svetovanje, celostno organizacijo in izvedbo pogrebov ter
- izvedbo pogrebov tudi v popoldanskem času in med konci tedna.

Prav zato, ker pogrebni obred predstavlja izjemno močan simbolni pomen, sočasno pa je njegov slog čedalje bolj odvisen ne le od kulture in vere, temveč tudi različnih želja, ki jih ljudem narekuje sodobnost, je bil v okviru strukturnih sprememb obogaten tudi program spremljajočih pogrebnih storitev. Sočasno velja izpostaviti,

Pogrebne storitve Komunale Sežana d.d.:

- 24-urna dežurna služba za prevzem pokojnikov
- prevozi pokojnikov
- sprejemna pisarna: delavniki med 7. in 15. uro ter izven uradnih ur po predhodni najavi
- svetovanje, celostna organizacija in izvedba pogrebov
- izvedba pogrebov tudi v popoldanskem času in med vikendi

da so osmrtnice z informacijami o posameznih pogrebnih na območju Krasa in Brkinov ponovno dostopne na spletni strani www.komunala-sezana.si, pod rubriko Pogrebna dejavnost, istočasno pa so pred posameznim pogrebom objavljene tudi na razpoložljivih oglasnih deskah pokopališč.

Začrtani smeri tovrstnega nudenja celostne podpore svojcem bo pogrebna dejavnost sledila tudi v prihodnje, saj se Komunala Sežana, d. d., zaveda, da mora ta dejavnost temeljiti na globokem razumevanju življenja v vseh njegovih pojavnih oblikah, sprejemanju minljivosti in smrti kot sestavnega dela slehernega bivanja ter spoštovanju rajnih, njihovih svojcev in drugih žalujočih. Zakaj, kot je dejal veliki pesnik: »Drevo mora v globino, da lahko zraste v nebo.«

Kontakt:

Pogrebna dejavnost Komunale Sežana, d.d.
T: 05 7311 242 (sprejemna pisarna)
T: 041 646 639 (24-urna dežurna služba)
E: pogrebna@komunala-sezana.si
W: www.komunala-sezana.si

Marjetka Kljun Terčon,
vodja pogrebno-pokopališke
dejavnosti pri Komunali Sežana, d. d.

Ob stoletnici igranja nogometa v Sežani

Letos mineva sto let od ustanovitve nogometnega društva Tabor Sežana. Obletnica je toliko bolj pomembna, ker so nogometno društvo ustanovili domačini, slovenski fantje v času začetka fašistične diktature na tem delu slovenske zemlje. Društvo se je povezovalo

še z drugimi slovenskimi društvi v tržaški regiji in s tem budilo tudi narodno zavest. Seveda so v društvu igrali tudi pripadniki italijanskega naroda, vendar so v vsem času obstoja društva prevladovali slovenski igralci.

Člani nogometnega društva Tabor na-

meravajo častljivo obletnico dostojno proslaviti.

Ob stoletnici so pripravili spominski logotip društva.

- **21. avgusta 2023** pripravljajo otvoritev razstave v predverju Kosovelovega doma Sežana in vabijo vse, da si razstavo ogledajo.
- Svečana prireditev za povabljenе bo **8. septembra 2023** ob 18. uri.
- **5. oktobra 2023**, ob 17.30 si bomo lahko brezplačno ogledali film ob 100-letnici igranja nogometa v Sežani.

Vabljeni k ogledu prireditev.

Vse dogodke ob tem jubileju pa bomo predstavili v naslednji številki Kraškega obzornika.

Besedilo: Pavel Skrinjar

Zavarujte se pred predrznimi tatovi

Število tatvin v zadnjem času narašča, storilci pa so čedalje bolj predrzni. Priložnost dela tatu, zato se storilci v zadnjem obdobju osredotočajo na starejše ljudi, ki živijo sami oziroma so v dopoldanskem času sami doma. Tako pristopijo do njih pod pretvezo, da so delavci raznih telekomunikacijskih podjetij, ki želijo v sami okolici izvajati vzdrževalna dela. Tako eden od storilcev zamoti starejšo osebo z ogledom lokacije, kjer naj bi potekala dela, med tem časom pa drugi storilec vstopi v stanovanjsko hišo, jo pre-

gleda in po navadi ukrade zlatnino in denar.

Zato vam Policijska postaja Sežana svetuje naslednje:

- Ne puščajte doma dragocenosti in denarja;
- Vrednejše predmete umaknite z vidnih mest;
- Zapišite si serijske številke vrednejših predmetov ali jih celo fotografirajte, po možnosti pa tudi označite (umetniške slike, nakit, tehnični predmeti idr.);
- Ob srečanju z neznanci na dvorišču ne nasedajte razlagi o opravljanju del

v okolici vaše hiše;

- Vedite, da sta vedno storilca najmanj dva, zato imejte vhode v hišo vedno na očeh;
  - Vedno imejte pri sebi mobilni telefon;
  - Poskusite si čim bolje zapomniti osebe in vozila, s katerim so se pripeljali;
  - Oseb ne poskušajte na silo odgnati in ne vstopajte v konflikt z njimi.
- Prav tako bodite pozorni na pojav sumljivih vozil in oseb v vaši okolici in ob pojavu le-teh takoj obvestite policijo.

Robert Toman

Varna pot v šolo in domov

Otroci spadajo med šibkejšje udeležence v prometu, zato moramo biti nanje še posebno pozorni. Med šolskim letom na cestah srečujemo otroke veliko pogosteje kot med počitnicami in mnogi izmed njih se v šolo podajo prvič. Skrb za tiste, ki prvič stopajo na šolske poti in ne poznajo nevarnosti, s katerimi se lahko srečajo na šolski poti in v vsakdanjem prometu, je izredno pomembna. Ob tem seveda ne smemo pozabiti na učence, ki se po dolgih počitnicah vračajo v šolo in so še razigrani.

Otroci in mladoletniki spadajo v t. i. skupino šibkejših prometnih udeležencev, saj se zelo redko pojavljajo kot povzročitelji prometnih nesreč.

Kot prometni udeleženci so nepredvidljivi, prometne predpise si razlagajo po svoje (predvsem prometne znake, ki obveščajo o varni hoji), poleg tega pa ne zmorejo pravilno oceniti hitrosti in oddaljenosti bližajočega se vozila.

Za njihovo varnost moramo skrbeti predvsem drugi udeleženci v cestnem prometu. Zlasti vozniki moramo še posebno skrbno paziti nanje

Najpomembnejša pravila za varno pot v šolo in domov:

- Cesto lahko prečkate samo na prehodu za pešce in pri zeleni luči, kadar je na prehodu za pešce semafor.

- Ali je pot prosta? Preden prečkate cesto, najprej pogledajte na levo, nato na desno in še enkrat na levo! Če ni nikogar, jo lahko prečkate.

- Na svoji poti hodite po pločniku in uporabljajte označene prehode za pešce, nadhode oziroma podhode.
- Kjer ni pločnika, hodite po levi strani ceste in spremljajte vozila, ki vozijo proti vam.
- Na cesto ne smete stopiti nenadoma, saj je to zelo nevarno.
- Na pločniku in cesti se ne igrajte.
- Nosite kresničko, še posebno v temi in slabem vremenu. Tudi rumena rutica je dobra izbira in poskrbi za dodatno vidnost.

- V prometu bodite še posebno previdni. **'Dvignjena roka za varnost otroka!'** Preden prečkate cesto, je dobro, da dvignete roko in počakate, da se vsi avtomobili ustavijo.

Med vožnjo v avtu morajo biti otroci pripeti z varnostnim pasom in nameščeni v ustrezen sedež, primeren njihovi starosti in teži.

Vozniki!

- Kot udeleženci v prometu bodite na otroke in njihovo nepredvidljivost še posebno pozorni.
- Temu prilagodite tudi način svoje vožnje. V bližini šolskih poti zmanjšajte hitrost vožnje. Vozite še posebno previdno, počasi in z zadostno varnostno razdaljo.

- Še posebno pozorni bodite v bližini vrtcev, šol in krajev, kjer se morda igrajo otroci (na primer na ulicah, parkiriščih).
- Parkirati morate pravilno, saj z nepravilno ustavitvijo ali parkiranjem lahko ne samo ovirate, temveč tudi ogrožate otroke in druge pešce.

Robert Toman

Razstava Jamarskega društva Sežana skozi čas

Jamarsko društvo Sežana vabi **23. avgusta 2023, ob 18. uri, v jamarski dom Jožeta Gustinčiča pred jamo Vilenica**

na odprtje razstave fotografij, dokumentov, listin in arheoloških najdb na temo Jamarsko društvo Sežana skozi čas.

Po razstavi bo obiskovalce popeljal prejemnik priznanja Občine Sežana za leto 2018 Ludvik Husu. V Sloveniji bodo prvič na ogled 33 tisoč let stare kosti bizona, ki je nekoč živel na Krasu. V četrtek, 24. avgusta, ob 19. uri bo sledilo predavanje Jake Jakofčiča na temo 390-letnice turizma v jami Vilenica in 60-letnice ponovne ureditve in odprtja jame za turistične ogledе. Mateja Race pa bo predstavila svoje magistrsko delo Razvoj koncepta turističnih jam v Sloveniji: primer Vilenica.

Besedilo in slika: Olga Knez

21. Tek na Tabor

Kraški tekači se že pripravljajo na organizacijo 21. Tek na Tabor, ki tradicionalno poteka ob praznovanju občinskega praznika v Sežani. Letos bo dogodek potekal **v soboto, 26. avgusta, na prizorišču Lipov list v Sežani.** Organizatorji bodo že od 8. ure prisotni na prizorišču, kjer bodo zbiral prijave in izvajali zadnje priprave pred štartom teka in pohoda, ki se bosta začela ob 10. uri.

Na tej tradicionalni prireditvi, ki se odvija že od leta 2001, pričakujemo veliko udeležbo ljubiteljev rekreacije. Organizatorji so pripravili nekaj presenečenj in nagrad, da bi dogodek naredili še bolj privlačen. Poleg tega se bodo teka (pohoda) tradicionalno udeležili tudi člani društva Sožitje, ki bodo s svojimi spremljevalci popestrili prireditev. Prav tako bo organiziran tek za otroke (500 m). Vabljeni tudi starši!

Za uspešno organizacijo in izvedbo 21. teka se vodstvo društva zanaša na enako

sodelovanje z Občino Sežana in Zavodom za šport, kot smo ga imeli v preteklih letih, ter na pomoč sponzorjev.

Društvo je na občnem zboru sprejelo program dela za leto 2023, ki vključuje udeležbo tekačev na vseh primorskih tekih. Poleg

kraškega maratona v Sežani so se udeležili tudi bovškega maratona in nekaterih tekov tako v Sloveniji kot v zamejstvu.

Besedilo: Silvo Nemanič
Slika: arhiv ŠD Kraški tekači

Kraški obzorja

Izmenjevalnica rabljenih predmetov

Študijski krožek Krožišče v okviru Ljudske univerze Sežana vabi na drugo Izmenjevalnico dobrin, ki bo potekala v času občinskega praznika v Sežani.

Vsakdo lahko prinese do deset čistih in uporabnih predmetov.

Vabljeni torej k stojnici Ljudske univerze Sežana, kjer bomo novo Izmenjevalnico izvedli v soboto, 26. avgusta 2023, od 14. do 20. ure.

Naj kroži in išče nove uporabnike, ne pa smetiščel!

Besedilo in slika: Nives Mohorčič Lipanje

Dan sežanskega športa

V sklopu praznika Občine Sežana pripravljata Zavod za šport, turizem in prosti čas ter Športna zveza Občine Sežana Dan sežanskega športa. Zadnjo soboto v avgustu se bodo v mestnem parku že tradicionalno predstavila vsa športna društva, ki delujejo na območju sežanske občine. Predstavitvene aktivnosti, ki jih bodo pripravili, si boste lahko ogledali ali se jim aktivno priključili.

Ker pa je Dan športa namenjen promociji športa, spodbujanja telesne aktivnosti in športni rekreaciji, bodo organizirani tudi trije športni turnirji: košarkarski, nogometni in odbojkarski. Potekali bodo v sežanskem športnem parku v popoldanskih urah. Več informacij o turnirjih in prijavi najdete na spletni strani (www.sport-sezana.com) oziroma na socialnih omrežjih Gibam Krasno.

Vse športne navdušence lepo vabimo, da v čim večjem številu obišejo Dan sežanskega športa.

Besedilo: Žan Skok

Plezalna stena zopet odprta

V Sežano se vrača športno plezanje. Da, prav ste prebrali. Plezanje spada med naravne oblike gibanja in ima izjemno

pozitivne učinke na razvoj moči rok in ramenskega obroča. Ker raziskave kažejo, da je ta sposobnost v velikem upadu, predstavlja plezanje odlično metodo za odpravljanje teh težav. Vemo, da starši posvečate posebno skrb zdravemu telesnemu razvoju svojega otroka, zato bomo plezalno steno 18. septembra tudi uradno odprli s strokovno vodeno plezalno vadbo za predšolske in šolske otroke. Naučili jih bomo sproščenega pristopa k treningu, z našo pomočjo bodo premagali strah pred višino, razvijali plezalno tehniko, pridobivali vzdržljivost, gibljivost in se zabavali v družbi svojih sovrstnikov.

Seveda nismo pozabili tudi na odrasle plezalne navdušence. Za rekreacijo bodo termini za plezanje na voljo v večernih urah.

Za več informacij pred začetkom plezalne sezone spremljajte novice na spletni strani Zavoda ŠTIP (www.sport-sezana.com) oziroma na socialnih omrežjih Gibam Krasno.

Vidimo se septembra!

Besedilo: Žan Skok
Slika: Matej Glavina

KrasPass Gourmet z degustacijami in doživetji poleti vabi na Kras in v Brkine

Kras in Brkini obiskovalce že četrto leto zapored vabijo domače in tuje obiskovalce na gurmansko raziskovanje destinacije in nepozabna doživetja. Od 19. junija do 3. septembra 2023 je več kot 30 ponudnikov povezanih v gastronomsko družino KrasPass Gourmet, ki po enotnih in dostopnih cenah zagotavlja raziskovanje najbolj prepoznavne ponudbe destinacije: vin, lokalnih dobrot, vrhunske kuhinarike in čudes naravne in kulturne dediščine. KrasPass Gourmet omogoča izbiro med vinskimi degustacijami, pokušinami lokalnih dobrot in doživetji čudes Krasa in Brkinov po enotnih cenah 12, 18 in 24 evrov na osebo. Vrhunski kuharski mojstri so v okviru KrasPass Gourmet poletja pripravili 5-hodne degustacijske menije po enotni ceni 50 evrov na osebo iz lokalnih, sezonskih in visokokakovostnih sestavin.

Štirje tipi doživetij za odkrivanje najbolj pristne ponudbe Krasa in Brkinov

Izbrane vinske kleti vabijo na raziskovanje dežele terana in vitovske z degustacije vin. Ob krajši degustaciji obiskovalcem postrežejo lokalne sire ali sušene mesnine, v slabi uri razkažejo še klet, z gourmet doživetjem s staranimi, nagrajenimi in posebnimi vini pa kraški vinarji odpirajo vrata v svet kraških vinskih posebnosti. Vonj odličnih, na burji sušenih suhih mesnin in domačih dobrot vabi na degustacije lokalnih dobrot k butičnim lokalnim ponudnikom. Ko zadiši po doma-

čem, okušanje butičnih mesnin z lokalni siri in hišnim vinom priključuje nostalgijo toplino domačnosti. Ob daljši degustaciji ponudniki lokalnih dobrot razkažejo posestvo, na gourmet doživetju pa so na voljo mesnine in siri, ki so zoreli s še več potrpljenja in ljubezni.

Z doživetji vrhunske kuhinarike na gurmansko raziskovanje vabijo najboljši, tudi mednarodno prepoznavni gostinci in vrhunski chefi. Vsakič znova presenečajo s 5-hodnimi degustacijskimi meniji skrbno preiščenih jedi po enotni ceni. Najboljši kuharski mojstri z inovativnostjo in zvestobo lokalnim sestavinam svoje restavracije uvrščajo v prestižne kuhinje vodnike, kot sta Michelin ali Gault & Millau. Doživetja čudes Krasa in

Brkinov razkrivajo bogato dediščino in spoznavanje pristne dežele dobrih ljudi: podzemnega sveta, biotske pestrosti kraške gmajne in neokrnjene narave, literarne zapuščine Srečka Kosovela, mitske krajine, dediščine lipicanca in suhih zidov, kamnoseštva in umetnostne obrti. Voden ogled znamenitosti lahko traja do dve uri in vključuje kulinariko presenečenje (vstopnica je vključena v doživetje). Izbrane degustacije, vrhunska kuhinarika in pristna doživetja tudi vas vabijo na Kras in v Brkine. Več informacij na www.visitkras.info/kraspass.

Besedilo: Katja Kralj
Slika: Ana Rojc

I FEEL LOVE

KRASPASS

- GOURMET -

IZBRANE DEGUSTACIJE, VRHUNSKA KULINARIKA IN PRISTNA DOŽIVETJA

Vsak dan od 19. junija do 3. septembra 2023.

CARSO KRAS

Jesenske serenade 2023 na Krasu in v Brkinih

Galerija Marijana Miklavca na Štolfetovi domačiji v Sežani, torek, 5. septembra 2023, ob 19. uri

PESEM PTICE

Metka Črnugelj, flavta

Maja Kralj, kitara

Koncert z besedo povezuje Dejan Pevčević.

Cerkev sv. Jurija na Tabru pri Materiji, torek, 12. septembra 2023, ob 19. uri

POPOTOVANJE

Julija Vrabc, klarinet

Janez Podlesek, violina

Ana Julija Mlejnik, violina

Nejc Mikolič, viola

Tamara Gombač, violončelo

Koncert z besedo povezuje Kristijan Koželj.

Muzej slovenskih filmskih igralcev Divača, torek, 19. septembra 2023, ob 19. uri

ZIMZELENJE - Ingenium

Domen Anžlovar, tenor

Blaž Strmole, tenor

Matjaž Strmole, bariton

Ambrož Rener, bas

Koncert z besedo povezuje Tina Uršič.

Viteška dvorana na Gradu Štanjel, torek, 26. septembra 2023, ob 19. uri

LOVILEC SANJ - Marko Hatlak Band

Marko Hatlak, harmonika, vokal

Žiga Kožar, bobni

Leon Firšt, klaviature

Erik Čebokli, bas

Lazaro Zumeta, tolkala, violina

Koncerte z umetniško besedo povezuje Tadej Pišek.

Vstop na koncerte Jesenskih serenad je prost, zato se veselimo vašega obiska!

38. Mednarodni literarni festival Vilenica v organizaciji Društva slovenskih pisateljev pod geslom »Raznoliki obraz Evrope« razpira aktualna vprašanja sodobnega sveta, kot jih piše literatura. Vilenica s svojimi gosti, pisatelji, pisateljicami, pesniki in pesnicami, premišljuje o tem, kaj in koga vidimo, ko gledamo v današnji obraz Evrope, in kakšen odsev nam ponuja jutri. Zvesta ostaja Krasu, svojemu domicilu. Zvesta je tudi Štanjelu, kjer se vsako leto podeljuje kristal Vilenice, Lipici, kjer goste festivala osupne pogled na bele konje v jesensko obarvanem drevoredu, ter uročljivi kraški jami Vilenica, kjer je pisateljsko društvo leta 1986 (Fulviu Tomizzi) prvič podelilo nagrado za literarno ustvarjanje v srednjeevropskem prostoru – »malo Nobelovo nagrado«, kot jo imenujejo in poznajo v svetu. Mednarodni udeleženci festivala, ugledni literarni ustvarjalci iz Češke, Malte, Srbije, Kosova, Švice, Grčije, Nemčije in Avstrije ter slovenski avtorji bodo domov odšli kot pričevalci lepote kraške pokrajine in duha njenih ljudi.

38. vilenica
mednarodni literarni festival
International Literary Festival

4.-9. 9. 2023
vilenica.si

PREPOZNAVANJE GOB

Gobarsko društvo Sežana nudi strokovno pomoč pri prepoznavanju nabranih gob vsak torek v septembru in oktobru 2023 (v času nabiranja gob) od 15. do 17. ure v prostorih Bunčetove domačije v Dutovljah.

Prisrčno vabljeni!

17. pohod

Gremo peš na Kokoš

Ob občinskem prazniku PD Sežana organizira pohod na Kokoš, in sicer v nedeljo, 20. avgusta 2023.

Začetek pohoda:

Ob 8. uri izpred pokopališča v Lokvi.

V okviru občinskega praznika Občine Sežana organizira Planinsko društvo Sežana vsakoletni 'Tradicionalni pohod na Kokoš'. Letošnje izhodišče je tudi iz lokavske smeri. Ob prihodu na vrh sledi vpis ter nagraditev tistih, ki so tradicionalni pohod že večkrat opravili. Od 10.30 bomo lahko zapeli in zaplesali ob glasbeni spremljavi na harmoniko.

Oprema: Pohodni čevlji, oblačila, primerna vremenu, hrana in pijača iz nahrbtnika (ob prihodu brezplačni čaj), zaščita pred soncem ali dežjem.

Prijave: Do petka, 18. avgusta 2023, na telefon 031 817 676.

Vodja pohoda: Mirjam Frankovič Franetič, planinska vodnica PZS

Pohod bo izpeljan tudi v primeru dežja.

DRUŠTVO LJUBITELJEV BALETNE UMETNOSTI
DIVAČA

VABI NA

BALET ZA ODRASLE

KDAJ?
VSAK TOREK OB 19.00.

KJE?
V PROSTORIH LJUDSKE UNIVERZE V
SEŽANI.

PREDZNANJE NI POGOJ ZA UDELEŽBO NA
TRENINGIH, VABLJENI ZAINTERESIRANI
VSEH STAROSTI.

Več informacij na:
balet.divaca@gmail.com

DRUŠTVO LJUBITELJEV BALETNE UMETNOSTI

Želiš spoznati
čarobni svet baleta
in zaplesati z nami?

*Vpis
v baletno šolo*

na lokacijah
Divča
(baletna dvorana)

Sežana
(baletna dvorana
na Ljudski univerzi Sežana)

Ne čakaj, tvoj vpis hitro
oddaj po mailu

balet.divaca@gmail.com
ali po telefonu **041 615 068**

na fotografiji: KROMPA KIRIŠEVIČ, BALLETRATUŠI DIVAČA - FOTILBORI ZABRČNEC

NOVOST

IZPOSOJA E-KOLES V DUTOVLJAH

Več informacij

TIC DUTOVLJE

05 764 15 49

dutovlje@visitkras.info

TIC SEŽANA

05 731 01 28

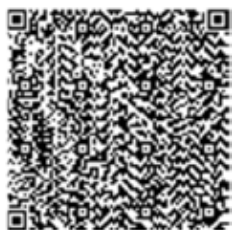
sezana@visitkras.info

Pomagajmo prizadetim v poplavah!

Pošljite SMS sporočilo s ključno besedo **UJMA5** ali **UJMA10** na številko **1919** in prispevali boste 5 oz. 10 EUR za pomoč prizadetemu prebivalstvu pri sanaciji škode, ki jo je povzročilo neurje.

Sredstva za pomoč pa lahko nakažete tudi na:
TRR Rdečega križa Slovenije,
Mirje 19, 1000 Ljubljana,
SI56 0310 0123 4567 891
(odprt pri SKB Banka d. d.),
Sklic: **00 96875**
Namen: **Ujma 2023**,
BIC banke: **SKBASI2X**
Koda namena: **CHAR**
(Dobrodelno plačilo).

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

Zveza prijateljev mladine Slovenije
TRR: SI56 6100 0000 3512 232;
Koda plačila: **CHAR**;
Sklic: **SI00 245021**;
Namen: **neurje**

Pošljite SMS s ključno besedo **ENOSRCE5** na številko **1919** in prispevali boste 5 EUR za družine, ki jih je prizadelo neurje.

Slovenska Karitas
Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0214 0001 5556 761
Koda namena: **CHAR**
Namen: **POMOČ POPLAVE**
Sklic: **SI00 624**
SWIFT BIC KODA: **LJBASI2X**

Svoj prispevek pa lahko prispevate tudi z SMS sporočilom **KARITAS5** na **1919** in prispevate 5 EUR ali **KARITAS10** na **1919** in prispevate 10 EUR za prizadete v neurjih.

Popis škode na kulturni dediščini zaradi neurja

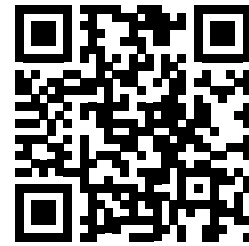
Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Institute for the Protection of Cultural Heritage of Slovenia

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica, poziva občane, da evidentirajo morebitno škodo na kulturni dediščini zaradi posledic neurja z dežjem, vetrom, zemeljskimi plazovi in poplavami med 17. in 25. junijem 2023 in jo sporočijo

na pristojno območno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS OE Nova Gorica, tajnistvo.ng@zvkd.si).

V poštev pride škoda na objektih, ki so vpisani v register kulturne dediščine na Ministrstvu za kulturo (RKD) ali z odlokom razglašeni za kulturni spomenik lokalnega ali državnega pomena (<https://geohub.gov.si/ghapp/giskd/>). Popis škode mora ZVKDS po prej omenjenih sklepov zaključiti do 30. avgusta 2023, zato prosijo za čim prejšnjo prijavo.

Obrazec in navodila za prijavo škode dobite na QR kodi.

Prevozi na zahtevo Lokalno povezani na voljo tudi jeseni

Po poletnem predahu se vsi počasi vračamo v ustaljen ritem. Konec poletja je tudi čas, ko načrtujemo urnike otrok za športne dejavnosti, glasbeno šolo ali druge obšolske dejavnosti. Za razbremenitev družinskih urnikov in

olajšanje logistike s prevozi na obšolske dejavnosti, po opravkih in na dogodke lahko v občinah Krasa in Brkinov rezervirate prevoz na zahtevo. Ta sodobna oblika trajnostne mobilnosti omogoča, da prevoz enostavno rezervirate preko

aplikacije, določite dan in uro odhoda in uro vrnitve. Prevozi na zahtevo so tudi cenovno ugodni, saj niso taksi. Vozilo (kombi) si delite s tistimi, ki se istočasno odpravljajo v isto smer.

Kako deluje prevoz na zahtevo?

Prevoz rezervirate s pomočjo aplikacije ToyotaGO, ki si jo prenesete na svojo pametno napravo. Enostavna in intuitivna aplikacija vas ob prvi uporabi vodi skozi postopek namestitve ter vam pri nadaljnji uporabi omogoča rezervacije in plačila prevozov.

Kdaj lahko naročim prevoz na zahtevo?

Prevozi so na voljo od ponedeljka do petka, med 6. in 19. uro, z njimi se lahko odpeljete kamor koli na območju občin Divača, Komen, Hrpelje - Kozina in Sežana. Prevoze lahko naročite že teden dni pred želenim odhodom pa vse do 1,5 ure pred želenim prevozom. Želimo si, da bi jih uporabili čim večkrat, da storitev zaživi in da skupaj v svojem ravnanju postanemo bolj trajnostno naravnani.

Kdo izvaja prevoze na zahtevo?

Polletno pilotno izvedbo prevozov na zahtevo za občane vseh štirih kraško-brkinskih občin omogoča izvedba LAS projekta Krepitev trajnostne mobilnosti na Krasu in v Brkinih, ki smo mu nadeli slogan Lokalno povezani. ORA Krasa in Brkinov, občine Divača, Komen, Hrpelje - Kozina in Sežana ter Zavod Sopotniki smo se za izvedbo projekta povezali z lokalnim prevoznikom Petika, Peter Česnik, s. p., in podjetjem Toyota Adria. Prevoze izvajamo z dvema Toyotinima voziloma, aplikacija ToyotaGO pa nam omogoča rezervacijo in koordinacijo prevozov na zahtevo na območju Krasa in Brkinov.

Več informacij poiščite na www.lokalnopovezani.si in rezervirajte svoj prvi prevoz na zahtevo.

PREIZKUSITE NOVO STORITEV PREVOZA NA ZAHTEVO

- Ste še na poti proti domov, vaš otrok pa bi si želel v knjižnico ali k prijateljici/prijatelju?
- Si želite obiskati frizerja, zdravnika, imate opravke v trgovini ali na upravni enoti, a nimate lastnega prevoza?
- Ste odgovorni in veste, da boste na družabnem srečanju spili kozarček alkohola ter si želite varnega prevoza domov?
- Ste še v službi, vaš otrok pa mora na popoldanski trening?

Naložite si aplikacijo ToyotaGO in se pustite zapeljati v enostavnejši vsakdan s storitvijo prevoza LOKALNO POVEZANI na območju občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana.

Varno, udobno, ugodno!

Vse informacije ter cenik najdete na spletni strani www.lokalnopovezani.si ali www.toyota-go.si

28. AVGUST – PRAZNIK OBČINE SEŽANA

Sreda, 23. avgust

Ob 18.00 – ODPRTJE RAZSTAVE JAMARSKO DRUŠTVO SEŽANA SKOZI ČAS, Vilenica, družabni prostor Jamarskega doma Jožeta Gustinčiča pri jami. Organizator: Jamarsko društvo Sežana

Ob 20.00 – ODPRTJE RAZSTAVE SLIK IVANA VARLA OB 100-LETNICI ROJSTVA, Sežana, Kosovelov dom, Velika galerija Ivana Varla. Organizator: Kosovelov dom Sežana

Do 31. avgusta med 7. in 18. uro, ob sobotah med 8. in 13. uro – RAZSTAVA ILUSTRACIJ RADKA OKETIČA, Sežana, Kosovelova knjižnica. Organizator: Kosovelova knjižnica Sežana

Četrtek, 24. avgust

Ob 17.00 – ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE DOMAČINU ANDREJU ZLOBCU, DOMOLJUBU, MAISTROVEMU BORCU IN ČLANU OSVOBODILNE FRONTE, Ponikve. Organizator: Zveza združenj borcev za vrednote NOB Sežana

Ob 18.00 – KAKO REŠITI PLANET (LA CROISADE), mladinski film, Sežana, Kosovel dom, vstopnina: 4 EUR. Organizator: Kosovelov dom Sežana

Ob 19.00 – PREDAVANJI MATEJE RACE IN JAKE JAKOFCIČA NA TEMO TURIZMA V VILENICI, Vilenica, družabni prostor Jamarskega doma Jožeta Gustinčiča pri jami. Organizator: Jamarsko društvo Sežana

Ob 20.00 – VEČNO MLADI (LES AMANDIERS), drama, Francija/Italija, Sežana, Kosovel dom, vstopnina: 4,50 EUR. Organizator: Kosovelov dom Sežana

Petek, 25. avgust

Ob 19.00 – SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA SVETA OBČINE SEŽANA S PODELITVIJO OBČINSKIH PRIZNANJ IN NAGRAD ZA LETO 2023, Sežana, Kosovelov dom. Organizator: Občina Sežana

Ob 20.00 – 14. TRADICIONALNA PRIREDITEV VINO IN GLASBA S KLAPO LEUT, Sežana, Lipov list. Organizatorja: Občina Sežana ter ORA Krasa in Brkinov

Sobota, 26. avgust

Ob 8.00 – SKALA OPEN 2023, dvodnevni mednarodni turnir dvojic, Sežana, Balinarska dvorana Darka Guština, prijavnina: 30 EUR na par. Organizator: Balinarski klub Skala

Od 9.00 do 18.00 – KINOLOŠKI DAN: DAN ODPRTIH VRAT KINOLOŠKEGA DRUŠTVA SEŽANA, Sežana, poligon Kinološkega društva Sežana. Organizator: Kinološko društvo Sežana

Ob 9.30 - 21. TEK NA TABOR S POHODOM IN TEKOM DRUŠTVA SOŽITJE, Sežana, Lipov list. Organizatorja: Športno društvo Kraški tekači in Društvo Sožitje

Od 10.00 do 12.00 – NAVDIH KRASA – ZA ZDRAV DAN, Sežana, Bolnišnica Sežana in park pred bolnišnico. Organizator: Bolnišnica Sežana

Od 14.00 do 20.00 – PREDSTAVITVE KRAJEVNIH SKUPNOSTIH, ZAVODOV, DRUŠTEV, KLUBOV, OBRTNIKOV, PODJETNIKOV NA STOJNICAH, Sežana, Mestni park pri Starem gradu. Organizatorja: Občina Sežana in ORA Krasa in Brkinov

Od 14.00 do 20.00 – DOBRODELNA PRODAJNA RAZSTAVA KRAŠKIH USTVARJALK IN USTVARJALCEV ZA PRIZADETE V UJMI, Sežana, Mestni park pri Starem gradu. Organizator: Ustvarjalke in ustvarjalci s Krasa

Od 14.00 do 20.00 – ŠTUDIJSKI KROŽEK KROŽIŠČE IN IZMENJEVALNICA DOBRIN V OKVIRU KROŽKA, Sežana, Mestni park pri Starem gradu. Organizator: Študijski krožek KROŽIŠČE

Ob 14.00 – ŠPORTNO DRUŠTVO MOVEO: EKO POLIGON, SUPER POLIGON, POSKOKČEV TATTOO, IZDELAJ POSKOKCA, NAPIHLJIV GRAD, Sežana, Mestni park pri Starem gradu. Organizator: Športno društvo Moveo

Od 14.00 do 20.00 – PREDSTAVITEV GASILSKE OPREME, PRIKAZ GAŠENJA Z GASILNIMI APARATI, POLIGON ZA MLADINO, Sežana, parkirišče pri stadionu. Organizatorji: ZGRS in PGD Lokev, Povir, Sežana in Štjak

Od 14.00 do 20.00 – PREDSTAVITEV LOČENEGA ZBIRANJA ODPADKOV IN EKO IGRE, Sežana, parkirišče pri stadionu. Organizator: Komunala Sežana

Od 14.00 do 20.00 – PREDSTAVITEV PREVOZOV NA ZAHTEVO LOKALNO POVEZANI, Sežana, parkirišče pri stadionu. Organizator: LAS Krasa in Brkinov

Ob 16.00 do 22.00 – DAN SEŽANSKEGA ŠPORTA, Sežana, Športni park. Organizator: Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana

Ob 17.00 – PREDSTAVITVE IN NASTOPI DRUŠTEV, Sežana, amfiteater v Mestnem parku pri Starem gradu. Organizatorja: Občina Sežana in ORA Krasa in Brkinov

Ob 21.00 – VEČERNA ZABAVA S SKUPINAMA VZROK IN TEQUILA, Sežana, Lipov list. Organizatorja: Občina Sežana in ORA Krasa in Brkinov

Ob 21.00 – MAGNIFICO, Sežana, amfiteater Kosovelovega doma, vstopnina: 30 EUR, 10 % popusta za upokojece in invalide. Organizator: Kosovelov dom Sežana

Ob 10.00 do 20.00 – DAN ODPRTIH VRAT MC PODLAGA, Sežana. Organizator: MC Podlaga

Nedelja, 27. avgust

Ob 16.00 in 18.00 – BREZPLAČEN OGLED MUZEJA IN GALERIJE MARJANA MIKLAVCA, Sežana, Štolfetova domačija, več informacij na tel. št. 041 549 353 (Margit). Organizator: Muzej Marjana Miklavca

Ob 17.00 – SLOVESNOST V SPOMIN NA PRIHOD PRVE PARTIZANSKE ČETE NA KRAS IN ZAČETEK OBOROŽENEGA UPORA PROTI OKUPATORJU, Ocinca pri Štjaku. Organizatorji: Občina Sežana, Zveza združenj borcev za vrednote NOB Sežana, Krajevna skupnost Štjak, Lovska družina Vrhe, PGD Štjak

Četrtek, 31. avgusta

Ob 17.00 – INDIANA JONES IN ARTEFAKT USODE, akcijska pustolovščina, Sežana, Kosovelov dom, vstopnina 6 EUR/5,50 EUR. Organizator: Kosovelov dom Sežana

Ob 20.00 – PREZAPOSLENA (À PLEIN TEMPS), socialna drama, Sežana, Kosovelov dom, vstopnina: 4,50 EUR. Organizator: Kosovelov dom Sežana

Petek, 1. september

Ob 17.00 – SPREJEM ZA NAJUSPEŠNEJŠE UČENCE IN DIJAKE, TER NAGRAJENCE AKCIJE OBČINA SEŽANA V CVETJU, Sežana, Botanični vrt. Organizator: Občina Sežana

Nedelja, 3. september

Ob 8.30 – POHOD MEDVEK IN NJEGOVE JAVE, Dol pri Vogljah, Vaški dom. Prijave na pohod do petka, 1. septembra 2023, na e-pošto: vrhovlje700plus@gmail.com. Organizator: Društvo Vrhovlje 700 plus

Četrtek, 7. september

Ob 19.30 – 38. MEDNARODNI LITERARNI FESTIVAL VILENICA: VILENICA V SEŽANI – KRASNE BESEDE, Sežana, amfiteater Kosovelovega doma. Organizator: Društvo slovenskih pisateljev

Petek, 8. september

Ob 15.00 – TEKMA VETERANOV NK TABOR IN REPREZENTANCE SLOVENIJE, Sežana, Nogometni stadion Rajko Štolfa. Organizator: NK Tabor

Ob 18.30 – SVEČANA PRIREDITEV OB 100-LETNICI IGRANJA NOGOMETA V SEŽANI, Sežana, Kosovelov dom. Organizator: NK Tabor

Sobota, 9. september

Ob 9.00 – TURNIR VETERANOV NK TABOR, Sežana, Nogometni stadion Rajko Štolfa. Organizator: NK Tabor

Ob 18.30 – 38. MEDNARODNI LITERARNI FESTIVAL VILENICA: SLOVESNA PODELITEV NAGRADE VILENICA ZA LETO 2023 OTTU TOLNAIJU, Lokev, jama Vilenica. Organizator: Društvo slovenskih pisateljev

Ob 18.00 – NOČNI POHOD Z LUČKAMI – Križ, organizator: RD Gmajnca

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

28. AVGUST – PRAZNIK OBČINE SEŽANA

OBČINA
SEŽANA

Petek, 25. avgust

Lipov List – Vino in glasba s klapo Leut

Sobota, 26. avgust

Park pri Starem gradu –
Razstave, družabni dogodki,
športna tekmovanja in stojnice

Amfiteater Kosovelovega
doma – Koncert Magnifico

Lipov list – Večerna zabava
s skupinama Vzrok in Tequila

Nedelja, 27. avgust

Ocinca pri Štjaku – Slovesnost
v spomin na prihod prve partizanske
čete na Kras in začetek oboroženega
upora proti okupatorju

Več na www.sezana.si

